

PKO BANK POLSKI
SPÓŁKA AKCYJNA

Sprawozdanie finansowe
Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego
Spółki Akcyjnej za rok zakończony
dnia 31 grudnia 2010 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010	za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2009	za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010	za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2009
Wynik z tytułu odsetek	6 383 776	4 842 449	1 594 190	1 115 617
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 937 559	2 363 647	733 583	544 544
Wynik z działalności operacyjnej	4 122 917	3 055 431	1 029 597	703 919
Zysk brutto	4 122 917	3 055 431	1 029 597	703 919
Zysk netto	3 311 209	2 432 152	826 893	560 326
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	2,65	2,17	0,66	0,50
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	2,65	2,17	0,66	0,50
Dochody całkowite netto	3 397 331	2 569 020	848 400	591 858
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	217 569	(5 278 495)	54 332	(1 216 075)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(1 596 507)	866 336	(398 688)	199 589
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	960 973	4 974 310	239 979	1 145 996
Przepływy pieniężne netto	(417 965)	562 151	(104 376)	129 510

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	stan na 31.12.2010	stan na 31.12.2009	stan na 31.12.2010	stan na 31.12.2009
Aktywa razem	167 238 919	153 647 479	42 228 851	37 400 194
Kapitał własny ogółem	21 201 848	20 179 517	5 353 596	4 912 009
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000	315 633	304 270
Liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	16,96	16,14	4,28	3,93
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	16,96	16,14	4,28	3,93
Współczynnik wypłacalności	11,99%	14,41%	11,99%	14,41%
Fundusze podstawowe (Tier 1)	15 449 743	15 755 513	3 901 155	3 835 138
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	967 418	1 059 141	244 279	257 811
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	145 928	129 876	36 848	31 614

Wybrane pozycje sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

- pozycje rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kurs liczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca roku 2010 i 2009:
1 EUR = 4,0044 PLN i 1 EUR = 4,3406 PLN
- pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP na dzień 31 grudnia 2010 roku:
1 EUR = 3,9603 PLN oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku: 1 EUR = 4,1082 PLN

SPIS TREŚCI	STRONA
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	2
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	2
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	3
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	4
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	5
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	8

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku i dnia 31 grudnia 2009 roku

	Nota	2010	2009
Działalność kontynuowana:			
Przychody z tytułu odsetek	3	10 107 552	8 603 448
Koszty z tytułu odsetek	3	(3 723 776)	(3 760 999)
Wynik z tytułu odsetek		6 383 776	4 842 449
Przychody z tytułu prowizji i opłat	4	3 678 487	3 083 059
Koszty z tytułu prowizji i opłat	4	(740 928)	(719 412)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		2 937 559	2 363 647
Przychody z tytułu dywidend	5	109 895	101 560
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	6	(56 489)	61 402
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	7	71 282	(594)
Wynik z pozycji wymiany	8	341 348	894 680
Pozostałe przychody operacyjne	9	48 012	167 069
Pozostałe koszty operacyjne	9	(43 308)	(76 710)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		4 704	90 359
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	10	(1 767 046)	(1 393 480)
Ogólne koszty administracyjne	11	(3 902 112)	(3 904 592)
Wynik z działalności operacyjnej		4 122 917	3 055 431
Zysk brutto		4 122 917	3 055 431
Podatek dochodowy	12	(811 708)	(623 279)
Zysk netto		3 311 209	2 432 152
Zysk na jedną akcję			
– podstawowy z zysku za okres (w PLN)	13	2,65	2,17
– rozwodniony z zysku za okres (w PLN)	13	2,65	2,17
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 121 562
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 121 562

Działalność zaniechana:

PKO Bank Polski SA nie prowadził w latach 2010 i 2009 działalności zaniechanej

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku i dnia 31 grudnia 2009 roku

	Nota	2010	2009
Wynik finansowy		3 311 209	2 432 152
Inne dochody całkowite		86 122	136 868
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto	22	(15 463)	21 719
Podatek odroczone z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		2 937	(4 127)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	19	121 788	147 254
Podatek odroczone z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych		(23 140)	(27 978)
Razem dochody całkowite, netto		3 397 331	2 569 020

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
na dzień 31 grudnia 2010 roku i na dzień 31 grudnia 2009 roku

	Nota	31.12.2010	31.12.2009
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	15	6 112 562	6 993 966
Należności od banków	16	2 379 239	2 053 767
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17	1 503 649	2 212 955
Pochodne instrumenty finansowe	18	1 719 764	2 029 921
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20	10 758 331	12 356 532
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	21	128 933 129	114 425 789
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	9 876 252	7 965 697
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	23	1 467 507	1 333 707
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży		19 784	13 851
Wartości niematerialne	24	1 528 267	1 268 781
Rzeczowe aktywa trwale	25	2 077 140	2 291 949
w tym nieruchomości inwestycyjne		259	322
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12	462 923	275 204
Inne aktywa	26	400 372	425 360
SUMA AKTYWÓW		167 238 919	153 647 479
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	27	3 370	6 581
Zobowiązania wobec banków	28	4 164 181	4 166 725
Pochodne instrumenty finansowe	18	2 404 795	1 544 370
Zobowiązania wobec klientów	30	135 289 055	124 044 400
Zobowiązania podporządkowane	31	1 611 779	1 612 178
Pozostałe zobowiązania	32	1 787 599	1 319 917
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	12	61 854	175 165
Rezerwy	33	714 438	598 626
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		146 037 071	133 467 962
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	34	1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały	35	16 640 639	16 497 365
Wynik roku bieżącego		3 311 209	2 432 152
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		21 201 848	20 179 517
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		167 238 919	153 647 479
Współczynnik wypłacalności	48	11,99%	14,41%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		21 201 848	20 179 517
Liczba akcji (w tys.)	1	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		16,96	16,14
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		16,96	16,14

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku i dnia 31 grudnia 2009 roku

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały						Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Razem pozostałe kapitały			
Nota	34	35	35	35	35	35	35			
1 stycznia 2010 roku	1 250 000	12 048 111	1 070 000	3 276 260	(16 282)	119 276	16 497 365	-	2 432 152	20 179 517
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	2 432 152	(2 432 152)	-
Dochody całkowite razem	-	-	-	-	(12 526)	98 648	86 122	-	3 311 209	3 397 331
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	50 000	-	7 152	-	-	57 152	(57 152)	-	-
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-	-	(2 375 000)	-	(2 375 000)
31 grudnia 2010 roku	1 250 000	12 098 111	1 070 000	3 283 412	(28 808)	217 924	16 640 639	-	3 311 209	21 201 848

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały						Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Razem pozostałe kapitały			
Nota	34	35	35	35	35	35	35			
1 stycznia 2009 roku	1 000 000	7 216 986	1 070 000	1 395 000	(33 874)	-	9 648 112	-	2 881 260	13 529 372
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	2 881 260	(2 881 260)	-
Dochody całkowite razem	-	-	-	-	17 592	119 276	136 868	-	2 432 152	2 569 020
Własna emisja akcji	250 000	4 831 125	-	-	-	-	4 831 125	-	-	5 081 125
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	-	-	1 881 260	-	-	1 881 260	(1 881 260)	-	-
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-	-	(1 000 000)	-	(1 000 000)
31 grudnia 2009 roku	1 250 000	12 048 111	1 070 000	3 276 260	(16 282)	119 276	16 497 365	-	2 432 152	20 179 517

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku

	Nota	2010	2009
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk netto		3 311 209	2 432 152
Korekty razem:		(3 093 640)	(7 710 647)
Amortyzacja		445 989	405 393
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	40	(3 947)	(29 408)
Odsetki i dywidendy	40	(541 689)	(562 338)
Zmiana stanu należności od banków	40	132 506	1 180 641
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej		2 307 507	(8 526 843)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		310 157	1 569 624
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom	40	(15 357 879)	(17 138 175)
Zmiana stanu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz zmiana stanu należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		(187 719)	(108 401)
Zmiana stanu pozostałych aktywów	40	19 055	31 346
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	40	(5 755)	(1 528 962)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		860 425	(4 605 967)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	40	7 786 760	21 145 111
Zmiana stanu rezerw i odpisów	40	951 610	818 572
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	40	589 205	107 118
Zapłacony podatek dochodowy		(1 132 941)	(1 059 036)
Bieżące obciążenie podatkowe	12	1 019 630	763 785
Inne korekty	40	(286 554)	(173 107)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		217 569	(5 278 495)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		8 504 315	12 780 435
Zbycie inwestycyjnych papierów wartościowych		8 387 852	12 661 922
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		6 820	17 236
Inne wpływy inwestycyjne		109 643	101 277
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(10 100 822)	(11 914 099)
Nabycie jednostki zależnej, po potrąceniu nabytych środków pieniężnych		(148 873)	(548 578)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych		(9 402 287)	(10 969 818)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(549 662)	(395 703)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(1 596 507)	866 336
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji akcji		-	5 081 125
Dywidendy wypłacone		(2 375 000)	(1 000 000)
Zaciągnięcie zobowiązań długoterminowych		3 457 895	1 042 359
Wykup wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych		(82 590)	(106 152)
Splata zobowiązań długoterminowych		(39 332)	(43 022)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		960 973	4 974 310
Przepływy pieniężne netto		(417 965)	562 151
w tym tytułu różnic kursowych od gotówki i jej ekwiwalentów		11 096	(31 450)
Środki pieniężne na początek okresu		8 617 962	8 055 811
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	40	8 199 997	8 617 962
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	37	6 950	8 421

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1.	Informacje ogólne	8
2.	Opis przyjętych zasad rachunkowości, w tym ważniejsze szacunki i oceny	12

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

3.	Przychody i koszty z tytułu odsetek	37
4.	Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat	38
5.	Przychody z tytułu dywidend	39
6.	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	39
7.	Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	40
8.	Wynik z pozycji wymiany	40
9.	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	40
10.	Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	41
11.	Ogólne koszty administracyjne	43
12.	Podatek dochodowy	44
13.	Zysk przypadający na jedną akcję	45
14.	Wyplacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje	46

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

15.	Kasa, środki w Banku Centralnym	46
16.	Należności od banków	47
17.	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	47
18.	Pochodne instrumenty finansowe	50
19.	Instrumenty pochodne zabezpieczające	53
20.	Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	55
21.	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	57
22.	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	58
23.	Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	61
24.	Wartości niematerialne	64
25.	Rzeczowe aktywa trwałe	65
26.	Inne aktywa	67
27.	Zobowiązania wobec Banku Centralnego	67
28.	Zobowiązania wobec banków	67
29.	Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	67
30.	Zobowiązania wobec klientów	68
31.	Zobowiązania podporządkowane	68
32.	Pozostałe zobowiązania	69
33.	Rezerwy	69
34.	Kapitał zakładowy	70
35.	Pozostałe kapitały	71

POZOSTAŁE NOTY

36.	Przeniesione aktywa finansowe, których składniki nie kwalifikują się do wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej	71
37.	Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	71
38.	Zobowiązania warunkowe	72
39.	Sprawy sporne	74
40.	Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	75
41.	Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi	78
42.	Transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo	80
43.	Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA	82

44.	Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	84
45.	Działalność powiernicza	87
46.	Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności	87
47.	Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym	88
48.	Wpływ sytuacji makroekonomicznej na wyniki finansowe Banku	88
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI		
49.	Zarządzanie ryzykiem w Banku	89
50.	Ryzyko kredytowe	93
51.	Ryzyko stopy procentowej	109
52.	Ryzyko walutowe	111
53.	Ryzyko płynności	114
54.	Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych	118
55.	Ryzyko instrumentów pochodnych	118
56.	Ryzyko operacyjne	119
57.	Ryzyko braku zgodności	120
58.	Ryzyko strategiczne	121
59.	Ryzyko reputacji	122
60.	Adekwatność kapitałowa	122
INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH ORAZ ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY		
61.	Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	127
62.	Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy	127

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie finansowe Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („PKO Bank Polski SA”, „Bank”) obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku. Dane finansowe prezentowane są w tysiącach złotych, chyba że wskazano inaczej.

Bank został utworzony w 1919 roku jako Poczta Kasa Oszczędnościowa. Od 1950 roku Bank rozpoczął działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. Nr 5, poz. 55 ze zm.) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku nastąpiło zarejestrowanie Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej. Spółka została wpisana do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym Sądem Rejestrowym jest Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263. Kapitał zakładowy (wpłacony) wynosi 1 250 000 tysięcy złotych.

Akcjonariat Banku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
<i>Na dzień 31 grudnia 2010 roku</i>				
Skarb Państwa	512 406 277	40,99	1 zł	40,99
Bank Gospodarstwa Krajowego	128 102 731	10,25	1 zł	10,25
Pozostali	609 490 992	48,76	1 zł	48,76
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00
<i>Na dzień 31 grudnia 2009 roku</i>				
Skarb Państwa	512 406 927	40,99	1 zł	40,99
Bank Gospodarstwa Krajowego	128 102 731	10,25	1 zł	10,25
Pozostali	609 490 342	48,76	1 zł	48,76
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00

Bank jest notowany na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Działalność Banku

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO Bank Polski SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Skład Grupy PKO Banku Polskiego SA

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzi następujące podmioty:

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Udział w kapitale (%)	
				31.12.2010	31.12.2009
Podmiot dominujący					
1	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna				
Podmioty zależne bezpośrednio					
2	Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	Warszawa	Działalność usługowa, w tym wspomagające usługi finansowe	100,00	100,00
3	Bankowy Fundusz Leasingowy SA	Łódź	Działalność leasingowa	100,00	100,00
4	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych "eService" SA	Warszawa	Usługi w zakresie obsługi i rozliczeń transakcji kartowych	100,00	100,00
5	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Warszawa	Zarządzanie i eksploatacja Centrum Finansowego Puławska	100,00	100,00
6	Inteligo Financial Services SA	Warszawa	Usługi w zakresie technicznej obsługi bankowości internetowej	100,00	100,00
7	KREDOBANK SA	Lwów, Ukraina	Usługi finansowe	99,5655	99,4948
8	PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA	Warszawa	Zarządzanie funduszem emerytalnym	100,00	100,00
9	PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność deweloperska	100,00	100,00
10	PKO Finance AB	Sztokholm, Szwecja	Usługi finansowe	100,00	100,00
11	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	100,00	100,00
12	Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. ¹	Warszawa	Działalność deweloperska	99,9885	99,9885
Podmioty zależne pośrednio					
Podmioty zależne od PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.					
13	PKO BP Inwestycje - Neptun Park Sp. z o.o. ^{2 13}	Warszawa	Działalność deweloperska	99,9975	99,9975
14	PKO BP Inwestycje - Nowy Wilanów Sp. z o.o. ^{2 14}	Warszawa	Działalność deweloperska	99,9750	99,9750
15	PKO BP Inwestycje – Rezydencja Flotylla	Warszawa	Działalność deweloperska	100,00	100,00
16	PKO BP Inwestycje - Samia Dolina Sp. z o.o. ⁶	Warszawa	Działalność deweloperska	56,00	56,00
17	UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o.	Kijów, Ukraina	Działalność deweloperska	55,00	55,00
18	Fort Mokotów Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność deweloperska	51,00	51,00
19	WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o. ⁷	Rzeszów	Działalność deweloperska	-	80,00
Podmioty zależne od Bankowego Funduszu Leasingowego SA					
20	Bankowy Leasing Sp. z o.o. ²	Łódź	Działalność leasingowa	99,9978	99,9969
21	BFL Nieruchomości Sp. z o.o. ²	Łódź	Działalność leasingowa	99,9952	99,9930
Podmiot zależny od Inteligo Financial Services SA					
22	PKO BP Finat Sp. z o.o. ⁸	Warszawa	Pośrednictwo finansowe	80,3287	80,3287
Podmiot zależny od Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA					
23	PKO BP Faktoring SA ²	Warszawa	Działalność faktoringowa	99,9867	99,9846

1) Drugim udziałowcem spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. jest PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.

2) PKO Bank Polski SA posiada 1 udział / 1 akcję w przedmiotowej Spółce

3) Poprzednia nazwa POMERANKA Sp. z o.o.

4) Poprzednia nazwa Wilanów Investments Sp. z o.o.

5) Poprzednia nazwa PKO Inwestycje - Międzyzdroje Sp. z o.o.

6) Poprzednia nazwa Baltic Dom 2 Sp. z o.o.

7) Udziały zostały sprzedane w dniu 26 lutego 2010 roku

8) Pozostałe udziały spółki PKO BP Finat Sp. z o.o. posiada PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA (19,6702%) oraz PKO Bank Polski SA (0,0011%)

Dodatkowo Bank posiada następujące podmioty współzależne i stowarzyszone:

Podmioty współzależne

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Udział w kapitale (%)	
				31.12.2010	31.12.2009
Podmioty współzależne bezpośrednio					
1	CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	49,43	49,43
2	Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	Poznań	Budowa i eksploatacja hotelu	41,44	41,44
Podmioty współzależne pośrednio					
Podmioty zależne od CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o. (współzależne pośrednio od PKO Banku Polskiego SA)					
3	Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	100,00	100,00
4	Kamienica Morska Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	100,00	100,00
5	Sopot Zdrój Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	100,00	100,00
6	Promenada Sopocka Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	100,00	100,00

Podmioty stowarzyszone

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Udział w kapitale (%)	
				31.12.2010	31.12.2009
Podmioty stowarzyszone bezpośrednio					
1	Bank Pocztowy SA	Bydgoszcz	Usługi finansowe	25,0001	25,0001
2	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA ¹	Krynica	Budowa i eksploatacja kolejki gondolowej	37,53	37,53
3	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Poznań	Poręczenia prawa cywilnego i wekslowego	33,33	33,33
4	Agencja Inwestycyjna CORP SA	Warszawa	Zarządzanie nieruchomościami biurowymi	22,31	22,31
Podmioty stowarzyszone pośrednio					
Podmioty zależne od Banku Pocztowego SA (stowarzyszone pośrednio z PKO Bankiem Polskim SA)					
5	Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Działalność wspomagająca usługi finansowe	100,00	-
6	Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Sp. z o.o.	Warszawa	Pośrednictwo finansowe	100,00	-

¹⁾ Akcje spółki w 2010 roku zostały ujęte w aktywach trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

Informacje na temat zmian udziału w kapitale podmiotów zależnych zostały zamieszczone w Nocie 23 „Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone”.

Wewnętrzne jednostki organizacyjne wchodzące w skład Banku

Sprawozdanie finansowe Banku, obejmujące dane finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku wraz z porównawczymi danymi finansowymi zostało sporządzone na podstawie danych finansowych wszystkich wchodzących w skład Banku jednostek organizacyjnych, za pośrednictwem których Bank prowadzi swoją działalność. Na dzień 31 grudnia 2010 roku należą do nich: Centrala Banku w Warszawie, Dom Maklerski PKO BP SA, COK - Centrum Kart Kredytowych i Operacji Kartowych, CBE Centrum Bankowości Elektronicznej Inteligo, 10 jednostek specjalistycznych, 12 regionalnych oddziałów detalicznych, 13 regionalnych oddziałów korporacyjnych, 55 centrów korporacyjnych oraz 1942 agencje. Wymienione jednostki, poza Domem Maklerskim PKO BP SA, nie sporządzają samodzielnie sprawozdań finansowych.

Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe

PKO Bank Polski SA jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA oraz znaczącym inwestorem dla jednostek podporządkowanych i powiązanych z nimi, będących w posiadaniu Banku. W związku z tym PKO Bank Polski SA sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej, które obejmuje dane finansowe tych jednostek.

Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Skład Zarządu Banku na dzień 31 grudnia 2010 roku:

• Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu Banku
• Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu
• Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu
• Krzysztof Dresler	Wiceprezes Zarządu
• Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu
• Wojciech Papierak	Wiceprezes Zarządu
• Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu

W trakcie roku zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu Banku:

- w dniu 27 stycznia 2010 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA podjęła uchwałę powołującą Pana Jakuba Papierskiego do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA z dniem 1 kwietnia 2010 roku;
- Rada Nadzorcza Banku, uchwałą z dnia 10 marca 2010 roku, powołała Pana Jakuba Papierskiego z dniem 22 marca 2010 roku do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu rozpoczętą z dniem 20 maja 2008 roku. Jednocześnie, wyżej wymienioną uchwałą, Rada Nadzorcza Banku uchyliła swoją uchwałę z dnia 27 stycznia 2010 roku, zgodnie z którą Pan Jakub Papierski miał rozpocząć pełnienie funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA w dniu 1 kwietnia 2010 roku;
- w dniu 13 kwietnia 2010 roku Komisja Nadzoru Finansowego jednogłośnie wyraziła zgodę na powołanie Pana Zbigniewa Jagiełło na stanowisko Prezesa Zarządu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej;
- w dniu 21 lipca 2010 roku Pan Mariusz Zarzycki złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA z dniem 31 lipca 2010 roku;
- w dniu 1 września 2010 roku Rada Nadzorcza Banku powołała Pana Piotra Alickiego do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA z dniem 2 listopada 2010 roku.

Skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 31 grudnia 2010 roku:

• Cezary Banasiński	Przewodniczący Rady Nadzorczej
• Tomasz Zganiacz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
• Mirosław Czekaj	Sekretarz Rady Nadzorczej
• Jan Bossak	Członek Rady Nadzorczej
• Błażej Lepczyński	Członek Rady Nadzorczej
• Piotr Marczak	Członek Rady Nadzorczej
• Alojzy Zbigniew Nowak	Członek Rady Nadzorczej

W trakcie roku zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Rady Nadzorczej Banku:

- w dniu 25 czerwca 2010 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA powołało w skład Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Pana Piotra Marcza. Zgodnie z podjętą uchwałą Pan Piotr Marczak został powołany z dniem 25 czerwca 2010 roku.
- w dniu 30 września 2010 roku Pan Ireneusz Fąfara złożył rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe, podlegające przeglądowi przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej Banku w dniu 2 marca 2011 roku, zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 1 marca 2011 roku oraz przyjęte przez Radę Nadzorczą Banku w dniu 2 marca 2011 roku.

2. Opis przyjętych zasad rachunkowości, w tym ważniejsze szacunki i oceny

2.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez UE według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. z 2009 roku, nr 152, poz.1223, tekst jednolity z późniejszymi zmianami) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

Komisja Europejska zatwierdziła MSR 39 „Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena” z wyjątkiem niektórych zapisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń. Z uwagi na fakt, że Bank stosuje MSSF zatwierdzone przez UE, Bank zastosował zapisy MSR 39.OS99C w kształcie zatwierdzonym przez UE, zezwalającym na desygnację jako pozycji zabezpieczanej przepływów pieniężnych dotyczących zobowiązań o oprocentowaniu zmiennym, dla których efektywna stopa procentowa jest niższa od referencyjnej stopy procentowej (brak uwzględnienia marży). MSR 39 w wersji wydanej przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wprowadza ograniczenie w tym zakresie.

2.2. Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w okresie 12 miesięcy od daty publikacji, czyli od dnia 7 marca 2011 roku. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji przez Bank w okresie 12 miesięcy od daty publikacji na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania, bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

2.3. Podstawa sporządzania sprawozdania finansowego

W sprawozdaniu finansowym zastosowano zasadę koncepcji wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych, aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Składniki aktywów trwałych wykazywane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Składniki aktywów trwałych lub grupy do sprzedaży zaklasyfikowane, jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.4. Waluty obce

2.4.1. Transakcje i salda w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank przelicza:

- 1) pozycje pieniężne w walucie obcej przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego,

- 2) pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia wyrażonej w walucie obcej przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji,
- 3) pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przeliczane są przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

2.5. Aktywa i zobowiązania finansowe

2.5.1. Klasyfikacja

Bank klasyfikuje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat; aktywa finansowe dostępne do sprzedaży; kredyty, pożyczki i inne należności; aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności. Zobowiązania finansowe klasyfikowane są następująco: zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz pozostałe zobowiązania finansowe. Bank decyduje o klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych w momencie jego początkowego ujęcia.

2.5.1.1. Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są to składniki aktywów i zobowiązań finansowych spełniające którykolwiek z poniższych warunków:

- 1) klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu. Składniki aktywów finansowych lub zobowiązania finansowe kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, gdy są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków. Instrumenty pochodne klasyfikuje się również jako przeznaczone do obrotu chyba, że są wyznaczonymi i efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.
- 2) przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Wyznaczenie takie Bank może zastosować tylko wówczas, gdy:
 - a) wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione;
 - b) zastosowanie takiej kwalifikacji aktywa lub zobowiązania eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowe na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat);
 - c) grupa aktywów lub zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Banku.
- 3) Bank posiada politykę zarządzania aktywami i zobowiązaniami finansowymi, zgodnie z którą zarządza odrębnie portfelem aktywów i zobowiązań finansowych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu oraz portfelem aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

2.5.1.2. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące:

- a) wyznaczonymi przez Bank przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat;

- b) aktywami finansowymi utrzymywanymi do terminu zapadalności;
- c) spełniającymi definicję kredytu i pożyczki.

2.5.1.3. Kredyty/pożyczki i inne należności

Do kategorii kredytów, pożyczek i innych należności zalicza się aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- 1) aktywa finansowe, które Bank zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- 2) aktywa finansowe wyznaczone przez Bank przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży,
- 3) aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.

2.5.1.4. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Są to aktywa finansowe, niebędące instrumentami pochodnymi, o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i terminie zapadalności, które nabyto z zamiarem utrzymywania i Bank jest w stanie utrzymać je do terminu zapadalności, inne niż:

- 1) wyznaczone przez Bank przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat;
- 2) wyznaczone przez Bank jako dostępne do sprzedaży;
- 3) spełniające definicję kredytów i pożyczek.

2.5.1.5. Pozostałe zobowiązania finansowe

Pozostałe zobowiązania finansowe są to zobowiązania finansowe inne niż wycenianie do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat mające charakter depozytu, pożyczki otrzymanej lub kredytu otrzymanego.

2.5.2. Ujmowanie transakcji w księgach

Aktywa finansowe oraz zobowiązania finansowe, w tym również transakcje terminowe, z których wynika zobowiązanie lub prawo do nabycia lub sprzedaży w przyszłym terminie ustalonej ilości określonych instrumentów finansowych po ustalonej cenie, wprowadza się do ksiąg rachunkowych pod datą zawarcia kontraktu, bez względu na przewidziany w umowie termin rozliczenia transakcji.

2.5.3. Wyłączenie ze sprawozdania z sytuacji finansowej instrumentów finansowych

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z aktywów finansowych lub, gdy Bank przenosi składnik aktywów finansowych na inny podmiot. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Bank:

- 1) przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, lub
- 2) zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Banku.

Przenosząc składniki aktywów finansowych Bank ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- 1) jeżeli Bank przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej,
- 2) jeżeli Bank zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,
- 3) jeżeli Bank nie przenosi, ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to Bank ustala, czy zachował kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest ze sprawozdania z sytuacji finansowej wyłączany.

Bank nie dokonuje przekwalifikowania instrumentów finansowych do lub z kategorii wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat od momentu ich objęcia lub wyemitowania.

Bank wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Najczęściej Bank wyłącza ze sprawozdania z sytuacji finansowej kredyty, gdy podlegają one umorzeniu, przedawnieniu lub są nieściągalne. Wyłączanie ze sprawozdania z sytuacji finansowej kredytów, pożyczek i innych należności następuje w ciężar utworzonych na nie odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy nie utworzono odpisów z tytułu utraty wartości lub ich wartość jest mniejsza od wartości kredytu, pożyczki i innej należności, przed odpisaniem należności zwiększa się odpis z tytułu utraty wartości o różnicę pomiędzy wartością należności, a dotychczas utworzoną kwotą odpisu z tytułu utraty wartości.

2.5.4. Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się według wartości godziwej, powiększonej w przypadku aktywów lub zobowiązań finansowych niekwalifikowanych jak wyceniane wg wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu jednostka wycenia instrumenty finansowe w następujący sposób:

2.5.4.1. Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Wyceniane są do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat, do pozycji wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.

2.5.4.2. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wyceniane są do wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej (z wyjątkiem odpisów z tytułu utraty wartości) rozpoznawane są na innych dochodach całkowitych aż do momentu wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy skumulowany zysk/strata ujmowane są w rachunku zysków i strat. Odsetki naliczone z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej od aktywów dostępnych do sprzedaży rozpoznawane są w wyniku odsetkowym.

2.5.4.3. Kredyty i pożyczki oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem utraty wartości. W przypadku kredytów i pożyczek, dla których nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych, a więc także ustalić efektywnej stopy procentowej, wycenia się je według kwoty wymaganej zapłaty.

2.5.4.4. Pozostałe zobowiązania finansowe w tym zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

Wyceniane są według zamortyzowanego kosztu. Jeżeli dla zobowiązania finansowego nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych, a więc także ustalić efektywnej stopy procentowej, zobowiązanie to wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Bank są wykazywane jako pozostałe zobowiązania finansowe i wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

2.5.4.5. Metoda ustalania wartości godziwej i zamortyzowanego kosztu

Wartość godziwa instrumentów finansowych dłużnych i kapitałowych (wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz dostępnych do sprzedaży), dla których istnieje aktywny rynek ustalana jest w oparciu o wartość rynkową będącą ceną kupna.

Wartość godziwa instrumentów finansowych dłużnych i kapitałowych (wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz dostępnych do sprzedaży), dla których brak jest aktywnego rynku jest szacowana w następujący sposób:

- 1) instrumenty kapitałowe portfela wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz portfela dostępnych do sprzedaży:
 - a. cena ostatnio przeprowadzonej na rynku transakcji pod warunkiem, że w okresie między datą transakcji a końcem okresu sprawozdawczego nie nastąpiły znaczne zmiany uwarunkowań gospodarczych, które mogłyby wpłynąć na jej wartość,
 - b. w drodze wyceny przez wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny świadczący tego rodzaju usługi,
- 2) dłużne instrumenty portfela wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:
 - a. metoda rynkowych cen papierów wartościowych (metoda wartości rynkowej),
 - b. metoda rynkowych kwotowań stóp procentowych (metoda krzywej dochodowości),
 - c. metoda rynkowych cen papierów wartościowych o zbliżonych charakterystykach finansowych (metoda wartości aktywa referencyjnego),
- 3) dłużne instrumenty portfela dostępnych do sprzedaży – według jednej z poniższych metod:
 - a. metoda rynkowych cen papierów wartościowych (metoda wartości rynkowej),
 - b. metoda rynkowych kwotowań stóp procentowych (metoda krzywej dochodowości), skorygowana o marżę ryzyka równą marży określonej w warunkach emisji. Istotna zmiana rynkowych stóp procentowych jest uwzględniana w zmianie wartości godziwej tych instrumentów,
 - c. metoda rynkowych cen papierów wartościowych o zbliżonych charakterystykach finansowych (metoda wartości aktywa referencyjnego),
 - d. w przypadku papierów wartościowych, dla których nie można ustalić wartości godziwej przy pomocy metod wymienionych w niniejszym podpunkcie powyżej, wartość godziwa ustalana jest w oparciu o wewnętrzny model wyceny.

W przypadku braku możliwości ustalenia wartości godziwej instrumenty kapitałowe wycenia się po cenie nabycia, pomniejszonej o odpis z tytułu utraty wartości.

Zamortyzowany koszt stanowi wartość, w jakiej instrument finansowy został wyceniony w momencie początkowego ujęcia, pomniejszona o spłaty kwoty kapitału oraz powiększona lub pomniejszona o ustaloną z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skumulowaną amortyzację wszelkich różnic między wartością początkową a wartością w terminie zapadalności oraz pomniejszona o odpisy z tytułu utraty wartości. Efektywna stopa procentowa stosowana do wyceny według zamortyzowanego kosztu to stopa, która dyskontuje oczekiwany strumień przyszłych płatności pieniężnych do bieżącej wartości bilansowej netto przez okres do zapadalności lub do momentu następnej rynkowej wyceny, stanowiąca wewnętrzną stopę zwrotu składnika aktywów/zobowiązań za dany okres; ustalenie tej stopy obejmuje opłaty otrzymywane/zapłacone przez Bank, które wpływają na charakterystykę finansową instrumentu, z wyjątkiem potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów.

Prowizje, opłaty i koszty transakcji, stanowiące integralny element efektywnego zwrotu z instrumentu finansowego, korygują jego wartość bilansową oraz są uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

2.5.5. Instrumenty pochodne

2.5.5.1. Ujęcie i wycena

Pochodne instrumenty finansowe ujmowane są do wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Instrument pochodny staje się aktywem, jeśli jego wartość godziwa jest dodatnia, a zobowiązaniem w przypadku, gdy jego wartość godziwa jest ujemna. Wartość godziwą instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie na rynku stanowi cena rynkowa. W pozostałych przypadkach jest to wartość godziwa określona na podstawie modelu wyceny, do którego dane pozyskano z aktywnego rynku. Wykorzystywane techniki bazują między innymi na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modelach opcji oraz krzywych dochodowości.

W przypadku, gdy oszacowana wartość godziwa jest niższa, bądź wyższa od wartości godziwej na poprzedzający koniec okresu sprawozdawczego (dla transakcji zawartych w danym okresie sprawozdawczym w wartości godziwej) Bank zalicza tę wartość odpowiednio do wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat w korespondencji odpowiednio z pozycją „Pochodne instrumenty finansowe”.

Efekt ostatecznego rozliczenia transakcji pochodnych wykazuje się w wyniku na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat lub w wyniku z pozycji wymiany.

Kwoty bazowe transakcji pochodnych wykazane są w pozycjach pozabilansowych w dniu zawarcia transakcji i przez cały okres ich trwania.

2.5.5.2. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowany instrument pochodny jest składnikiem hybrydowego (złożonego) instrumentu, który zawiera również umowę zasadniczą niebędącą instrumentem pochodnym (zarówno o charakterze finansowym, jak i niefinansowym), powodującym, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu złożonego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego. Wbudowany instrument pochodny powoduje, że część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej jest modyfikowana w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs walutowy, bądź inną zmienną, pod warunkiem, że zmienna niebędąca finansową nie jest specyficzna dla którejkolwiek ze stron kontraktu.

Oceny, czy dana umowa zawiera wbudowany instrument pochodny dokonuje się na moment przystąpienia do umowy. Ponowna ocena jest dokonywana jedynie wtedy, gdy nastąpią zmiany w umowie istotnie wpływające na wynikające z niej przepływy pieniężne.

Instrumenty pochodne podlegające wydzieleniu z umów zasadniczych i osobnemu ujęciu w księgach rachunkowych wyceniane są według wartości godziwej. Wycena prezentowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”. Zmiany w wycenie do wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszone są do rachunku zysków i strat do pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany”.

Instrument pochodny wykazywany jest odrębnie, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) instrument hybrydowy (złożony) nie jest wyceniany w wartości godziwej, ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat,
- 2) charakter ekonomiczny wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem ekonomicznym umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi,
- 3) odrębny instrument, którego charakterystyka odpowiada cechom wbudowanego instrumentu pochodnego, spełniałby definicję instrumentu pochodnego.

W przypadku umów nie będących instrumentami finansowymi, których składnikiem jest instrument spełniający powyższe warunki, wbudowany instrument pochodny zalicza się do pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany”, odnoszonych do rachunku zysku i strat.

2.5.6. Rachunkowość zabezpieczeń

2.5.6.1. Kryteria rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń stosowana jest przez Bank, gdy spełnione są wszystkie poniższe warunki, określone w MSR 39:

- 1) w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem,
- 2) oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- 3) w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat,
- 4) efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione,
- 5) zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

2.5.6.2. Zaprzestanie stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń

Bank zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy:

- 1) instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienie jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenie terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę). W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- 2) zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- 3) zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w rachunku zysków i strat,
- 4) Bank unieważnia powiązanie zabezpieczające.

2.5.6.3. Zabezpieczenie wartości godziwej

Bank odpowiednio na dzień 31 grudnia 2010 i 2009 roku nie stosował rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

2.5.6.4. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takim jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat.

Zmiany wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego wyznaczonego jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane są bezpośrednio w innych dochodach całkowitych w części stanowiącej efektywną część zabezpieczenia. Część nieefektywną zabezpieczenia ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej”.

Kwoty odniesione bezpośrednio na inne dochody całkowite przenoszone są do rachunku zysków i strat w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczana planowana transakcja wywiera wpływ na rachunek zysków i strat.

Testy efektywności obejmują wycenę transakcji zabezpieczających, po pomniejszeniu o wartość odsetek naliczonych oraz różnice kursowe od nominalu transakcji zabezpieczających. Wykazywane są one w rachunku zysków i strat, odpowiednio w pozycjach „Wynik z tytułu odsetek” oraz „Wynik z pozycji wymiany”.

2.6. Kompensowanie instrumentów finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku gdy Bank posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i zobowiązań następuje jednocześnie.

2.7. Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu

Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej cenie.

Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu na moment zawarcia ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od kontrahenta transakcji.

Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży ujmuje się jako należności od banków lub kredyty i pożyczki udzielone klientom, w zależności od kontrahenta transakcji.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, natomiast papiery wartościowe będące składnikiem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są wyłączane ze sprawozdania z sytuacji finansowej i podlegają wycenie wg zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszt/przychód odsetkowy i rozliczana jest w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

2.8. Inwestycje w jednostki zależne, współzależne oraz stowarzyszone

Inwestycje dokonane w jednostkach zależnych, współzależnych oraz stowarzyszonych wykazane są według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości inwestycji dokonanych w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i współzależnych. W przypadku istnienia takiej przesłanki Bank dokonuje oszacowania wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów, w zależności od tego, która z nich jest wyższa, a w przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość użytkową, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości. Powyższa prognoza wartości użytkowej wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu dywidend lub wpływów pieniężnych z tytułu ewentualnej sprzedaży inwestycji pomniejszonej o koszty sprzedaży. Przyjęcie innych założeń dotyczących prognozowanych przepływów pieniężnych mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych inwestycji.

2.9. Utrata wartości aktywów finansowych

2.9.1. Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Każdorazowo dla kredytu i pożyczki na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Jeżeli takie przesłanki istnieją, Bank ustala kwoty odpisów z tytułu utraty wartości. Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych Bank zalicza informacje o następujących zdarzeniach:

- 1) wystąpienie znaczących trudności finansowych emitenta lub dłużnika,
- 2) niedotrzymanie postanowień umownych przez emitenta lub dłużnika, np. niespłacenie odsetek lub kapitału albo zaleganie z ich spłatą,
- 3) przyznanie emitentowi lub dłużnikowi, ze względów ekonomicznych lub prawnych związanych z jego trudnościami finansowymi, udogodnienia, które w innym przypadku nie zostałoby udzielone,
- 4) zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacji emitenta lub dłużnika,
- 5) zanik obrotu danym składnikiem aktywów finansowych na aktywnym rynku ze względu na trudności finansowe emitenta lub dłużnika,
- 6) wystąpienie zdarzenia umożliwiającego oszacowanie spadku wartości przyszłych przepływów pieniężnych, w tym ich ściągalności, w odniesieniu do grupy aktywów.

W pierwszej kolejności Bank ustala, czy nastąpiła utrata wartości aktywów na bazie analizy indywidualnej w odniesieniu do należności indywidualnie znaczących. Jeżeli dla pojedynczego składnika aktywów finansowych nie należy dokonywać odpisu z tytułu utraty wartości, składnik ten, po zaszeregowaniu do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce, poddawany jest zbiorczej ocenie pod kątem wystąpienia utraty wartości.

Bank dokonuje podziału należności kredytowych ze względu na wielkość zaangażowania na portfel indywidualny i portfel grupowy.

W portfelu indywidualnym każda pojedyncza ekspozycja kredytowa jest poddawana testowi na utratę wartości. W przypadku rozpoznania utraty wartości, tworzony jest odpis aktualizujący wartość należności. W przypadku, gdy dla danej ekspozycji nie wystąpiły obiektywne przesłanki utraty wartości, ekspozycja ta włączana jest do portfela kredytów ocenianego grupowo.

W portfelu grupowym identyfikowane są grupy o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego, które następnie zbiorczo oceniane są pod kątem utraty wartości.

Jeżeli istnieją obiektywne dowody na utratę wartości aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności, kwotę odpisu aktualizacyjnego stanowi różnica między wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością, oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych, które nie zostały poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z dnia wystąpienia przesłanki dla danego składnika aktywów finansowych.

Kalkulacja bieżącej wartości oszacowanych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przejęcia zabezpieczenia, pomniejszonego o koszty przejęcia i sprzedaży.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych łącznie pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów odzysków generowanych z aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne parametry odzysków są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji, tak, aby uwzględnić oddziaływanie bieżących warunków oraz wyłączyć czynniki mające wpływ w okresie historycznym, które nie występują obecnie.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty salda odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

Bank planuje, iż przyjęta metodologia szacowania odpisów z tytułu utraty wartości będzie rozwijana wraz ze zwiększającymi się możliwościami pozyskiwania informacji wskazujących na utratę wartości z istniejących oraz wdrażanych aplikacji i systemów informatycznych. W konsekwencji, pozyskiwanie nowych danych może mieć wpływ na poziom odpisów z tytułu utraty wartości w przyszłości. Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

2.9.2. Aktywa dostępne do sprzedaży

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Jeżeli takie przesłanki istnieją, Bank ustala kwoty odpisów z tytułu utraty wartości.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży Bank zalicza informacje o następujących zdarzeniach:

- 1) wystąpienie znaczących trudności finansowych emitenta,
- 2) niedotrzymanie postanowień umownych przez emitenta, np. niespłacenie odsetek lub kapitału albo zaleganie z ich spłatą,
- 3) przyznanie emitentowi, ze względów ekonomicznych lub prawnych związanych z jego trudnościami finansowymi, udogodnienia, które w innym przypadku nie zostałyby udzielone,
- 4) pogorszenie się w okresie utrzymywania zaangażowania sytuacji ekonomiczno-finansowej emitenta,
- 5) zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacji emitenta,
- 6) wzrost, w okresie utrzymywania zaangażowania, ryzyka branży, w której działa emitent wyrażający się uznaniem branży przez Bank za branżę podwyższonego ryzyka.

W pierwszej kolejności Bank ustala, czy nastąpiła utrata wartości aktywów na bazie analizy indywidualnej w odniesieniu do należności indywidualnie znaczących.

Jeżeli istnieją obiektywne dowody na utratę wartości aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii dłużnych nieskarbowych instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży, kwotę odpisu aktualizacyjnego stanowi różnica między wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością godziwą ustaloną jako wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych za pomocą stóp zerokuponowych ustalanych na podstawie krzywych dochodowości papierów skarbowych.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości aktywów zakwalifikowanych do kategorii dostępnych do sprzedaży jest ujmowany w rachunku zysków i strat, co skutkuje koniecznością wyksięgowania z innych dochodów całkowitych skumulowanych strat z wyceny, odniesionych uprzednio do tej pozycji, oraz ujęcia ich w rachunku zysków i strat.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentów dłużnych wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych nie odwraca się poprzez rachunek zysków i strat.

2.10. Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

2.10.1. Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów nieposiadający postaci fizycznych.

2.10.1.1. Oprogramowanie

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i przygotowania do użytkowania, z uwzględnieniem umorzeń i odpisów z tytułu utraty wartości.

Późniejsze nakłady związane z utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

2.10.1.2. Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Bank, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

2.10.1.3. Koszty prac rozwojowych

Koszty zakończonych prac rozwojowych zalicza się do wartości niematerialnych, w związku z uzyskaniem korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem określonych warunków, tj. jeżeli istnieje możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, dostępne są stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowania wytwarzanego składnika oraz istnieje możliwość wiarygodnego ustalenia wysokości nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzeniu składników wartości niematerialnych.

2.10.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są na koniec okresu sprawozdawczego według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, po pomniejszeniu o odpisy umorzeniowe oraz odpisy z tytułu trwałej utraty ich wartości.

Nieruchomości zaliczane do inwestycji wycenia się według zasad stosowanych do rzeczowych aktywów trwałych.

2.10.3. Nakłady ponoszone w terminie późniejszym

Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych powiększa się o dodatkowe nakłady poniesione w okresie ich użytkowania, gdy:

- 1) istnieje prawdopodobieństwo, że Bank uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych (wyższe od korzyści pierwotnie szacowanych, mierzonych np. okresem użytkowania, poprawą jakości obsługi, kosztami eksploatacji),
- 2) można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych.

2.10.4. Odpisy amortyzacyjne

Amortyzacja naliczana jest od wszystkich aktywów trwałych, których wartość ulega obniżeniu na skutek używania lub upływu czasu: metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego aktywa. Co najmniej raz w roku weryfikowana jest przyjęta metoda amortyzacji oraz okresy użytkowania.

Rozpoczęcie amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym ten środek przyjęto do używania, a jej zakończenie nie później niż z chwilą:

- 1) zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową danego składnika aktywów, lub
- 2) przeznaczenia go do likwidacji, lub
- 3) sprzedaży, lub
- 4) stwierdzenia jego niedoboru, lub
- 5) ustalenia w wyniku weryfikacji, że przewidywana wartość końcowa składnika aktywów przewyższa jego wartość bilansową (netto).

Dla niefinansowych aktywów trwałych przyjmuje się, że wartość końcowa wynosi zero, chyba że istnieje zobowiązanie strony trzeciej do ich odkupienia lub, gdy istnieje i będzie istniał pod koniec używania składnika aktywny rynek i można określić jego wartość na tym rynku.

Okresy amortyzacyjne dla podstawowych grup środków trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych stosowane w PKO Banku Polskim SA:

Środki trwałe	Okresy
Budynki, lokale, spółdzielcze prawa do lokalu (w tym nieruchomości inwestycyjne)	od 40 do 60 lat
Ulepszenia w obcych środkach trwałych (budynkach, lokalach)	10 lat (lub okres najmu, jeśli jest krótszy)
Maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i przyrządy	od 3 do 15 lat
Zespoły komputerowe	od 4 do 10 lat
Środki transportu	5 lat
Wartości niematerialne	Okresy
Oprogramowania	od 2 do 15 lat
Pozostałe wartości niematerialne	5 lat

Koszty związane z nabyciem lub wytworzeniem budynków dzieli się na istotne części składowe tego budynku (komponenty) w przypadku, gdy części składowe posiadają różne okresy użytkowania lub, gdy każda z nich dostarcza Bankowi korzyści w inny sposób. Każda część składowa tego budynku amortyzowana jest odrębnie.

2.10.5. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości niefinansowych aktywów trwałych

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych (lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne). W momencie rozpoznania takiej przesłanki Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, stanowiącej wyższą z dwóch kwot: wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży lub wartość użytkową składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne), a w przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości. Oszacowanie powyższych wartości wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych prognozowanych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu dalszego użytkowania lub sprzedaży danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny przyszłych przepływów pieniężnych może mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych.

W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych niezależnie od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Bank ustala wartość odzyskiwaną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub jego ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

2.11. Pozostałe składniki sprawozdania z sytuacji finansowej

2.11.1. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikuje się aktywa, których wartość bilansowa ma zostać odzyskana w drodze ich odsprzedaży, a nie dalszego wykorzystania. Jako przeznaczone do sprzedaży klasyfikowane są jedynie aktywa dostępne do natychmiastowej sprzedaży w bieżącym stanie, których sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany na sprzedaż po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży ujmowane są w rachunku zysków i strat za okres, w którym dokonano tych odpisów. W stosunku do aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Banku, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, oraz stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży. Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może być zakwalifikowana jako działalność zaniechana.

W przypadku aktywów trwałych, dla których kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nie są dłużej spełnione, Bank dokonuje ich reklasyfikacji z aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży do odpowiedniej kategorii aktywów. Aktywa trwałe wycofane z aktywów przeznaczonych do sprzedaży wycenia się w niższej z dwóch wartości:

- 1) wartości bilansowej sprzed momentu zaklasyfikowania do aktywów trwałych przeznaczonych o sprzedaży, pomniejszonej o amortyzację, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży,
- 2) wartości odzyskiwalnej na dzień podjęcia decyzji o zaniechaniu sprzedaży.

2.11.2. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Pozycja obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych.

Koszty i przychody rozliczane w czasie prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Rozliczenia międzyokresowe czynne dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Rozliczenia międzyokresowe prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

2.12. Rezerwy

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty są niepewne. Rezerwy są tworzone, gdy Bank posiada obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych oraz prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

2.13. Rezerwa restrukturyzacyjna

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są ogólne kryteria ujmowania rezerw jak również szczegółowe kryteria dotyczące powstania obowiązku, prawnego lub zwyczajowo oczekiwanego, tworzenia rezerwy na koszty restrukturyzacji określone w MSR 37. W szczególności, zwyczajowo oczekiwany obowiązek przeprowadzenia restrukturyzacji oraz tworzenia rezerwy powstaje tylko wówczas, gdy Bank posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji oraz wzbudziła uzasadnione oczekiwanie stron, których plan dotyczy, że przeprowadzi działania restrukturyzacyjne poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie głównych elementów planu tymże stronom. Szczegółowy plan restrukturyzacji określa co najmniej działalność, lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony. Prawny obowiązek tworzenia rezerwy restrukturyzacyjnej wynika z ustawy z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844, z późniejszymi zmianami), zgodnie z którą pracodawca ma obowiązek skonsultowania zamiaru przeprowadzenia grupowego zwolnienia z zakładowymi organizacjami związkowymi, w szczególności w zakresie możliwości uniknięcia lub zmniejszenia rozmiaru grupowego zwolnienia oraz spraw pracowniczych związanych z tym zwolnieniem, w tym zwłaszcza możliwości przekwalifikowania lub przeszkolenia zawodowego, a także uzyskania innego zatrudnienia przez zwolnionych pracowników.

Rezerwa na restrukturyzację obejmuje tylko takie bezpośrednie nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji, które jednocześnie

- 1) w sposób nieodczynny wynikają z restrukturyzacji,
- 2) nie są związane z bieżącą działalnością Banku.

Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje także przyszłych kosztów operacyjnych.

2.14. Świadczenia pracownicze

Zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy pracownicy PKO Banku Polskiego SA mają prawo do nagród jubileuszowych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz do odpraw emerytalnych lub rentowych w momencie odchodzenia na emeryturę lub rentę. Bank okresowo dokonuje wyliczenia aktuarialnego rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

Rezerwa na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Podstawę do wyznaczania wartości rezerw na świadczenia pracownicze stanowią regulacje wewnętrzne, a w szczególności Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy obowiązujący w Banku. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych. W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Rezerwę utworzono na podstawie listy osób zawierającej wszystkie niezbędne dane o pracownikach, ze szczególnym uwzględnieniem stażu pracy, wieku oraz płci. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów oraz z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi zostaje rozwiązywany stosunek pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, a także z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym premii.

2.15. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, Bank aktywuje jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że w przyszłości przyniosą one jednostce korzyści ekonomiczne oraz pod warunkiem, że cenę nabycia lub koszt wytworzenia można określić w wiarygodny sposób.

Pozostałe koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są przez Bank jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

2.16. Udzielone zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Bank zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- 1) możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Banku;
- 2) obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceńodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy zgodnie z MSR 37.

Najistotniejsze pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią przyznane linie kredytowe oraz udzielone gwarancje.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się do wartości godziwej. Po początkowym ujęciu wycenia się ją według wartości wyższej z:

- 1) wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” oraz
- 2) wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18 „Przychody”.

2.17. Kapitały własne

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone przez Bank zgodnie z obowiązującym prawem oraz ze statutem.

2.17.1. Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej.

2.17.2. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie ze statutem Banku z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji pomniejszonych o koszty przeprowadzenia emisji i przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wynikać w związku z działalnością Banku.

2.17.3. Inne dochody całkowite

Inne dochody całkowite obejmują skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz związaną z nim wartość podatku odroczonego, jak również efektywną część zabezpieczenia przepływów pieniężnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń oraz związaną z nią wartość podatku odroczonego. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej inne dochody całkowite prezentowane są w ujęciu netto.

2.17.4. Fundusz ogólnego ryzyka

Fundusz ogólnego ryzyka w PKO Banku Polskim SA tworzony jest zgodnie z ustawą Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz. U. z 2002 roku Nr 72, poz. 665, z późn. zm.), zwaną dalej „Prawo bankowe”, z zysku po opodatkowaniu i przeznaczony jest na niezidentyfikowane ryzyka działalności Banku.

2.17.5. Pozostałe kapitały rezerwowe

Kapitały rezerwowe są tworzone z odpisów z zysku netto. Kapitały rezerwowe przeznaczone są wyłącznie na pokrycie mogących powstać strat bilansowych.

2.18. Ustalanie wyniku finansowego

Bank ujmuje wszystkie istotne pozycje kosztów i przychodów zgodnie z zasadami: memoriału, współmierności przychodów i kosztów, ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań, tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości.

2.18.1. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek obejmują odsetki, w tym premię i dyskonto z tytułu instrumentów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu oraz instrumentów wycenianych do wartości godziwej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, klasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu.

Przychody i koszty odsetkowe ujmowane są na zasadzie memoriałowej i z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Przychody odsetkowe, w przypadku, aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, są naliczane od wartości bieżącej należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość) przy zastosowaniu aktualnej stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Przychody/koszty odsetkowe z tytułu instrumentów pochodnych, zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczonych do obrotu wykazywane są w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany” (w przypadku CIRS), z wyjątkiem instrumentów pochodnych zakwalifikowanych jako instrumenty zabezpieczające do rachunkowości zabezpieczeń, które prezentowane są w wyniku odsetkowym.

W przychodach odsetkowych ujmowane są również rozliczane w czasie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej opłaty i prowizje otrzymane i zapłacone, wchodzące w skład wyceny instrumentu finansowego.

2.18.2. Przychody i koszty z tytułu prowizji

Przychody z tytułu opłat i prowizji ujemne się zasadniczo według zasady memoriału z chwilą wykonania usługi. Do przychodów prowizyjnych zaliczane są jednorazowo opłaty pobierane przez Bank za wykonanie czynności niezwiązanych z wewnętrzną stopą zwrotu kredytów, pożyczek i innych należności, a także rozliczane liniowo opłaty za świadczenie usług przez Bank w okresie dłuższym niż 3 miesiące. Do przychodów prowizyjnych zalicza się także opłaty i prowizje rozliczane w czasie metodą liniową, otrzymane od udzielonych kredytów i pożyczek o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej.

2.18.3. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat Banku w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania.

2.18.4. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej.

2.18.5. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych

Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży oraz utrzymywane do terminu zapadalności.

2.18.6. Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane, jak i niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i zobowiązań walutowych według obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski oraz z wyceny do wartości godziwej niezrealizowanych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap, CIRS oraz opcje walutowe).

Bank ujemne w wyniku z pozycji wymiany walutowej dodatnie i ujemne różnice kursowe zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane, z wyceny do wartości godziwej niezrealizowanych opcji walutowych. Z ekonomicznego punktu widzenia, przyjęty sposób prezentacji wyniku z opcji walutowych pozwala na symetryczne ujmowanie wyniku z opcji walutowych i zabezpieczających je transakcji natychmiastowych i terminowych (zabezpieczających pozycję walutową generowaną w efekcie oddziaływania zmian parametrów rynkowych na pozycję w opcjach walutowych).

Bank wykazał aktywa i zobowiązania pieniężne stanowiące bilansowe i pozabilansowe pozycje walutowe w złotych po przeliczeniu według średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego. Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów, pożyczek i innych należności wyrażone w walutach obcych, które są tworzone w złotych podlegają uaktualnieniu wraz ze zmianą wartości wyceny aktywów walutowych, na które są tworzone. Zrealizowane i niezrealizowane różnice kursowe zaliczane są do rachunku zysków i strat.

2.18.7. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się przychody i koszty niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową. Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie zyski ze sprzedaży/likwidacji składników majątku trwałego i aktywów przejętych za długi, odzyskanych należności nieściągalnych, otrzymanych odszkodowań, kar, grzywien oraz przychodów z tytułu dzierżawy/najmu nieruchomości. Natomiast na pozostałe koszty operacyjne składają się głównie straty ze sprzedaży/likwidacji majątku trwałego, w tym aktywów przejętych za długi, koszty windykacji należności, koszty oraz darowizny.

2.19. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy ujmowany jest jako podatek bieżący oraz podatek odroczony. Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat. Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub w pozycji „Inne dochody całkowite” w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

2.19.1. Podatek bieżący

Podatek dochodowy bieżący obliczany jest na podstawie zysku księgowego brutto skorygowanego o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów i koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi, zgodnie z właściwymi przepisami prawa podatkowego. Pozycje te obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek naliczonych do otrzymania i zapłacenia, odpisy z tytułu utraty wartości należności oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe.

Przy ustaleniu podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych uwzględniono przepisy Ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2000r., Nr 54, poz.654 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 maja 2001 roku w sprawie przedłużenia bankom udzielającym pożyczek (kredytów) na cele budownictwa mieszkaniowego terminów wpłat zaliczek i podatku dochodowego od osób prawnych (Dz. U. Nr 43, poz. 482). Równowartość skapitalizowanych odsetek niespłaconych przez kredytobiorcę i niewykupionych przejściowo ze środków budżetu państwa uwzględniana jest do dnia faktycznej spłaty tych odsetek również w odroczonym podatku dochodowym jako dodatnia różnica przejściowa.

2.19.2. Podatek dochodowy odroczony

Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową dla celów raportowania finansowego. Bank tworzy rezerwę oraz aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Wartość podatku dochodowego odroczonego odnoszona na wynik finansowy ustalana jest jako różnica między wartością bilansową a podatkową aktywów i zobowiązań przeliczona odpowiednią stawką podatkową. Rezerwa i aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego Banku wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odpowiednio po stronie aktywów lub zobowiązań. Zmiana stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego zaliczana jest do obowiązkowych obciążeń wyniku finansowego (pozycja: „Podatek dochodowy” w „Rachunku zysków i strat”) z wyjątkiem skutków wyceny aktywów finansowych odnoszonych na inne dochody całkowite, w przypadku których zmiany stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego są również rozliczane z innymi dochodami całkowitymi. Przy ustalaniu podatku dochodowego odroczonego uwzględnia się wartość aktywa i rezerwy na odroczony podatek na początek i koniec okresu sprawozdawczego.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na koniec okresu sprawozdawczego.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

2.20. Ważniejsze szacunki i oceny

Bank podczas sporządzania sprawozdania finansowego dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą.

Szacunki i założenia, które Bank przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach. Założenia, co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Bank uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Bank szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko tego danego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przyszłe okresy są one rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary, dla których Bank dokonuje oszacowań:

2.20.1. Utrata wartości kredytów i pożyczek

Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Bank planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych na historycznych parametrach.

Przyjęta metodologia szacowania odpisów z tytułu utraty wartości będzie rozwijana wraz ze zwiększającymi się możliwościami pozyskiwania informacji wskazujących na utratę wartości z istniejących oraz wdrażanych aplikacji i systemów informatycznych. W konsekwencji, pozyskiwanie nowych danych może mieć wpływ na poziom odpisów z tytułu utraty wartości w przyszłości. Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości uległa zmianie o +/- 10%, to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 181 milionów złotych lub zwiększeniu o 378 miliony złotych. Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń, czyli ekspozycji objętych metodą zindywidualizowaną.

2.20.2. Wycena instrumentów pochodnych oraz nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży

Wartość godziwą nieopcyjnych instrumentów pochodnych oraz papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się stosując modele wyceny bazującej na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Opcje wyceniane są przy użyciu modeli wyceny opcji. Zmienne oraz założenia używane do wyceny obejmują, w miarę dostępności, dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków. Przy wycenie nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży przyjmowane są również założenia dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta, które wpływają na wycenę instrumentów. Zmiana tych założeń mogłaby mieć wpływ na wycenę wyżej wymienionych instrumentów finansowych.

Stosowane przez Bank techniki wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych opierają się na krzywej dochodowości konstruowanej na podstawie dostępnych danych rynkowych (stawki depozytów na rynku międzybankowym, kwotowania transakcji IRS). Bank przeprowadził symulację w celu ustalenia możliwego wpływu zmiany krzywej dochodowości na wycenę transakcji. Przesunięcie krzywej o 50 bp w górę skutkowałoby spadkiem wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych o 35 229 tysięcy złotych. Analogiczne przesunięcie w odwrotnym kierunku zwiększyłoby wycenę o 36 772 tysięcy złotych (w tym dla instrumentów objętych rachunkowością zabezpieczeń: spadek o 42 389 tysięcy złotych przy przesunięciu krzywej w górę oraz wzrost o 50 490 tysięcy złotych przy przesunięciu krzywej w dół).

2.20.3. Kalkulacja rezerw na świadczenia pracownicze

Rezerwa na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Podstawę do wyznaczania wartości rezerw na świadczenia pracownicze stanowią regulacje wewnętrzne, a w szczególności Zakładowe Układy Zbiorowe Pracy obowiązujące w Banku. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych.

W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Bank dokonał aktualizacji szacunków na dzień 31 grudnia 2010 roku wykorzystując kalkulacje przeprowadzone przez zewnętrznego, niezależnego aktuarusza. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia kończącego okres sprawozdawczy. Istotnym elementem wpływającym na wysokość rezerwy jest przyjęta stopa dyskonta finansowego. Zwiększenie/zmniejszenie stopy dyskonta finansowego o 0,5 p.p. wpłynie na zmniejszenie/zwiększenie wartości rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe oraz nagrody jubileuszowe o około 19 milionów złotych. Zyski i straty obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów oraz z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, a także z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym premii.

2.20.4. Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych uwzględniane są następujące czynniki:

- 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
- 2) utrata przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- 3) prawne i inne ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów,
- 4) oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów oceniane na podstawie oczekiwanej zdolności produkcyjnej lub wielkości produkcji,
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

W przypadku zmiany długości okresu użytkowania o +/- 10, lat dla składników majątkowych podlegających amortyzacji, z grupy grunty i budynki, wpływ zmiany na wynik finansowy wyniósłby odpowiednio: zmniejszenie kosztów amortyzacji o 25 milionów złotych lub zwiększenie kosztów amortyzacji o 149 milionów złotych.

2.21. Zmiany zasad rachunkowości

Na następnych stronach zostały przedstawione nowe lub zmienione regulacje MSSF oraz nowe interpretacje Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF). W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku Bank nie zdecydował się na wcześniejsze zastosowanie zmienionych regulacji.

Zmiany do opublikowanych standardów i interpretacji, które weszły w życie i zostały zastosowane przez Bank od 1 stycznia 2010 roku

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis zmian
Zmiany do MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”	Styczeń 2008	Dla połączeń jednostek gospodarczych z datą nabycia przypadającą na 1 lipca 2009 lub po tej dacie	Tak	Wprowadzone zmiany zawierają możliwość wyboru ujęcia udziałów niekontrolujących albo według wartości godziwej albo ich udziału do wartości godziwej zidentyfikowanych aktywów netto, przeszacowanie dotychczas posiadanych w nabytej jednostce udziałów do wartości godziwej z odniesieniem różnicy do rachunku zysków i strat oraz dodatkowe wytyczne dla zastosowania metody nabycia, w tym traktowanie kosztów transakcji jako koszt okresu, w którym został on poniesiony.
Zmiany do MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”	Styczeń 2008	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2009 lub później	Tak	Standard wymaga, aby efekty transakcji z udziałowcami niekontrolującymi były ujmowane bezpośrednio w kapitale, o ile zachowana jest kontrola nad jednostką przez dotychczasową jednostkę dominującą. Standard również uszczegóławia sposób ujęcia w przypadku utraty kontroli nad jednostką zależną, tzn. wymaga przeszacowania pozostałych udziałów do wartości godziwej i ujęcia różnicy w rachunku zysków i strat.
Zmiany do MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” – „Kryteria uznania za pozycję zabezpieczoną”	Lipiec 2008	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2009 lub później	Tak	Zmiany zawierają wyjaśnienie jak należy w szczególnych okolicznościach stosować zasady określające, czy zabezpieczane ryzyko lub część przepływów pieniężnych spełniają kryteria uznania za pozycję zabezpieczoną. Wprowadzono zakaz wyznaczania inflacji jako możliwego do zabezpieczenia komponentu instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej. Zmiany zabraniają także włączania wartości czasowej do jednostronnie zabezpieczanego ryzyka, gdy opcje traktuje się jako instrument zabezpieczający.
Zmiany do MSSF 2 „Płatności w formie akcji”	Czerwiec 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2010 lub później	Tak	Zmiany precyzują ujęcie płatności w formie akcji rozliczanych gotówkowo wewnątrz grupy kapitałowej. Zmiany uściślają zakres MSSF 2 oraz regulują łączne stosowanie MSSF 2 oraz innych standardów. Zmiany wprowadzają do standardu zagadnienia uregulowane wcześniej w interpretacjach KIMSF 8 oraz KIMSF 11.

Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy”	Lipiec 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2010 lub później	Tak	Zmiany wprowadzają dodatkowe wyłączenia od dokonywania wyceny aktywów na dzień przejścia na MSSF dla spółek działających w sektorze naftowym i gazowym.
KIMSF 12 „Porozumienia o świadczeniu usług publicznych”	Listopad 2006	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2010 lub później	Tak	Interpretacja ta zawiera wytyczne w zakresie zastosowania istniejących standardów przez podmioty uczestniczące w umowach koncesji na usługi między sektorem publicznym a prywatnym. KIMSF12 dotyczy umów, w których zlecający kontroluje to, jakie usługi operator dostarczy przy pomocy infrastruktury, komu świadczy te usługi i za jaką cenę.
KIMSF 15 „Umowy w zakresie sektora nieruchomości”	Lipiec 2008	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2010 lub później	Tak	Interpretacja ta zawiera ogólne wytyczne jak należy dokonać oceny umowy o usługi budowlane, aby określić, czy jej skutki powinny być prezentowane w sprawozdaniu finansowym zgodnie z MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” czy MSR 18 „Przychody”. Ponadto, KIMSF 15 wskazuje, w którym momencie należy rozpoznać przychód z tytułu wykonania usługi budowlanej.
KIMSF 16 „Rachunkowość zabezpieczeń inwestycji netto w jednostkę zagraniczną”	Lipiec 2008	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2009 lub później	Tak	Interpretacja ta zawiera ogólne wytyczne dotyczące określenia, czy istnieje ryzyko zmian kursów walutowych w zakresie waluty funkcjonalnej jednostki zagranicznej i waluty prezentacji na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostki dominującej. Ponadto, KIMSF 16 objaśnia, która jednostka w grupie kapitałowej może wykazać instrument zabezpieczający w ramach zabezpieczenia inwestycji netto w jednostkę zagraniczną, a w szczególności, czy jednostka dominująca utrzymująca inwestycję netto w jednostkę zagraniczną musi utrzymywać także instrument zabezpieczający. KIMSF 16 objaśnia także, jak jednostka powinna określać kwoty podlegające reklasyfikacji z kapitału własnego do rachunku zysków i strat zarówno dla instrumentu zabezpieczającego, jak i pozycji zabezpieczanej, gdy jednostka zbywa inwestycję.
KIMSF 17 „Dystrybucja do właścicieli aktywów nie będących środkami pieniężnymi”	Listopad 2008	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 listopada 2009 lub później	Tak	Interpretacja ta zawiera wytyczne w zakresie momentu rozpoznania dywidendy, wyceny dywidendy oraz ujęcia różnicy pomiędzy wartością dywidendy a wartością bilansową dystrybuowanych aktywów.
KIMSF 18 „Przeniesienie aktywów od klientów”	Styczeń 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 listopada 2009 lub później	Tak	Interpretacja ta zawiera wytyczne w zakresie ujęcia przeniesienia aktywów od klientów, mianowicie: sytuację, w której spełniona jest definicja aktywa, identyfikację oddzielnie identyfikowalnych usług (świadczonej usługi w zamian za przeniesione aktywo), ujęcie przychodu i ujęcie środków pieniężnych uzyskanych od klientów.

(w tysiącach złotych)

Poprawki do MSSF 2009 (zmieniające 12 standardów)	Kwiecień 2009	Większość zmian obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2010	Tak	Poprawki zawierają zmiany w prezentacji, ujmowaniu oraz wycenie, jak również zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne.
--	------------------	---	-----	---

Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do powyższych, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie i nie zostały jeszcze zastosowane przez Bank

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Zmiany do MSR 32 „Klasyfikacja emisji praw poboru”	Październik 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lutego 2010 lub później	Tak	Zmiany dotyczą rachunkowości emisji uprawnień (uprawnień, opcji, warrantów), denominowanych w walucie innej niż waluta funkcjonalna emitenta. Zmiany wymagają, aby, przy spełnieniu określonych warunków, emisja uprawnień była klasyfikowana jako kapitał własny niezależnie od tego, w jakiej walucie ustalona jest cena realizacji uprawnienia.
Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy”.	Styczeń 2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2010 lub później	Tak	Zmiany wprowadzają dodatkowe zwolnienia dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy dotyczące ujawniania informacji wymaganych przez zmiany do MSSF 7 wydane w marcu 2009 w zakresie wyceny do wartości godziwej i ryzyka płynności.
KIMSF 19 „Regulowanie zobowiązań finansowych przy pomocy instrumentów kapitałowych”	Listopad 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2010 lub później	Tak	Interpretacja ta objaśnia zasady rachunkowości stosowane w sytuacji, gdy w wyniku renegotjacji przez jednostkę warunków jej zadłużenia zobowiązanie zostaje uregulowane poprzez emisję instrumentów kapitałowych skierowaną na wierzyciela. Interpretacja wymaga wyceny instrumentów kapitałowych w wartości godziwej i rozpoznania zysku lub straty w wysokości różnicy pomiędzy wartością księgową zobowiązania a wartością godziwą instrumentu kapitałowego.
Poprawki do MSSF 2010 (zmieniające 7 standardów)	Maj 2010	Większość zmian będzie obowiązywać dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2011	Nie	Poprawki zawierają zmiany w prezentacji, ujmowaniu oraz wycenie oraz zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne.

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Zmiany do KIMSF 14 „Zaliczki na poczet minimalnych wymogów finansowania”	Listopad 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2011 lub później	Tak	Interpretacja ta zawiera wytyczne w zakresie ujęcia wcześniejszej wpłaty składek na pokrycie minimalnych wymogów finansowania jako aktywa w jednostce wpłacającej.
Zmiany do MSR 24 „Transakcje z jednostkami powiązanymi”	Listopad 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2011 lub później	Tak	Zmiany wprowadzają uproszczenia w zakresie wymagań odnośnie ujawniania informacji przez jednostki powiązane z instytucjami państwowymi oraz doprecyzowują definicję jednostki powiązanej.
Zmiany do MSSF 1 „Poważna hiperinflacja i wycofanie ustalonych dat dla podmiotów przyjmujących MSSF 1 po raz pierwszy”	Grudzień 2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2011 lub później	Nie	Zmiana dotycząca poważnej hiperinflacji stwarza dodatkowe wyłączenie w wypadku, gdy podmiot, który był pod wpływem poważnej hiperinflacji, ponownie zaczyna lub po raz pierwszy zamierza sporządzać swoje sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF. RMSR zmieniła również MSSF 1 w celu wykluczenia odniesień do ustalonych dat dla jednego wyjątku i jednego wyłączenia w odniesieniu do aktywów i zobowiązań finansowych.
Zmiany do MSSF 7 „Przekazanie aktywów finansowych”	Październik 2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2011 lub później	Nie	Zmiany wymagają ujawniania dodatkowych informacji o ryzyku wynikającym z przekazania aktywów finansowych. Zawierają wymóg ujawnienia, według klas aktywów, charakteru, wartości bilansowej oraz opisu ryzyka i korzyści dotyczących aktywów finansowych przekazanych innemu podmiotowi, ale pozostających nadal w bilansie jednostki. Wymagane jest również ujawnienie informacji umożliwiających użytkownikowi poznanie kwoty ewentualnego powiązanego zobowiązania oraz relacji pomiędzy danym składnikiem aktywów finansowych a odnośnym zobowiązaniem. W przypadku, gdy aktywa finansowe zostały usunięte z bilansu, ale jednostka nadal jest narażona na pewne ryzyko i może uzyskać pewne korzyści związane z przekazaniem składnikiem aktywów, wymagane jest dodatkowo ujawnienie informacji umożliwiających zrozumienie skutków takiego ryzyka.
Zmiany do MSR 12 „Realizacja wartości aktywów”	Grudzień 2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2012 lub później	Nie	Zmiany dotyczą wyceny zobowiązań i aktywów z tytułu podatku odroczonego od nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej zgodnie z MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” i wprowadzają możliwe do obalenia domniemania, że wartość nieruchomości inwestycyjnej może być odzyskana całkowicie poprzez sprzedaż. SKI-21 „Podatek dochodowy – Realizacja wartości przeszacowanych aktywów, które nie podlegają amortyzacji” odnoszący się do podobnych kwestii dotyczących aktywów nie podlegających amortyzacji został włączony do MSR 12 po wyłączeniu wytycznych dotyczących nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej.

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
MSSF 9 „Instrumenty finansowe Część 1: Klasyfikacja i wycena”	Listopad 2009; w październiku 2010 uzupełniony o problematykę klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później	Nie	Standard wprowadza jeden model przewidujący tylko dwie kategorie klasyfikacji aktywów finansowych: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów. Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmienionym kształcie. Kluczową zmianą jest nałożony na jednostki wymóg prezentowania w innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Bank zasady rachunkowości, z wyjątkiem MSSF 7 i MSSF 9 (wpływ MSSF 7 i MSSF 9 na stosowane przez Bank zasady rachunkowości nie został jeszcze oceniony). Bank planuje ich zastosowanie w terminach podanych w określonych standardach i interpretacjach (bez wcześniejszego zastosowania).

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

3. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

	2010	2009
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom ¹⁾	8 246 231	7 140 485
Przychody z tytułu instrumentów zabezpieczających	649 116	403 899
Przychody z tytułu papierów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	494 702	403 112
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży ¹⁾	437 053	389 355
Przychody z tytułu lokat w bankach ¹⁾	147 682	158 576
Przychody z tytułu papierów przeznaczonych do obrotu	128 940	97 207
Inne ¹⁾	3 828	10 814
Razem	10 107 552	8 603 448

W pozycji „Przychody z tytułu instrumentów zabezpieczających” Bank prezentuje wynik odsetkowy z tytułu instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Szczegółowy opis stosowanych przez Bank relacji zabezpieczających został zamieszczony w Nocie 19 „Instrumenty pochodne zabezpieczające”.

W związku z wprowadzonymi w roku 2010 ulepszeniami w systemach informatycznych, Bank pozyskał informację na temat kwoty z tytułu odsetek od kredytów z rozpoznaną przesłanką utraty wartości, która w roku zakończonym 31 grudnia 2010 wyniosła 420 780 tysięcy złotych (w tym wartość przychodów z tytułu odsetek od kredytów z rozpoznaną utratą wartości 320 718 tysięcy złotych). Przychody te są ujęte w pozycji „Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom”.

Powyższe wartości uwzględniają, wynikającą z pozyskania dodatkowych danych z dostępnych aplikacji i systemów informatycznych, kwotę 65 595 tysięcy złotych ujętą w 2010 roku w korespondencji z pozycją „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw”.

Koszty z tytułu odsetek

	2010	2009
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów ²⁾	(3 586 343)	(3 589 601)
Koszty z tytułu własnej emisji papierów dłużnych ²⁾	(82 191)	(99 575)
Koszty z tytułu depozytów banków ²⁾	(31 218)	(47 523)
Inne	(24 024)	(24 300)
Razem	(3 723 776)	(3 760 999)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku łączna kwota przychodów odsetkowych, obliczona z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do aktywów finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wyniosła ³⁾ 8 834 794 tysięcy złotych (w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku: 7 699 230 tysięcy złotych).

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku kwota kosztów odsetkowych, obliczona z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do zobowiązań finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wyniosła ⁴⁾ (3 703 305) tysięcy złotych. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku kwota ta wyniosła (3 746 183) tysięcy złotych.

¹⁾ stanowi sumę pozycji oznaczonych indeksem ¹⁾

²⁾ stanowi sumę pozycji oznaczonych indeksem ²⁾ powiększoną o koszty premii dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży stanowiących element pozycji „Inne”, w kwocie (3 553) tysięcy złotych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku oraz (9 484) tysięcy złotych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku.

Zyski i straty netto dotyczące aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu

	2010	2009
Zyski i straty dotyczące aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	7 312 926	6 380 570
Przychody z tytułu odsetek od kredytów i pożyczek udzielonych klientom	8 246 231	7 140 485
Przychody z prowizji i opłat od udzielonych kredytów i pożyczek	524 110	365 522
Przychody z tytułu odsetek od lokat w bankach	147 682	158 576
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom i należności od banków wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(1 605 097)	(1 284 013)
Straty dotyczące zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(3 699 752)	(3 736 699)
Koszty z tytułu odsetek od zobowiązań wobec klientów	(3 586 343)	(3 589 601)
Koszty z tytułu odsetek od emisji papierów dłużnych	(82 191)	(99 575)
Koszty z tytułu odsetek od depozytów banków	(31 218)	(47 523)
Wynik netto	3 613 174	2 643 871

4. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat

	2010	2009
Przychody od aktywów finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	524 110	365 522
Z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	524 110	365 522
Pozostałe prowizje	3 152 718	2 715 883
Z tytułu kart płatniczych	963 363	932 890
Z tytułu obsługi rachunków bankowych	908 208	882 221
Z tytułu ubezpieczenia kredytów	653 501	327 312
Z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych (w tym opłaty za zarządzanie)	170 269	92 049
Z tytułu operacji kasowych	165 437	177 354
Z tytułu operacji papierami wartościowymi	73 231	53 128
Z tytułu masowych operacji zagranicznych	44 754	41 524
Z tytułu sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	26 255	27 842
Inne*	147 700	181 563
Z tytułu usług powierniczych	1 659	1 654
Razem	3 678 487	3 083 059

*Pozycja „Inne” obejmuje m.in. prowizje za sprzedaż obligacji, prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej, prowizje za administrowanie zadłużenia kredytobiorców wobec budżetu państwa.

Koszty z tytułu prowizji i opłat

	2010	2009
Z tytułu kart płatniczych	(329 381)	(374 547)
Z tytułu ubezpieczeń kredytów	(150 842)	(92 937)
Z tytułu usług akwizycyjnych	(133 935)	(139 969)
Z tytułu usług rozliczeniowych	(21 071)	(20 401)
Z tytułu prowizji za usługi operacyjne banków	(10 113)	(6 518)
Inne*	(95 586)	(85 040)
Razem	(740 928)	(719 412)

*Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez DM na rzecz GPW i KDPW, koszty usług rozliczeniowo-rozrachunkowych.

5. Przychody z tytułu dywidend

	2010	2009
Przychody z tytułu dywidend od emitentów:	5 663	5 381
Papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	5 411	5 351
Papierów zakwalifikowanych jako przeznaczone do obrotu	252	30
Przychody z tytułu dywidend od spółek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych	104 232	96 179
z tego od:		
PKO Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych SA	61 209	78 750
CEUP eService SA	29 000	9 959
Centrum Finansowego Puławska Sp. z o.o.	12 492	7 376
Agencji Inwestycyjnej CORP SA	107	94
Inteligo Financial Services SA	1 424	-
Razem	109 895	101 560

Zwyczajne Walne Zgromadzenie spółki PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA w dniu 28 kwietnia 2010 roku podjęło uchwałę nr 4 o wypłacie dywidendy za rok 2009 dla PKO Banku Polskiego SA w wysokości 61 209 tysięcy złotych.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Inteligo Financial Services SA w dniu 10 maja 2010 roku podjęło uchwałę nr 13 o wypłacie dywidendy za rok 2009 dla PKO Banku Polskiego SA w wysokości 1 424 tysięcy złotych.

Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. w dniu 17 czerwca 2010 roku podjęło uchwałę nr 4 o wypłacie dywidendy za rok 2009 dla PKO Banku Polskiego SA w wysokości 12 492 tysięcy złotych.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA w dniu 29 czerwca 2010 roku podjęło uchwałę nr 3 o wypłacie dywidendy za rok 2009 dla PKO Banku Polskiego SA w wysokości 29 000 tysięcy złotych.

6. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

	2010	2009
Instrumenty pochodne ¹⁾	(103 782)	33 567
Instrumenty dłużne	45 847	24 536
Instrumenty kapitałowe	1 427	1 946
Pozostałe ¹⁾	19	1 353
Razem	(56 489)	61 402

W wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej w pozycji „Instrumenty pochodne” w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku rozpoznano część nieefektywną zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych w wysokości (82 879) tysięcy złotych (w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku rozpoznano część nieefektywną zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych w wysokości (435) tysięcy złotych).

2010	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	8 474 400	(8 568 293)	(93 893)
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	54 093	(16 689)	37 404
Razem	8 528 493	(8 584 982)	(56 489)

(w tysiącach złotych)

2009	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	11 952 886	(11 904 096)	48 790
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	78 216	(65 604)	12 612
Razem	12 031 102	(11 969 700)	61 402

Całkowita kwota zmiany wartości godziwych instrumentów finansowych wycenionych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ustalonych z wykorzystaniem technik wyceny (w przypadku braku publikowanych notowań ustalonych na aktywnym rynku) w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku wyniosła (103 763) * tysięcy złotych (w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku 34 920 tysięcy złotych).

7. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych

	2010	2009
Kwota straty/zysku ujęta bezpośrednio w innych całkowitych dochodach	(86 745)	22 312
Kwota ujęta bezpośrednio w innych całkowitych dochodach	(86 745)	22 312
Kwota zysku usunięta z innych całkowitych dochodów	73 756	10 365
Kwota straty usunięta z innych całkowitych dochodów	(2 474)	(10 959)
Kwota usunięta z innych całkowitych dochodów	71 282	(594)
Razem	(15 463)	21 718

8. Wynik z pozycji wymiany

	2010	2009
Różnice kursowe wynikające z instrumentów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(1 026 841)	2 713 081
Różnice kursowe z operacji wymiany	1 368 189	(1 818 401)
Razem	341 348	894 680

9. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	2010	2009
Pozostałe przychody operacyjne		
Przychody uboczne	20 289	20 797
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	6 820	16 457
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	4 495	20 084
Przychody ze sprzedaży udziałów w jednostkach współzależnych i stowarzyszonych	545	-
Inne	15 863	109 731
Razem	48 012	167 069

	2010	2009
Pozostałe koszty operacyjne		
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(4 561)	(7 968)
Koszty uboczne Banku	(4 378)	(5 004)
Koszty przekazanych darowizn	(4 180)	(3 370)
Inne	(30 189)	(60 368)
Razem	(43 308)	(76 710)

*Stanowi sumę pozycji oznaczonych indeksem ¹⁾

10. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Wartość odpisów aktualizujących na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość odpisów aktualizujących na koniec okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących netto – wpływ na rachunek zysków i strat
		Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Inne	Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów	Rozwiązanie odpisów aktualizujących w okresie	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	15 576	-	-	1 060	800	138	13 578	800
wyceniane wg wartości godziwej przez kapitały (nienotowane na giełdach)	13 183	-	-	-	-	138	13 045	-
instrumenty finansowe wyceniane wg ceny nabycia (niekwotowane instrumenty kapitałowe i powiązane z nimi instrumenty pochodne)	2 393	-	-	1 060	800	-	533	800
Kredyty i pożyczki udzielone klientom i należności od banków wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	3 442 054	4 005 233	27 720	776 817	2 400 136	-	4 298 054	(1 605 097)
sektor niefinansowy	3 382 144	3 980 172	26 642	768 655	2 373 671	-	4 246 632	(1 606 501)
kredyty konsumpcyjne	1 325 580	1 720 258	3 217	638 488	911 164	-	1 499 403	(809 094)
kredyty mieszkaniowe	643 055	773 226	20 377	14 221	515 094	-	907 343	(258 132)
kredyty gospodarcze	1 413 509	1 486 688	3 048	115 946	947 413	-	1 839 886	(539 275)
sektor finansowy	38 414	10 002	1 078	8 162	3 044	-	38 288	(6 958)
należności od banków	27 109	4 541	1 078	-	158	-	32 570	(4 383)
kredyty gospodarcze	11 305	5 461	-	8 162	2 886	-	5 718	(2 575)
sektor budżetowy	21 496	15 059	-	-	23 421	-	13 134	8 362
kredyty gospodarcze	21 496	15 059	-	-	23 421	-	13 134	8 362
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	-	1 281	-	-	-	-	1 281	(1 281)
Rzeczowe aktywa trwale	1 166	29 418	-	-	-	12 203	18 381	(29 418)
Wartości niematerialne	15 373	2 644	-	-	-	-	18 017	(2 644)
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	435 889	15 073	-	-	-	-	450 962	(15 073)
Pozostałe, w tym	315 840	338 810	2	25 735	224 477	194	404 246	(114 333)
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe i sprawy sporne	117 483	272 125	2	-	166 968	194	222 448	(105 157)
Razem	4 225 898	4 392 459	27 722	803 612	2 625 413	12 535	5 204 519	(1 767 046)

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku	Wartość odpisów aktualizujących na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość odpisów aktualizujących na koniec okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących netto – wpływ na rachunek zysków i strat
		Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Inne	Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów	Rozwiązanie odpisów aktualizujących w okresie	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21 550	9 975	-	7 024	8 925	-	15 576	(1 050)
wyceniane wg wartości godziwej przez kapitały (nienotowane na giełdach)	15 791	9 975	-	3 658	8 925	-	13 183	(1 050)
instrumenty finansowe wyceniane wg ceny nabycia (niekwotowane instrumenty kapitałowe i powiązane z nimi instrumenty pochodne)	5 759	-	-	3 366	-	-	2 393	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom i należności od banków wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	2 628 651	3 032 779	-	469 556	1 748 766	1 054	3 442 054	(1 284 013)
sektor niefinansowy	2 530 090	3 021 259	-	437 780	1 731 425	-	3 382 144	(1 289 834)
kredyty konsumpcyjne	694 648	1 329 914	-	166 574	532 408	-	1 325 580	(797 506)
kredyty mieszkaniowe	488 157	420 628	-	38 374	227 356	-	643 055	(193 272)
kredyty gospodarcze	1 347 285	1 270 717	-	232 832	971 661	-	1 413 509	(299 056)
sektor finansowy	75 090	9 417	-	31 776	13 263	1 054	38 414	3 846
należności od banków	28 111	52	-	-	-	1 054	27 109	(52)
kredyty gospodarcze	46 979	9 365	-	31 776	13 263	-	11 305	3 898
sektor budżetowy	23 471	2 103	-	-	4 078	-	21 496	1 975
kredyty gospodarcze	23 471	2 103	-	-	4 078	-	21 496	1 975
Rzeczowe aktywa trwałe	1 916	95	-	-	778	67	1 166	683
Wartości niematerialne	15 373	-	-	-	-	-	15 373	-
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	326 146	68 085	48 738	-	-	7 080	435 889	(68 085)
Pozostałe, w tym	245 303	179 257	78 588	328	138 242	48 738	315 840	(41 015)
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe i sprawy sporne	84 623	169 122	-	328	135 934	-	117 483	(33 188)
Razem	3 238 939	3 290 191	127 326	476 908	1 896 711	56 939	4 225 898	(1 393 480)

Kwota (1 605 097) tysięcy złotych, dotycząca utworzenia odpisów aktualizujących netto na kredyty i pożyczki udzielone klientom i należności od banków wyceniane według zamortyzowanego kosztu, obejmuje wynikającą z pozyskania dodatkowych danych z dostępnych aplikacji i systemów informatycznych związaną z ujmowaniem przychodów odsetkowych od należności kredytowych, kwotę (65 595) tysięcy złotych rozpoznaną w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku w korespondencji z pozycją "Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom".

11. Ogólne koszty administracyjne

	2010	2009
Świadczenia pracownicze	(2 197 253)	(2 136 166)
Koszty rzeczowe	(1 147 788)	(1 259 749)
Amortyzacja	(445 989)	(405 393)
Podatki i opłaty	(57 698)	(53 661)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(53 384)	(49 623)
Razem	(3 902 112)	(3 904 592)

Koszty wynagrodzeń/Świadczenia pracownicze

	2010	2009
Wynagrodzenia, w tym	(1 863 618)	(1 801 038)
rezerwa aktuarialna na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	(43 432)	(2 346)
Ubezpieczenia, w tym	(274 572)	(275 090)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe *	(220 464)	(221 683)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(59 063)	(60 038)
Razem	(2 197 253)	(2 136 166)

* Poniesione przez Bank całkowite koszty z tytułu świadczeń emerytalnych i rentowych

Umowy leasingu finansowego i leasingu operacyjnego

Leasing finansowy

Bank nie posiada istotnych należności i zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

Leasing operacyjny – leasingobiorca

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki z posiadania leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres użytkowania przedmiotu leasingu.

Definicję leasingu operacyjnego spełniają również umowy najmu i dzierżawy zawierane przez Bank w ramach normalnej działalności operacyjnej. Wszystkie umowy zawierane są na warunkach rynkowych.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące umów leasingu operacyjnego zawartych przez Bank.

Łączna kwota przyszłych opłat leasingowych z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego	31.12.2010	31.12.2009
Dla okresu:		
do 1 roku	122 768	122 985
od 1 roku do 5 lat	280 186	281 606
powyżej 5 lat	83 420	117 015
Razem	486 374	521 606

Opłaty leasingowe i subleasingowe ujęte jako koszt danego okresu, w okresie od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku wyniosły 147 133 tysięcy złotych (w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku 148 556 tysięcy złotych).

12. Podatek dochodowy

	2010	2009
Rachunek zysków i strat		
Bieżące obciążenie podatkowe	(1 019 630)	(763 785)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	207 922	140 506
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(811 708)	(623 279)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(20 203)	(32 105)
Razem	(831 911)	(655 384)

	2010	2009
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	4 122 917	3 055 431
Podatek dochodowy według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19% (2009: 19%)	(783 354)	(580 532)
Wpływ trwałych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	(28 938)	(43 167)
Wpływ utworzenia odpisu aktualizującego, niestanowiącego kosztów podatkowych (KREDOBANK)	-	(12 848)
Wpływ utworzenia/rozwiązania rezerw oraz aktualizacja wartości, niestanowiące kosztów/przychodów podatkowych	(37 503)	(30 577)
Wpływ pozostałych kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodu	(12 042)	(41 262)
Wpływ przychodów z tytułu dywidend	20 501	19 265
Wpływ innych przychodów wolnych od opodatkowania	(1 496)	16 902
Wpływ pozostałych różnic trwałych	1 602	5 353
Wpływ innych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym darowizny	584	420
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	(811 708)	(623 279)
Efektywna stopa podatkowa	19,69%	20,40%
Różnica przejściowa wynikająca z podatku odroczonego wykazana w rachunku zysków i strat	207 922	140 506
Razem bieżące obciążenie podatkowe wykazywane w rachunku zysków i strat	(1 019 630)	(763 785)

Zobowiązania/należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	31.12.2010	31.12.2009
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	61 854	175 165

W myśl zasad dotyczących przedawnienia zobowiązań podatkowych, kontrola prawidłowości rozliczeń z tytułu podatku dochodowego może być przeprowadzona w okresie 5 lat licząc od końca roku, w którym upłynął termin złożenia deklaracji podatkowej. Zobowiązanie Banku z tytułu bieżącego podatku dochodowego od osób prawnych za 2010 rok zostanie uregulowane w dniu 31 marca 2011 roku.

Aktywo/rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Rachunek zysków i strat	
	31.12.2010	31.12.2009	2010	2009
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od należności (kredytów)	111 398	88 454	(22 944)	12 438
Odsetki skapitalizowane od kredytów mieszkaniowych w sytuacji normalnej	211 576	238 446	26 870	20 313
Odsetki od papierów wartościowych	44 537	37 713	(6 824)	6 400
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, w tym:	98 859	40 935	-	-
odniesiona na wynik	47 741	12 957	(34 784)	(12 957)
odniesiona na inne dochody całkowite	51 118	27 978	-	-
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego	256 004	233 516	(22 488)	(37 516)
Pozostała wartość dodatnich różnic przejściowych	2 023	2 656	633	941
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	724 397	641 720	-	-
odniesiona na wynik	673 279	613 742	(59 537)	(10 381)
odniesiona na inne dochody całkowite	51 118	27 978	-	-
Aktywo z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od zobowiązań	406 364	326 419	79 945	103 415
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, w tym:	19 470	17 410	-	-
odniesiona na wynik	19 470	17 410	2 060	(60 324)
odniesiona na inne dochody całkowite	-	-	-	-
Wycena papierów wartościowych, w tym:	57 395	15 090	-	-
odniesiona na wynik	50 640	11 272	39 368	2 878
odniesiona na inne dochody całkowite	6 755	3 818	-	-
Rezerwa na świadczenia pracownicze	118 613	110 171	8 442	134
Odpisy z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych	335 477	236 494	98 983	76 705
Korekta wyceny ESP	218 000	191 507	26 493	25 058
Pozostała wartość ujemnych różnic przejściowych	32 001	19 833	12 168	3 021
Aktywo brutto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	1 187 320	916 924	-	-
odniesione na wynik	1 180 565	913 106	267 459	150 887
odniesione na inne dochody całkowite	6 755	3 818	-	-
Łączny efekt różnic przejściowych, w tym:	462 923	275 204	-	-
odniesiony na wynik	507 286	299 364	207 922	140 506
odniesiony na inne dochody całkowite	(44 363)	(24 160)	-	-
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	462 923	275 204	-	-
Wpływ netto podatku odroczonego na rachunek zysków i strat	-	-	207 922	140 506

13. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję, obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk na jedną akcję

	2010	2009
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	3 311 209	2 432 152
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 250	1 122
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	2 648,97	2 168,54

Zysk na jedną akcję z działalności zaniechanej

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku nie wystąpiły istotne koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję, obliczany jest na podstawie zysku przypadającego na zwykłych akcjonariuszy poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu, skorygowaną o wpływ wszystkich rozważających potencjalnych akcji zwykłych.

W Banku zarówno w 2010 roku jak i w 2009 roku nie występowały instrumenty rozważające zysk przypadający na jedną akcję.

Rozwodniony zysk z działalności zaniechanej przypadający na jedną akcję

W latach zakończonych dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku w Banku nie wystąpiły istotne koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

14. Wyplacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje

Bank nie ujmuje dywidend zadeklarowanych po zakończeniu okresu sprawozdawczego jako zobowiązań występujących na dzień 31 grudnia 2010 roku.

Zgodnie z uchwałą nr 39/2010 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy PKO Banku Polskiego SA z dnia 23 lipca 2010 roku, dywidendę za rok 2009 ustalono w wysokości 2 375 000 tysięcy złotych tj. 1,90 zł brutto za jedną akcję.

Lista akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za 2009 rok została określona na dzień 23 października 2010 roku, a wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 20 grudnia 2010 roku.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank nie podjął decyzji w sprawie wypłaty dywidendy. Zgodnie z polityką Banku w zakresie wypłaty dywidendy, Zarząd Banku zgłaszając propozycje wypłaty dywidendy, będzie kierował się koniecznością zapewnienia odpowiedniego poziomu współczynnika wypłacalności oraz kapitału niezbędnego do rozwoju Banku, w kwocie 40% jednostkowego zysku netto Banku za dany rok kalendarzowy.

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

15. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31.12.2010	31.12.2009
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	3 782 717	4 625 073
Gotówka	2 328 669	2 368 309
Inne środki	1 176	584
Razem	6 112 562	6 993 966

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunkach rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej.

Środki na rachunku rezerwy obowiązkowej są oprocentowane w wysokości 0,9 stopy redyskonta weksli. Na dzień 31 grudnia 2010 roku oprocentowanie to wynosiło 3,375%.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku nie wystąpiły ograniczenia w dysponowaniu środkami.

16. Należności od banków

	31.12.2010	31.12.2009
Lokaty w bankach	1 501 919	1 133 859
Rachunki bieżące	557 408	354 587
Udzielone kredyty i pożyczki	345 620	481 666
Środki pieniężne w drodze	6 862	5 337
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	105 427
Razem	2 411 809	2 080 876
Odpis z tytułu utraty wartości należności	(32 570)	(27 109)
w tym odpis na należność od banku zagranicznego	(31 734)	(27 013)
Razem netto	2 379 239	2 053 767

Ryzyko związane z należnościami od banków zostało szerzej opisane w Nocie 50 „Ryzyko kredytowe”.

17. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	31.12.2010	31.12.2009
Dłużne papiery wartościowe	1 491 053	2 202 847
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	1 483 144	2 198 840
bony skarbowe	-	388 500
obligacje skarbowe	1 483 144	1 810 340
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	7 390	2 208
obligacje komunalne	7 390	2 208
emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	509	-
obligacje korporacyjne	509	-
emitowane przez inne podmioty finansowe, w tym:	10	-
obligacje korporacyjne	10	-
emitowane przez banki, w tym:	-	1 799
obligacje BGK	-	1 799
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	12 596	10 108
Razem aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 503 649	2 212 955

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku według wartości bilansowej

Na dzień 31 grudnia 2010 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	-	292	860 158	254 749	375 854	1 491 053
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	-	10	-	-	10
emitowane przez inne podmioty niefinansowe	-	-	-	509	-	509
emitowane przez Skarb Państwa	-	102	859 530	249 224	374 288	1 483 144
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	190	618	5 016	1 566	7 390
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane	12 596	-	-	-	-	12 596
Razem	12 596	292	860 158	254 749	375 854	1 503 649

Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa znajdujących się w portfelu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiła 4,79%. Na dzień 31 grudnia 2010 roku w portfelu nie było papierów skarbowych denominowanych w walutach obcych.

Portfel dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2010 roku obejmował następujące papiery wartościowe ujmowane w wartości nominalnej:

- obligacje skarbowe 1 520 742
- obligacje komunalne 7 249
- obligacje korporacyjne 523

Na dzień 31 grudnia 2009 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	74 828	633 188	715 630	607 866	171 335	2 202 847
emitowane przez banki	-	-	-	1 536	263	1 799
emitowane przez Skarb Państwa	74 828	633 188	715 630	604 162	171 032	2 198 840
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	-	-	2 168	40	2 208
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane	10 108	-	-	-	-	10 108
Razem	84 936	633 188	715 630	607 866	171 335	2 212 955

Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa znajdujących się w portfelu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosiła 4,57%. Na dzień 31 grudnia 2009 roku w portfelu nie było papierów skarbowych denominowanych w walutach obcych.

Portfel dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2009 roku obejmował następujące papiery wartościowe ujmowane w wartości nominalnej:

- bony skarbowe 397 600
- obligacje skarbowe 1 840 020
- obligacje BGK 1 799
- obligacje komunalne 2 176

18. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne stosowane przez Bank

W ramach swojej działalności Bank wykorzystuje różnego typu pochodne instrumenty finansowe służące do celów zarządzania ryzykiem związanym z prowadzoną działalnością. Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku Bank posiadał następujące instrumenty pochodne:

	31.12.2010		31.12.2009	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające	153 921	555 983	352 261	25 312
Pozostałe instrumenty pochodne	1 565 843	1 848 812	1 677 660	1 519 058
Razem	1 719 764	2 404 795	2 029 921	1 544 370

Rodzaj kontraktu	31.12.2010		31.12.2009	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	1 447 916	1 553 029	1 307 705	1 296 136
FRA	12 157	11 107	7 613	8 298
FX Swap	62 204	83 613	90 056	27 181
CIRS	126 219	687 977	402 221	33 699
Forward	18 356	42 972	24 167	49 349
Opcje	46 397	25 382	198 159	127 847
Inne	6 515	715	-	1 860
Razem	1 719 764	2 404 795	2 029 921	1 544 370

Najczęściej wykorzystywanymi typami instrumentów pochodnych w działalności Banku są: IRS, FRA, FX Swap, CIRS, Forward.

Pochodne instrumenty finansowe na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wartości nominalne instrumentów bazowych i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość godziwa (ujemna)	Wartość godziwa (dodatnia)
Transakcje walutowe								
Swap walutowy	13 472 316	4 136 351	157 816	-	-	17 766 483	83 613	62 204
Zakup walut	6 718 392	2 076 477	78 988	-	-	8 873 857	-	-
Sprzedaż walut	6 753 924	2 059 874	78 828	-	-	8 892 626	-	-
Forward walutowy	2 005 928	2 165 896	3 101 234	149 193	-	7 422 251	42 972	18 356
Zakup walut	1 000 904	1 078 990	1 535 756	73 127	-	3 688 777	-	-
Sprzedaż walut	1 005 024	1 086 906	1 565 478	76 066	-	3 733 474	-	-
Opcje	2 309 507	2 601 855	2 779 398	1 063 314	-	8 754 074	25 382	46 397
Zakup	1 166 247	1 297 847	1 383 949	517 322	-	4 365 365	-	-
Sprzedaż	1 143 260	1 304 008	1 395 449	545 992	-	4 388 709	-	-
Cross Currency IRS	1 885 130	303 795	5 133 837	28 861 974	2 783 575	38 968 311	687 977	126 219
Zakup	902 828	145 600	2 526 216	14 080 858	1 353 021	19 008 523	-	-
Sprzedaż	982 302	158 195	2 607 621	14 781 116	1 430 554	19 959 788	-	-
Transakcje stopy procentowej								
Swap na stopę procentową (IRS)	29 696 000	31 596 212	90 355 656	132 765 966	20 420 516	304 834 350	1 553 029	1 447 916
Zakup	14 848 000	15 798 106	45 177 828	66 382 983	10 210 258	152 417 175	-	-
Sprzedaż	14 848 000	15 798 106	45 177 828	66 382 983	10 210 258	152 417 175	-	-
Forward Rate Agreement (FRA)	22 013 000	30 732 000	37 825 000	1 850 000	-	92 420 000	11 107	12 157
Zakup	11 950 000	14 616 000	18 250 000	800 000	-	45 616 000	-	-
Sprzedaż	10 063 000	16 116 000	19 575 000	1 050 000	-	46 804 000	-	-
Pozostałe transakcje								
Inne (w tym na indeks giełdowy)	4 045 978	18 693	6 306	400 000	-	4 470 977	715	6 515
Zakup	2 022 989	11 181	111	200 000	-	2 234 281	-	-
Sprzedaż	2 022 989	7 512	6 195	200 000	-	2 236 696	-	-
Razem instrumenty pochodne	75 427 859	71 554 802	139 359 247	165 090 447	23 204 091	474 636 446	2 404 795	1 719 764

Pochodne instrumenty finansowe na dzień 31 grudnia 2009 roku

Wartości nominalne instrumentów bazowych i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość godziwa (ujemna)	Wartość godziwa (dodatnia)
Transakcje walutowe								
Swap walutowy	12 955 378	2 381 565	41 597	-	-	15 378 540	27 181	90 056
Zakup walut	6 514 969	1 188 651	21 056	-	-	7 724 676	-	-
Sprzedaż walut	6 440 409	1 192 914	20 541	-	-	7 653 864	-	-
Forward walutowy	1 711 582	1 707 652	2 532 286	36 321	-	5 987 841	49 349	24 167
Zakup walut	852 500	852 621	1 245 800	17 769	-	2 968 690	-	-
Sprzedaż walut	859 082	855 031	1 286 486	18 552	-	3 019 151	-	-
Opcje	1 598 363	4 075 651	3 958 544	222 614	-	9 855 172	127 847	198 159
Zakup	806 041	2 052 047	2 009 861	119 346	-	4 987 295	-	-
Sprzedaż	792 322	2 023 604	1 948 683	103 268	-	4 867 877	-	-
Cross Currency IRS	-	-	3 691 407	25 419 357	6 671 259	35 782 023	33 699	402 221
Zakup	-	-	1 852 643	12 742 333	3 335 244	17 930 220	-	-
Sprzedaż	-	-	1 838 764	12 677 024	3 336 015	17 851 803	-	-
Transakcje stopy procentowej								
Swap na stopę procentową (IRS)	23 447 426	24 392 100	65 680 262	97 881 162	17 146 818	228 547 768	1 296 136	1 307 705
Zakup	11 723 713	12 196 050	32 840 131	48 940 581	8 573 409	114 273 884	-	-
Sprzedaż	11 723 713	12 196 050	32 840 131	48 940 581	8 573 409	114 273 884	-	-
Forward Rate Agreement (FRA)	4 334 000	20 484 000	12 300 000	-	-	37 118 000	8 298	7 613
Zakup	1 750 000	14 834 000	6 250 000	-	-	22 834 000	-	-
Sprzedaż	2 584 000	5 650 000	6 050 000	-	-	14 284 000	-	-
Pozostałe transakcje								
Inne (w tym na indeks giełdowy)	2 493 314	5 908	6 929	400 000	-	2 906 151	1 860	-
Zakup	1 246 657	1 840	858	200 000	-	1 449 355	-	-
Sprzedaż	1 246 657	4 068	6 071	200 000	-	1 456 796	-	-
Razem instrumenty pochodne	46 540 063	53 046 876	88 211 025	123 959 454	23 818 077	335 575 495	1 544 370	2 029 921

19. Instrumenty pochodne zabezpieczające

Bank na dzień 31 grudnia 2010 roku stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

- 1) zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS,
- 2) zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS,
- 3) zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS.

Charakterystykę stosowanych przez Bank zabezpieczeń zmienności przepływów pieniężnych prezentuje poniższa tabela:

Strategia zabezpieczająca:	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS
Opis relacji zabezpieczającej	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty hipoteczne denominowane w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.
Zabezpieczane ryzyko	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.
Instrument zabezpieczający	Transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.
Pozycja zabezpieczana	1) Portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF. 2) Portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Bank desygnując pozycję zabezpieczaną zastosował rozwiązania MSR.39.WS.99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską	Portfel kredytów w PLN indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M.	Portfel kredytów w EUR indeksowanych do stopy zmiennej EURIBOR.
Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki finansowe	Styczeń 2011 – styczeń 2017	Styczeń 2011 – październik 2013	Styczeń 2011 – grudzień 2015

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym na dzień 31 grudnia 2010 roku i 2009 roku wynosi odpowiednio:

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa					
	31.12.2010			31.12.2009		
	Aktywa	Zobowiązania	Razem	Aktywa	Zobowiązania	Razem
IRS	103 219	18 755	84 464	7 610	93	7 517
CIRS	50 702	537 228	(486 526)	344 651	25 219	319 432
Razem	153 921	555 983	(402 062)	352 261	25 312	326 949

Wartość nominalna instrumentów zabezpieczających w podziale na terminy realizacji na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosi odpowiednio:

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2010 roku					
	Do 6 miesięcy	6 – 12 miesięcy	1 – 2 lata	2 – 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
IRS w tys. PLN	3 375 000	1 700 000	780 000	125 000	-	5 980 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	1 128 686	-	1 128 686
w tys. EUR	-	-	-	285 000	-	285 000
CIRS						
w tys. PLN	632 780	1 265 560	1 740 145	12 418 308	1 423 755	17 480 548
w tys. CHF	200 000	400 000	550 000	3 925 000	450 000	5 525 000

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2009 roku					
	Do 6 miesięcy	6 – 12 miesięcy	1 – 2 lata	2 – 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
IRS w tys. PLN	260 000	140 000	-	30 000	-	430 000
IRS w tys. EUR	-	-	-	-	-	-
CIRS						
w tys. PLN	418 155	1 115 740	1 666 295	9 022 190	3 314 055	15 536 435
w tys. CHF	150 000	400 000	600 000	3 250 000	1 200 000	5 600 000

Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	31.12.2010	31.12.2009
Inne dochody całkowite na początek okresu	147 254	-
Zyski/straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	(145 504)	636 166
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym na:	267 292	(488 912)
- przychody odsetkowe	(649 116)	(403 899)
- wynik z pozycji wymiany	916 408	(85 013)
Inne dochody całkowite na koniec okresu (brutto)	269 042	147 254
Efekt podatkowy	(51 118)	(27 978)
Inne dochody całkowite na koniec okresu (netto)	217 924	119 276
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	(82 879)	(435)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite (brutto)	121 788	147 254
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(23 140)	(27 978)

20. Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	31.12.2010	31.12.2009
Dłużne papiery wartościowe	10 758 331	12 356 532
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	6 631 702	5 362 314
bony skarbowe	1 893 058	4 566 506
obligacje skarbowe	4 738 644	795 808
emitowane przez banki centralne, w tym:	3 997 780	6 994 218
bony pieniężne NBP	3 997 780	6 994 218
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	128 849	-
obligacje komunalne EUR	128 849	-
Razem	10 758 331	12 356 532

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku portfel papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmował:

Według wartości nominalnej	31.12.2010	31.12.2009
bony pieniężne NBP	4 000 000	7 000 000
bony skarbowe	1 932 960	4 634 410
obligacje skarbowe	4 834 445	766 000
obligacje EUR	99 008	-

Średnia rentowność dla dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa znajdujących się w portfelu pozostałych instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiła 4,57%, zaś na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosiła 4,16%.

(w tysiącach złotych)

Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wg terminów zapadalności według wartości bilansowej

Na dzień 31 grudnia 2010 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	3 997 780	430 435	4 105 431	2 095 836	128 849	10 758 331
emitowane przez banki centralne	3 997 780	-	-	-	-	3 997 780
emitowane przez Skarb Państwa	-	430 435	4 105 431	2 095 836	-	6 631 702
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	-	-	-	128 849	128 849
Razem	3 997 780	430 435	4 105 431	2 095 836	128 849	10 758 331

Na dzień 31 grudnia 2009 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	7 463 292	2 193 104	2 700 136	-	-	12 356 532
emitowane przez banki centralne	6 994 218	-	-	-	-	6 994 218
emitowane przez Skarb Państwa	469 074	2 193 104	2 700 136	-	-	5 362 314
Razem	7 463 292	2 193 104	2 700 136	-	-	12 356 532

21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2010	31.12.2009
Kredyty i pożyczki brutto, w tym:	133 198 613	117 840 734
konsumpcyjne	25 367 184	23 344 509
gospodarcze	45 046 772	41 910 393
mieszkaniowe	62 183 520	52 120 376
Odsetki	601 137	465 456
Odpisy z tytułu utraty wartości na kredyty i pożyczki	(4 265 484)	(3 414 945)
Kredyty i pożyczki udzielone - netto	128 933 129	114 425 789

	31.12.2010	31.12.2009
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		
Wyceniane według metody zindywidualizowanej	5 059 607	4 677 152
w tym ze stwierdzoną utratą wartości	4 686 388	3 939 557
w tym bez stwierdzonej utraty wartości	373 219	737 595
Wyceniane według metody portfelowej	4 803 630	3 561 171
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	123 335 376	109 602 411
Kredyty i pożyczki udzielone - brutto	133 198 613	117 840 734
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej	(1 276 776)	(971 326)
w tym ze stwierdzoną utratą wartości	(1 276 776)	(971 326)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	(2 508 826)	(1 885 369)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(479 882)	(558 250)
Odpisy - razem	(4 265 484)	(3 414 945)
Kredyty i pożyczki udzielone - netto	128 933 129	114 425 789

Na dzień 31 grudnia 2010 roku udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniósł 7,1% (na dzień 31 grudnia 2009 roku: 6,4%), natomiast wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (wyliczony jako udział odpisów aktualizujących wartość należności ogółem do wartości bilansowej brutto kredytów z rozpoznaną utratą wartości) wyniósł 44,9% (na dzień 31 grudnia 2009 roku: 45,5%).

Wzrost wolumenu kredytów ocenianych metodą portfelową w 2010 roku o 1 242 459 tysięcy złotych wynikał głównie ze wzrostu opóźnień w spłacie w portfelu kredytów konsumpcyjnych i kredytów mieszkaniowych klientów indywidualnych.

Ryzyko związane z kredytami i pożyczkami udzielonymi klientom zostało szerzej opisane w Nocie 50 „Ryzyko kredytowe”.

22. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2010	31.12.2009
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	9 817 952	7 904 769
emitowane przez Skarb Państwa	5 486 623	4 782 374
obligacje skarbowe	5 486 623	4 286 686
bony skarbowe	-	495 688
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	2 824 173	2 000 221
obligacje komunalne	2 824 173	2 000 221
emitowane przez podmioty niefinansowe	1 448 119	786 873
obligacje korporacyjne	1 445 357	783 973
bony wekslowe	2 762	2 900
emitowane przez banki	50 858	90 086
obligacje korporacyjne	50 858	50 901
obligacje zagraniczne w EUR	-	39 185
emitowane przez inne podmioty finansowe	8 179	245 215
obligacje korporacyjne	8 179	245 215
Utrata wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(13 045)	(13 183)
obligacje korporacyjne	(10 283)	(10 283)
bony wekslowe	(2 762)	(2 900)
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	9 804 907	7 891 586
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	71 878	76 504
Kapitałowe papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu	60 866	68 067
Kapitałowe papiery wartościowe nie dopuszczone do publicznego obrotu	11 012	8 437
Utrata wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(533)	(2 393)
Utrata wartości kapitałowych papierów wartościowych nie dopuszczonych do publicznego obrotu	(533)	(2 393)
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	71 345	74 111
Razem inwestycyjne papiery wartościowe netto	9 876 252	7 965 697

Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży

	2010	2009
Stan na początek okresu	7 965 697	8 756 511
Różnice kursowe	240	43 681
Zwiększenia	9 885 297	11 363 543
Zmniejszenia (wykup)	(7 959 519)	(12 219 756)
w tym zmiana stanu odpisu	1 998	5 975
Zmiany wartości godziwej	(15 463)	21 718
Stan na koniec okresu	9 876 252	7 965 697

Ryzyko związane z inwestycyjnymi papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży zostało szerzej opisane w Nocie 50 „Ryzyko kredytowe”.

Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży według terminów zapadalności według wartości bilansowej

Na dzień 31 grudnia 2010 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży						
emitowane przez banki	-	-	-	-	50 858	50 858
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	8 179	-	-	-	8 179
emitowane przez podmioty niefinansowe	175 489	-	256 087	802 709	200 789	1 435 074
emitowane przez Skarb Państwa	-	-	2 834 440	312 638	2 339 545	5 486 623
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	3 130	5 248	216 534	1 050 709	1 548 552	2 824 173
Razem	178 619	13 427	3 307 061	2 166 056	4 139 744	9 804 907

Średnia rentowność papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2010 roku wyniosła 5,16%.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku portfel dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży obejmował następujące papiery wartościowe ujmowane w wartości nominalnej:

- obligacje korporacyjne 1 479 200
- obligacje komunalne 2 814 845
- obligacje skarbowe 5 537 770
- bony wekslowe 2 762

(w tysiącach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2009 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży						
emitowane przez banki	-	-	39 185	-	50 901	90 086
emitowane przez inne podmioty finansowe	50	157 929	87 236	-	-	245 215
emitowane przez podmioty niefinansowe	79 947	33 547	-	627 877	32 319	773 690
emitowane przez Skarb Państwa	346 327	851 240	1 753 992	1 830 815	-	4 782 374
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	3 935	1 218	161 508	791 181	1 042 379	2 000 221
Razem	430 259	1 043 934	2 041 921	3 249 873	1 125 599	7 891 586

Średnia rentowność papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2009 roku wyniosła 4,62%.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku portfel dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży obejmował następujące papiery wartościowe ujemowane w wartości nominalnej:

• obligacje korporacyjne w PLN	1 076 230
• obligacje komunalne	2 013 589
• obligacje skarbowe	4 358 000
• obligacje zagraniczne w EUR	41 082
• bony skarbowe	497 270
• bony wekslowe	2 900

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku Bank nie posiadał papierów wartościowych w portfelu utrzymywanym do terminu zapadalności.

23. Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone

Na dzień 31 grudnia 2010 roku inwestycje Banku w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych zostały ujęte w cenach nabycia skorygowanych o odpisy z tytułu utraty wartości.

Poniższe zestawienie przedstawia indywidualne wartości udziałów Banku w poszczególnych podmiotach podporządkowanych.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Podmioty zależne			
KREDOBANK SA	935 619	(423 723)	511 896
PKO BP BANKOWY PTE SA	205 786	-	205 786
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	-	186 989
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	128 288	-	128 288
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	70 000	-	70 000
Inteligo Financial Services SA	59 602	-	59 602
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych "eService" SA	55 500	-	55 500
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. ¹	43 546	-	43 546
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	18 566	(10 666)	7 900
PKO BP Inwestycje Sp. z o.o. ²	4 503	-	4 503
PKO Finance AB	172	-	172
Podmioty współzależne			
Centrum Haffnera Sp. z o.o.	44 371	-	44 371
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	17 498	-	17 498
Podmioty stowarzyszone			
Bank Pocztowy SA	146 500	(15 073)	131 427
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	1 500	(1 500)	-
Agencja Inwestycyjna CORP SA	29	-	29
Razem	1 918 469	(450 962)	1 467 507

1) zaangażowanie nie uwzględnia wartości dopłaty dokonanej przez PKO Bank Polski SA, wykazywanej w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”, w wysokości 8 053 tysięcy złotych.

2) zaangażowanie nie uwzględnia wartości dopłat dokonanych przez PKO Bank Polski SA, wykazywanych w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”, w łącznej wysokości 113 310 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Podmioty zależne			
KREDOBANK SA	786 746	(423 723)	363 023
PKO BP BANKOWY PTE SA	205 786	-	205 786
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	-	186 989
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	128 288	-	128 288
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	70 000	-	70 000
Inteligo Financial Services SA	59 602	-	59 602
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych "eService" SA	55 500	-	55 500
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. ¹	43 546	-	43 546
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	18 566	(10 666)	7 900
PKO BP Inwestycje Sp. z o.o. ²	4 503	-	4 503
PKO Finance AB	172	-	172
Podmioty współzależne			
Centrum Haffnera Sp. z o.o.	44 371	-	44 371
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	17 498	-	17 498
Podmioty stowarzyszone			
Bank Pocztowy SA	146 500	-	146 500
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	1 500	(1 500)	-
Agencja Inwestycyjna CORP SA	29	-	29
Razem	1 769 596	(435 889)	1 333 707

1) zaangażowanie nie uwzględnia wartości dopłaty dokonanej przez PKO Bank Polski SA, wykazywanej w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”, w wysokości 8 053 tysięcy złotych.

2) zaangażowanie nie uwzględnia wartości dopłat dokonanych przez PKO Bank Polski SA, wykazywanych w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”, w łącznej wysokości 113 310 tysięcy złotych.

Skrócone informacje o jednostkach stowarzyszonych wykazywanych metodą praw własności

	Wartość aktywów	Wartość zobowiązań	Wartość przychodów	Zysk netto	% udziałów
31.12.2010					
Bank Pocztowy SA	4 170 155	3 857 505	342 933	14 706	25,0001
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	16 892	48	604	82	33,33
Agencja Inwestycyjna CORP SA	3 017	1 593	13 007	503	22,31
Razem	4 190 064	3 859 146	356 544	15 291	X
31.12.2009					
Bank Pocztowy SA	3 914 409	3 631 441	309 820	9 338	25,0001
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	16 291	25	573	34	33,33
Agencja Inwestycyjna CORP SA	3 710	2 073	14 823	479	22,31
Razem	3 934 410	3 633 539	325 216	9 851	X

Zaprezentowane w tabeli dane finansowe Banku Pocztowego SA za 2010 rok pochodzą ze sprawozdania finansowego sporządzonego, po raz pierwszy, według MSSF/MSR. Dane pozostałych spółek pochodzą ze sprawozdań finansowych odpowiednich spółek sporządzonych zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości. Zgodnie z szacunkami Banku różnice między wyżej wymienionymi sprawozdaniami, a sprawozdaniami finansowymi sporządzonymi według MSSF/MSR nie są istotne dla sprawozdania finansowego Banku. Dane za 2009 rok pochodzą ze sprawozdań zbadanych przez biegłego rewidenta.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku Bank nie posiadał udziału w zobowiązaniach warunkowych jednostek stowarzyszonych nabytych wspólnie z innymi inwestorami.

W 2010 roku miały miejsce następujące zdarzenia wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

a) dotyczące KREDOBANK SA

W dniu 22 lipca 2010 roku została zarejestrowana XX emisja akcji KREDOBANK SA. PKO Bank Polski SA wziął udział w podwyższeniu kapitału zakładowego KREDOBANK SA w ramach XX emisji akcji obejmując akcje o łącznej wartości nominalnej 367 497 tysięcy UAH (148 873 tysięcy złotych) stanowiące 99,83% nowej emisji. Po zarejestrowaniu ww. emisji, udział PKO Banku Polskiego SA w kapitale zakładowym KREDOBANK SA oraz udział w głosach na walnym zgromadzeniu Spółki zwiększył się z 99,4948% do 99,5655%.

b) dotyczące WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o.

W dniu 26 lutego 2010 roku wszystkie posiadane przez PKO BP Inwestycje Sp. z o.o. - spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA – udziały w spółce WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o. przeszły na własność spółki JEDYNKA SA z siedzibą w Rzeszowie w efekcie spełnienia wszystkich warunków zawartych w Warunkowej Umowie Sprzedaży Udziałów z dnia 23 listopada 2009 roku. Cena sprzedaży ww. udziałów wyniosła 3 952 tysięcy złotych.

c) dotyczące BFL Nieruchomości Sp. z o.o.

W 2010 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostały zarejestrowane podwyższenia kapitału zakładowego spółki BFL Nieruchomości Sp. z o.o. łącznie o kwotę 3 300 tysięcy złotych, w tym: 5 marca o kwotę 2 000 tysięcy złotych, 7 września o kwotę 800 tysięcy złotych oraz 9 listopada o kwotę 500 tysięcy złotych. W wyniku ww. podwyższeń kapitał zakładowy Spółki wynosi 10 400 tysięcy złotych i dzieli się na 20 800 udziałów o wartości nominalnej 500 złotych każdy.

Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA - za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów.

Według stanu na 31 grudnia 2010 roku udział Bankowego Funduszu Leasingowego SA w kapitale zakładowym i w głosach na zgromadzeniu wspólników wynosi 99,9952%.

d) dotyczące Bankowy Leasing Sp. z o.o.

W 2010 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostały zarejestrowane podwyższenia kapitału zakładowego spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o. łącznie o kwotę 6 400 tysięcy złotych, w tym: 27 kwietnia o kwotę 2 700 tysięcy złotych oraz 10 listopada o kwotę 3 700 tysięcy złotych. W wyniku ww. podwyższeń kapitał zakładowy Spółki wynosi 22 700 tysięcy złotych i dzieli się na 45 400 udziałów o wartości nominalnej 500 złotych każdy.

Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA - za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów.

Według stanu na 31 grudnia 2010 roku udział Bankowego Funduszu Leasingowego SA w kapitale zakładowym i w głosach na zgromadzeniu wspólników wynosi 99,9978%.

e) dotyczące PKO BP Inwestycje – Sarnia Dolina Sp. z o.o.

W 2010 roku (23 kwietnia oraz 19 sierpnia) PKO BP Inwestycje Sp. z o.o. – spółka zależna od PKO Banku Polskiego SA – wniosła dopłaty do spółki PKO BP Inwestycje – Sarnia Dolina Sp. z o.o. w łącznej kwocie 448 tysięcy złotych.

f) dotyczące PKO BP Faktoring SA

W dniu 29 września 2010 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO BP Faktoring SA o łączną kwotę 1 000 tysięcy złotych. W wyniku ww. podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 7 500 tysięcy złotych i dzieli się na 7 500 akcji o wartości nominalnej 1 tysiąca złotych każda.

Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale spółki zostały objęte przez Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA – za cenę 2 000 tysięcy złotych.

Wg stanu na 31 grudnia 2010 roku udział Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA w kapitale zakładowym i w głosach na walnym zgromadzeniu Spółki wynosi 99,9867%.

g) dotyczące zmiany nazwy spółek z Grupy Kapitałowej PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.

W ramach ujednolicenia nazewnictwa i symboliki spółek Grupy Kapitałowej PKO BP Inwestycje Sp. z o.o., w 2010 roku nazwy zmieniły następujące spółki:

- spółka PKO Inwestycje – Międzyzdroje Sp. z o.o. zmieniła nazwę na PKO BP Inwestycje – Rezydencja Flotyła Sp. z o.o.; zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 26 marca 2010 roku,
- spółka Baltic Dom 2 Sp. z o.o. zmieniła nazwę na PKO BP Inwestycje – Sarnia Dolina Sp. z o.o.; zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 7 kwietnia 2010 roku,
- spółka Wilanów Investments Sp. z o.o. zmieniła nazwę na PKO BP Inwestycje – Nowy Wilanów Sp. z o.o. Zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 października 2010 roku,
- spółka Pomeranka Sp. z o.o. zmieniła nazwę na PKO BP Inwestycje – Neptun Park Sp. z o.o.; zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 15 października 2010 roku.

oraz następujące zdarzenia dotyczące jednostek stowarzyszonych:

h) dotyczące Banku Pocztowego SA

W dniu 14 czerwca 2010 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Sp. z o.o. Kapitał zakładowy spółki wynosi 2 000 tysięcy złotych i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 20 tysięcy złotych każdy. Wszystkie udziały spółki zostały objęte przez Bank Pocztowy SA – spółkę stowarzyszoną PKO Banku Polskiego SA.

W dniu 17 czerwca 2010 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana spółka Centrum Operacyjne Sp. z o.o. Kapitał zakładowy spółki wynosi 3 284 tysięcy złotych i dzieli się na 250 udziałów każdy. Wszystkie udziały spółki zostały objęte przez Bank Pocztowy SA – spółkę stowarzyszoną PKO Banku Polskiego SA.

24. Wartości niematerialne

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Oprogramowanie	Inne, w tym nakłady	Ogółem
Wartość niematerialne na początek okresu netto	1 206 816	61 965	1 268 781
Zakupy	-	464 154	464 154
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(2 644)	(2 644)
Transfery	240 563	(240 563)	-
Amortyzacja	(182 784)	(1 845)	(184 629)
Pozostałe zmiany wartości	(16 256)	(1 139)	(17 395)
Wartość bilansowa netto	1 248 339	279 928	1 528 267
<i>Na dzień 1 stycznia 2010 roku</i>			
Wartość bilansowa brutto	2 200 662	79 479	2 280 141
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	(993 846)	(17 514)	(1 011 360)
Wartość bilansowa netto	1 206 816	61 965	1 268 781
<i>Na dzień 31 grudnia 2010 roku</i>			
Wartość bilansowa brutto	2 411 233	301 931	2 713 164
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	(1 162 894)	(22 003)	(1 184 897)
Wartość bilansowa netto	1 248 339	279 928	1 528 267

Istotną wartością niematerialną z punktu widzenia Banku są nakłady poniesione na Zintegrowany System Informatyczny (ZSI). Łączna wartość nakładów poniesionych na ZSI w latach 2003–2010 wyniosła 1 066 066 tysięcy złotych (odpowiednio za lata 2003–2009 wyniosła 983 150 tysięcy złotych).

Wartość bilansowa netto Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI) na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiła 701 470 tysięcy złotych. Przewidywany okres eksploatacji systemu został określony na 15 lat. Na dzień 31 grudnia 2010 pozostały okres użytkowania wynosi 11 lat.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku	Oprogramowanie	Inne, w tym nakłady	Ogółem
Wartość niematerialne na początek okresu netto	954 717	200 325	1 155 042
Zakupy	-	280 982	280 982
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	-	-
Transfery	413 170	(413 170)	-
Amortyzacja	(161 042)	(1 692)	(162 734)
Pozostałe zmiany wartości	(29)	(4 480)	(4 509)
Wartość bilansowa netto	1 206 816	61 965	1 268 781
<i>Na dzień 1 stycznia 2009 roku</i>			
Wartość bilansowa brutto	1 787 570	216 154	2 003 724
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	(832 853)	(15 829)	(848 682)
Wartość bilansowa netto	954 717	200 325	1 155 042
<i>Na dzień 31 grudnia 2009 roku</i>			
Wartość bilansowa brutto	2 200 662	79 479	2 280 141
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	(993 846)	(17 514)	(1 011 360)
Wartość bilansowa netto	1 206 816	61 965	1 268 781

Bank nie wytwarza patentów i licencji we własnym zakresie. W okresie od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku PKO BP SA poniosła nakłady inwestycyjne związane z nabyciem środków trwałych i wartości niematerialnych w kwocie 546 789 tysięcy złotych (w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku 387 980 tysięcy złotych).

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku nie występowały ograniczenia prawa dotyczące tytułu prawnego Banku do wartości niematerialnych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

25. Rzeczowe aktywa trwałe

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Środki trwałe w budowie	Nieruchomości inwestycyjne	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 064 032	2 120 753	3 813	160 362	731	406 545	4 756 236
Zwiększenia, w tym:	34 683	117 397	-	86 233	118	12 786	251 217
Nabycie i inne zmiany	329	1 409	-	86 233	118	1 324	89 413
Transfery z nakładów na środki trwałe	34 354	115 988	-	-	-	11 462	161 804
Zmniejszenia, w tym:	(21 346)	(268 944)	(911)	(163 757)	(56)	(15 101)	(470 115)
Likwidacja i sprzedaż	(14 594)	(241 045)	(760)	-	(56)	(11 566)	(268 021)
Transfery z nakładów na środki trwałe	-	-	-	(161 804)	-	-	(161 804)
Transfery z środków trwałych na aktywa przeznaczone do sprzedaży	(6 347)	(26 288)	(151)	-	-	-	(32 786)
Inne	(405)	(1 611)	-	(1 953)	-	(3 535)	(7 504)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 077 369	1 969 206	2 902	82 838	793	404 230	4 537 338
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(596 851)	(1 558 555)	(2 517)	-	(409)	(304 789)	(2 463 121)
Zwiększenia, w tym:	(71 319)	(175 079)	(222)	-	(126)	(27 756)	(274 502)
Amortyzacja okresu	(71 100)	(162 181)	(222)	-	(126)	(27 731)	(261 360)
Klasyfikacja do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(12 021)	-	-	-	-	(12 021)
Inne	(219)	(877)	-	-	-	(25)	(1 121)
Zmniejszenia, w tym:	14 056	267 161	873	-	1	13 715	295 806
Likwidacja i sprzedaż	12 373	240 580	745	-	1	10 519	264 218
Klasyfikacja do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	1 639	25 088	126	-	-	-	26 853
Inne	44	1 493	2	-	-	3 196	4 735
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(654 114)	(1 466 473)	(1 866)	-	(534)	(318 830)	(2 441 817)
Odpisy aktualizujące							
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(1 163)	(3)	-	-	-	-	(1 166)
Zwiększenia, w tym:	(149)	(12 023)	-	(17 246)	-	-	(29 418)
z tyt. klasyfikacji aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(12 021)	-	-	-	-	(12 021)
inne	(149)	(2)	-	(17 246)	-	-	(17 397)
Zmniejszenia, w tym:	179	12 024	-	-	-	-	12 203
z tyt. klasyfikacji aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	12 021	-	-	-	-	12 021
inne	179	3	-	-	-	-	182
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(1 133)	(2)	-	(17 246)	-	-	(18 381)
Wartość netto	1 422 122	502 731	1 036	65 592	259	85 400	2 077 140
Saldo otwarcia	1 466 018	562 195	1 296	160 362	322	101 756	2 291 949
Saldo zamknięcia	1 422 122	502 731	1 036	65 592	259	85 400	2 077 140

Wartość pozabilansowa maszyn i urządzeń użytkowanych na dzień 31 grudnia 2010 roku na mocy umów leasingu operacyjnego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu wynosi 48 425 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2009 roku wyniosła 43 124 tysięcy złotych). W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku nie występowały ograniczenia prawa dotyczące tytułu prawnego Banku do rzeczowych aktywów trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

(w tysiącach złotych)

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Środki trwałe w budowie	Nieruchomości inwestycyjne	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	1 954 645	2 082 754	8 101	530 553	32 009	383 710	4 991 772
Zwiększenia, w tym:	147 436	303 045	248	118 766	607	41 223	611 325
Nabycie i inne zmiany	6 891	952	122	118 766	607	2 533	129 871
Transfery z nakładów na środki trwałe	140 545	302 093	126	-	-	38 690	481 454
Transfery z środków trwałych na aktywa przeznaczone do sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia, w tym:	(38 049)	(265 046)	(4 536)	(488 957)	(31 885)	(18 388)	(846 861)
Likwidacja i sprzedaż	(26 824)	(264 242)	(4 487)	-	(31 885)	(17 826)	(345 264)
Transfery z nakładów na środki trwałe	-	-	-	(481 454)	-	-	(481 454)
Inne	(11 225)	(804)	(49)	(7 503)	-	(562)	(20 143)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 064 032	2 120 753	3 813	160 362	731	406 545	4 756 236
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(541 809)	(1 675 887)	(6 563)	-	(7 839)	(294 791)	(2 526 889)
Zwiększenia, w tym:	(71 305)	(145 539)	(333)	-	(803)	(27 994)	(245 974)
Amortyzacja okresu	(70 847)	(145 065)	(211)	-	(803)	(25 733)	(242 659)
Klasyfikacja do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-
Inne	(458)	(474)	(122)	-	-	(2 261)	(3 315)
Zmniejszenia, w tym:	16 263	262 871	4 379	-	8 233	17 996	309 742
Likwidacja i sprzedaż	13 454	261 836	4 330	-	8 233	17 453	305 306
Klasyfikacja do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-
Inne	2 809	1 035	49	-	-	543	4 436
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(596 851)	(1 558 555)	(2 517)	-	(409)	(304 789)	(2 463 121)
Odpisy aktualizujące							
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(1 216)	-	-	(700)	-	-	(1 916)
Zwiększenia, w tym:	-	(3)	-	-	-	-	(3)
inne	-	(3)	-	-	-	-	(3)
Zmniejszenia, w tym:	53	-	-	700	-	-	753
inne	53	-	-	700	-	-	753
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(1 163)	(3)	-	-	-	-	(1 166)
Wartość netto	1 466 018	562 195	1 296	160 362	322	101 756	2 291 949
Saldo otwarcia	1 411 620	406 867	1 538	529 853	24 170	88 919	2 462 967
Saldo zamknięcia	1 466 018	562 195	1 296	160 362	322	101 756	2 291 949

W 2010 i 2009 roku Bank nie otrzymał odszkodowań od stron trzecich z tytułu utraty wartości lub utraty rzeczowych aktywów trwałych ujętych w rachunku zysków i strat.

26. Inne aktywa

	31.12.2010	31.12.2009
Rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	204 530	231 133
Rozliczenia instrumentów finansowych	39 750	33 865
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	28 219	21 114
Należności od odbiorców	23 853	18 127
Zapasy związane z działalnością eksploatacyjną, uboczną i inwestycyjną	13 047	15 499
Należności od budżetu z tytułu prowadzonej przez bank dystrybucji znaków opłaty sądowej	9 311	13 800
Należności z tytułu nierozliczonych transakcji instrumentami pochodnymi	7 121	20 598
Rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	5 022	9 551
Należności z tytułu działalności dewizowej	-	336
Inne*	69 519	61 337
Razem	400 372	425 360
w tym aktywa finansowe **	289 587	327 410

* W pozycji „Inne” znajdują się głównie m.in. należności z zakresu gospodarki własnej, należności z tytułu innych operacji z podmiotami finansowymi, niefinansowymi i budżetowymi.

** Do aktywów finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Innych aktywów”, z wyjątkiem pozycji „Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów”, „Zapasy związane z działalnością eksploatacyjną, uboczną i inwestycyjną” oraz „Inne”.

27. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

	31.12.2010	31.12.2009
Do 1 miesiąca	3 370	6 581
Razem	3 370	6 581

28. Zobowiązania wobec banków

	31.12.2010	31.12.2009
Otrzymane kredyty i pożyczki	2 999 116	2 621 791
Depozyty banków	1 027 502	1 399 985
Inne depozyty z rynku pieniężnego	93 662	121 679
Rachunki bieżące	43 901	23 270
Razem	4 164 181	4 166 725

29. Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku Bank nie posiadał pozostałych zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

30. Zobowiązania wobec klientów

	31.12.2010	31.12.2009
Zobowiązania wobec ludności	94 347 108	86 627 306
Depozyty terminowe	47 744 721	48 746 371
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	46 308 729	37 613 105
Inne depozyty z rynku pieniężnego	293 658	267 830
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	34 895 145	27 736 114
Depozyty terminowe	18 485 939	17 298 043
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	11 139 468	8 784 705
Otrzymane kredyty i pożyczki *	5 020 400	1 421 527
Inne depozyty z rynku pieniężnego	249 338	231 839
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	6 046 802	9 680 980
Depozyty terminowe	3 349 821	6 279 377
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	2 689 361	3 355 753
Inne depozyty z rynku pieniężnego	7 620	45 850
Razem	135 289 055	124 044 400

* W pozycji "Otrzymane kredyty i pożyczki" ujęto otrzymaną pożyczkę w kwocie 800 000 tysięcy euro od PKO Finance AB, spółki zależnej Banku, jako środki pozyskane w drodze emisji euroobligacji.

31. Zobowiązania podporządkowane

W 2007 roku Bank wyemitował obligacje podporządkowane o łącznej wartości 1 600 700 tysięcy złotych, o 10-letnim terminie zapadalności. Obligacje są oprocentowane w półrocznych okresach odsetkowych. Odsetki od obligacji są naliczane od wartości nominalnej według zmiennej stopy procentowej równej stawce WIBOR 6M, powiększonej o marżę równą 100 pb.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku

Zobowiązanie podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin zapadalności/ wykupu	Stan zobowiązania
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	5,05%	30.10.2017	1 611 779

Na dzień 31 grudnia 2009 roku

Zobowiązanie podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin zapadalności/ wykupu	Stan zobowiązania
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	5,30%	30.10.2017	1 612 178

zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	2010	2009
Stan na początek okresu	1 612 178	1 618 755
Zwiększenia (z tytułu):	82 191	99 575
odsetki naliczone	82 191	99 575
Zmniejszenia (z tytułu):	(82 590)	(106 152)
splaty odsetek	(82 590)	(106 152)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 611 779	1 612 178

32. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2010	31.12.2009
Koszty do zapłacenia	236 504	201 827
Przychody pobierane z góry	312 480	252 675
Inne zobowiązania (z tytułu):	1 238 615	865 415
rozliczenia publiczno-prawne	277 830	127 156
zobowiązania w zakresie działalności inwestycyjnej i gospodarki własnej	196 671	12 345
zobowiązania z tytułu rozliczeń w operacjach papierami wartościowymi	181 456	276 221
rozliczenia międzybankowe	174 854	182 275
zobowiązania z tytułu działalności dewizowej	131 849	47 934
zobowiązania wobec dostawców	46 965	36 776
rozliczenia instrumentów finansowych	39 683	36 325
zobowiązania wobec UOKiK	22 310	22 310
zobowiązania z tytułu kart płatniczych	20 187	5 949
rozliczenie zakupu maszyn i urządzeń oraz materiałów, robót i usług dotyczących budowy środków trwałych i działalności eksploatacyjnej	4 613	3 570
zobowiązania z tytułu operacji z podmiotami niefinansowymi	4 078	6 586
pozostałe*	138 119	107 968
Razem	1 787 599	1 319 917
w tym zobowiązania finansowe **	1 337 000	959 274

* Pozycja „pozostałe” obejmuje m.in. zobowiązania z tytułu sprzedanych znaków wartościowych, zobowiązania z tytułu przekazów bankowych i innych zleceń do wypłaty, zobowiązania wobec instytucji ubezpieczeniowych.

** Do zobowiązań finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Pozostałych zobowiązań” z wyjątkiem pozycji „Przychody pobierane z góry” oraz „Pozostałe”

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 PKO Bank Polski SA nie posiadał zobowiązań, w przypadku których nie wywiązywałby się z płatności wynikających z zawartych umów.

33. Rezerwy

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Na dzień 1 stycznia 2010 roku, w tym:	6 841	367 291	110 642	113 852	598 626
Rezerwa krótkoterminowa	6 841	27 277	110 642	113 852	258 612
Rezerwa długoterminowa	-	340 014	-	-	340 014
Utworzenie/aktualizacja rezerw	-	43 432	272 125	6 482	322 039
Wykorzystanie rezerw	(194)	-	-	(3 436)	(3 630)
Rozwiązanie rezerw	(336)	-	(166 632)	(35 631)	(202 599)
Inne zmiany i reklasyfikacje	-	-	2	-	2
Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku, w tym:	6 311	410 723	216 137	81 267	714 438
Rezerwa krótkoterminowa	6 311	29 537	81 965	81 267	199 080
Rezerwa długoterminowa	-	381 186	134 172	-	515 358

*Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in. rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 65 861 tysięcy złotych oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedanych wierzytelności w kwocie 11 430 tysięcy złotych.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Na dzień 1 stycznia 2009 roku, w tym:	6 841	364 945	77 782	111 785	561 353
Rezerwa krótkoterminowa	6 841	46 517	77 782	111 785	242 925
Rezerwa długoterminowa	-	318 428	-	-	318 428
Utworzenie/aktualizacja rezerw	-	2 691	169 122	17 316	189 129
Wykorzystanie rezerw	-	-	(328)	(12 941)	(13 269)
Rozwiązanie rezerw	-	(345)	(135 934)	(2 308)	(138 587)
Stan na dzień 31 grudnia 2009 roku, w tym:	6 841	367 291	110 642	113 852	598 626
Rezerwa krótkoterminowa	6 841	27 277	110 642	113 852	258 612
Rezerwa długoterminowa	-	340 014	-	-	340 014

*Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in. rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 72 604 tysięcy złotych oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedanych wierzytelności w kwocie 31 589 tysięcy złotych.

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

34. Kapitał zakładowy

W roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku, w stosunku do roku zakończonego dnia 31 grudnia 2009 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku kapitał zakładowy PKO Banku Polskiego SA wynosił 1 250 000 tysięcy złotych i składało się na niego 1 250 000 tysięcy akcji o wartości nominalnej 1 PLN (na dzień 31 grudnia 2009 roku: 1 250 000 tysięcy złotych, 1 250 000 tysięcy akcji o wartości nominalnej 1 PLN) – akcje w pełni opłacone. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego SA nie są uprzywilejowane.

Struktura kapitału akcyjnego PKO Banku Polskiego SA

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	510 000 000	1 zł	510 000 000 zł
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 zł
Razem	---	1 250 000 000	---	1 250 000 000 zł

W dniu 10 listopada 2004 roku na mocy ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2002 roku, Nr 171, poz. 1397 z późniejszymi zmianami) oraz § 14 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 29 stycznia 2003 roku w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalania liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych pracowników (Dz. U. Nr 35, poz. 303) nastąpiło przyznanie akcji pracowniczych jednostki dominującej jej pracownikom. W wyniku przydziału pracownicy otrzymali 105 000 000 akcji, co stanowiło 10,5% udziału w kapitale zakładowym Banku (obecnie jest to 8,4% udziału w kapitale zakładowym Banku).

Na dzień 31 grudnia 2010 roku w obrocie znajdowało się 609 490 tysięcy akcji (na dzień 31 grudnia 2009 roku 609 490 tysięcy akcji).

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone Banku nie posiadały akcji PKO Banku Polskiego SA.

Dane na temat posiadaczy akcji PKO Banku Polskiego SA zostały przedstawione w Nocie 1 „Informacje ogólne”.

35. Pozostałe kapitały

	31.12.2010	31.12.2009
Pozostałe kapitały, w tym:		
Kapitał zapasowy	12 098 111	12 048 111
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 283 412	3 276 260
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070 000	1 070 000
Razem kapitały rezerwowe	16 451 523	16 394 371
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(28 808)	(16 282)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	217 924	119 276
Razem pozostałe kapitały z całkowitych dochodów	189 116	102 994
Pozostałe kapitały razem	16 640 639	16 497 365

POZOSTAŁE NOTY

36. Przeniesione aktywa finansowe, których składniki nie kwalifikują się do wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku PKO Bank Polski SA nie posiadał istotnych przeniesionych aktywów finansowych, których składniki nie kwalifikowałyby się do wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

37. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

PKO Bank Polski SA posiada następujące aktywa stanowiące zabezpieczenie następujących zobowiązań własnych:

Zobowiązania z tytułu transakcji sell-buy-back (SBB)

	31.12.2010	31.12.2009
Obligacje skarbowe:		
wartość nominalna	458 322	314 760
wartość bilansowa	445 460	294 542
Bony skarbowe:		
wartość nominalna	-	46 730
wartość bilansowa	-	46 555

Fundusz ochrony środków gwarantowanych

Fundusz ochrony środków gwarantowanych PKO Bank Polski SA tworzy zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (t. jedn. Dz. U. z 2009 roku nr 84, poz.711 z późniejszymi zmianami)

	31.12.2010	31.12.2009
Wartość funduszu	489 891	442 092
Wartość nominalna zabezpieczenia	515 000	455 000
Rodzaj zabezpieczenia	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Termin wykupu zabezpieczenia	25.01.2021	24.11.2010
Wartość bilansowa zabezpieczenia	506 992	464 532

Wartość aktywów na pokrycie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych stanowią obligacje skarbowe z terminem wykupu zapewniającym zabezpieczenie wartości bilansowej przez okres określony ustawą. Fundusz jest powiększany lub pomniejszany w dniu 1 lipca każdego roku odpowiednio do wysokości sumy stanowiącej podstawę obliczenia kwoty rezerwy obowiązkowej.

Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych

Środki pieniężne stanowiące zabezpieczenia wykonywanych przez Dom Maklerski PKO BP SA operacji papierami wartościowymi są zdeponowane w KDPW w ramach Funduszu Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych.

	31.12.2010	31.12.2009
Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych	6 950	8 421

Każdy uczestnik bezpośredni, który posiada status uczestnika rozliczającego zobowiązany jest do dokonania wpłaty do funduszu rozliczeniowego gwarantującego rozliczanie transakcji giełdowych objętych tym funduszem. Wysokość wpłat uzależniona jest od wartości obrotu danego uczestnika i jest codziennie aktualizowana przez KDPW SA.

38. Zobowiązania warunkowe

Programy subemisji

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte subemisją:

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy	Rodzaj subemisji
Spółka A	obligacje korporacyjne	304 000	2013.07.31	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	200 000	2012.01.02	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	155 000	2024.12.31	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	74 900	2015.12.30	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	13 000	2018.12.31	Umowa Emisji Obligacji*
Podmiot A	obligacje komunalne	4 000	2025.12.31	Umowa Emisji Obligacji*
Suma		750 900		

*Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji

Na dzień 31 grudnia 2009 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte subemisją:

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy	Rodzaj subemisji
Spółka A	obligacje korporacyjne	500 000	2025.12.31	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	199 786	2010.11.15	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	119 915	2012.01.02	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	44 500	2016.12.30	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	13 000	2018.12.31	Umowa Emisji Obligacji*
Podmiot A	obligacje komunalne	15 000	2025.12.31	Umowa Emisji Obligacji*
Suma		892 201		

*Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Bank subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i nieznajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

Zobowiązania umowne

Na dzień 31 grudnia 2010 roku kwota zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych wynosi 1 100 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosiła 1 748 tysięcy złotych).

Udzielone zobowiązania finansowe

	31.12.2010	31.12.2009
Podmioty finansowe	1 139 573	1 131 047
Podmioty niefinansowe	27 790 351	24 683 557
Podmioty budżetowe	1 005 614	1 814 276
Razem	29 935 538	27 628 880
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	7 001 338	7 360 144

Udzielone zobowiązania finansowe zostały wykazane w wartościach nominalnych.

Udzielone zobowiązania gwarancyjne

Gwarancje i poręczenia	31.12.2010	31.12.2009
Podmioty finansowe	2 504 479	373 918
Podmioty niefinansowe	5 494 578	5 066 241
Podmioty budżetowe	253 771	373 300
Razem	8 252 828	5 813 459

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku Bank nie udzielił poręczeń kredytu lub pożyczki, ani nie udzielił gwarancji jednostce zależnej lub innemu podmiotowi, których łączna wartość stanowiłaby równowartość 10% kapitałów własnych Banku.

Informacje na temat rezerw utworzonych na pozabilansowe zobowiązania gwarancyjne i finansowe znajdują się w Nocie 33 „Rezerwy”.

Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2010 roku

	Do 1 miesiąca łącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	16 629 361	291 994	3 999 554	3 320 204	5 694 425	29 935 538
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	1 649 125	971 746	1 828 734	3 313 539	489 684	8 252 828
Razem	18 278 486	1 263 740	5 828 288	6 633 743	6 184 109	38 188 366

Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2009 roku

	Do 1 miesiąca łącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	15 083 878	306 327	5 065 882	2 438 473	4 734 320	27 628 880
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	1 364 677	1 493 569	1 532 101	1 289 899	133 213	5 813 459
Razem	16 448 555	1 799 896	6 597 983	3 728 372	4 867 533	33 442 339

Pozabilansowe zobowiązania otrzymane (według wartości nominalnej)

	31.12.2010	31.12.2009
finansowe	395 625	628 627
gwarancyjne	2 231 427	2 702 564
Razem zobowiązania otrzymane	2 627 052	3 331 191

Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań warunkowych

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku Bank nie posiadał aktywów obciążonych zastawem zabezpieczającym.

Uprawnienie do sprzedaży lub obciążenia zastawem zabezpieczenia ustanowionego na rzecz Banku

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku na rzecz Banku nie ustanowiono zabezpieczeń, które Bank był uprawniony sprzedać lub obciążyć innym zastawem, w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela zabezpieczenia.

39. Sprawy sporne

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku, łączna wartość postępowań sądowych, w których Bank jest pozwany wynosiła 308 304 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2009 roku 232 234 tysięcy złotych), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa Banku wynosiła 60 207 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosiła 71 114 tysięcy złotych).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych PKO Banku Polskiego SA:

a) Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty interchange za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na PKO Bank Polski SA karę pieniężną w kwocie 16 597 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank posiadał zobowiązanie na powyższą kwotę. Bank złożył odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK do sądu okręgowego w dniu 19 stycznia 2007 roku. Prezes UOKiK przekazał pod koniec października 2007 roku całość dokumentacji do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, tj. odwołania banków od decyzji, zażalenia banków na rygor natychmiastowej wykonalności nadany rozstrzygnięciu decyzji oraz zażalenia banków na koszty postępowania. Sąd rozpoczął czynności wynikające z kodeksu postępowania cywilnego, w tym m.in. zawiadamiał strony do udzielenia odpowiedzi na odwołania. W dniu 21 stycznia 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w sprawie odwołania Banku od Decyzji Prezesa UOKiK nr DAR 15/2006 z dnia 29 grudnia 2006 roku, wydał Postanowienie, na mocy którego postanowił wstrzymać wykonanie przedmiotowej Decyzji w pkt I (nakaz zaniechania wspólnego ustalania wysokości stawek opłaty interchange). Po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z dnia 12 listopada 2008 roku zmienił zaskarżoną Decyzję w zakresie pkt. I, II, III i V w ten sposób, że nie stwierdził stosowania praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na uczestniczeniu przez banki uczestników postępowania, w tym PKO Bank Polski SA w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski poprzez wspólne ustalanie wysokości stawek opłaty interchange pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu VISA i MasterCard w Polsce. W dniu 12 stycznia 2009 roku prezes UOKiK złożył apelację od wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumenta uchylającego decyzje prezesa UOKiK. Odpowiedź na apelację została złożona przez Bank

w dniu 13 lutego 2009 roku. W dniu 22 kwietnia 2010 roku Sąd Apelacyjny uchylił wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 12 grudnia 2008 roku o nałożeniu na PKO Bank Polski SA kary pieniężnej za wprowadzenie w błąd konsumentów w trakcie kampanii reklamowej lokaty terminowej „Max Lokata”, Bank na dzień 31 grudnia 2008 roku utworzył rezerwę w wysokości 5 712 tysięcy złotych. W dniu 2 stycznia 2009 roku Bank złożył do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK. 10 marca 2010 roku Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał wyrok oddalający odwołanie Banku i utrzymujący w mocy decyzję UOKiK z dnia 12 grudnia 2008 roku. Wyrok SOKiK został doręczony pełnomocnikowi procesowemu Banku w dniu 19 kwietnia 2010 roku. W dniu 4 maja 2010 roku Bank wniósł apelację od wyroku. Na dzień 31 grudnia 2010 roku zobowiązanie zostało utrzymane na niezmienionym poziomie.

W dniu 9 lutego 2011 roku zapadł wyrok w II instancji, w którym Sąd Apelacyjny oddalił apelację Banku od wyroku Sądu I instancji (Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów), oddalającego odwołanie Banku od decyzji Prezesa UOKiK z dnia 14 grudnia 2008 roku co oznacza, że Bank zobowiązany jest wykonać obowiązki nałożone na niego decyzją Prezesa UOKiK z dnia 14 grudnia 2008 roku w terminach określonych w tej decyzji.

b) Roszczenia reprivatyzacyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Bank

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczą się trzy postępowania administracyjne o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Bank, które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Banku rozstrzygnięcia skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń reprivatyzacyjnych. Zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Banku. Ponadto w odniesieniu do dwóch nieruchomości Banku zostały zgłoszone roszczenia przez byłych właścicieli (toczą się postępowania sądowe). Do dnia 31 grudnia 2010 roku nie nastąpiły dalsze zmiany w przedmiotowej sprawie.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

40. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie zapadalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia, wykazywane według wartości nominalnej.

	31.12.2010	31.12.2009
Kasa, środki w Banku Centralnym	6 112 562	6 993 966
Bieżące należności od instytucji finansowych	2 087 435	1 623 996
Razem	8 199 997	8 617 962

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend otrzymanych i wypłaconych

Przychody z tytułu odsetek - otrzymane	2010	2009
Odsetki otrzymane z tytułu udzielonych kredytów i udzielonych pożyczek	6 890 834	6 158 944
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	473 152	361 537
Odsetki otrzymane z tytułu lokat	163 871	177 742
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych	432 045	461 061
Odsetki otrzymane od papierów z portfela przeznaczone do obrotu	133 245	94 588
Pozostałe odsetki otrzymane	2 592 896	1 707 398
Razem	10 686 043	8 961 270

Przychody z tytułu dywidend - otrzymane	2010	2009
Otrzymane dywidendy od jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych	104 232	96 179
Otrzymane dywidendy od pozostałych podmiotów	5 663	5 381
Razem	109 895	101 560

Koszty z tytułu odsetek - zapłacone	2010	2009
Odsetki zapłacone z tytułu depozytów	(3 002 080)	(2 370 793)
Odsetki zapłacone z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	(39 366)	(52 709)
Odsetki zapłacone z tytułu emisji papierów dłużnych	(82 871)	(106 556)
Pozostałe odsetki zapłacone (głównie z tytułu premii od dłużnych papierów wartościowych, odsetki od zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych, odsetki od rachunków bieżących środków funduszy specjalnego przeznaczenia)	(1 408 065)	(1 338 355)
Razem	(4 532 382)	(3 868 413)

Koszty z tytułu dywidend - zapłacone	2010	2009
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom	(2 375 000)	(1 000 000)
Razem	(2 375 000)	(1 000 000)

Przepływy z działalności operacyjnej – inne korekty

	2010	2009
Naliczone odsetki, dyskonto, premia od dłużnych papierów wartościowych pomniejszona o podatek odroczony z portfela dostępne do sprzedaży	(456 398)	(390 533)
Likwidacja oraz odpisy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	56 123	39 866
Wycena oraz odpisy aktualizujące dotyczące udziałów w jednostkach współzależnych i stowarzyszonych	15 073	81 935
Rachunkowość zabezpieczeń	98 648	119 276
Wartość gruntu wniesiona aportem do spółki zależnej	-	(23 651)
Razem	(286 554)	(173 107)

Objaśnienie przyczyn różnic pomiędzy zmianami stanu pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami stanu tych pozycji wykazywanych w działalności operacyjnej rachunku przepływów pieniężnych

(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej związanej ze sprzedażą, likwidacją rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	2010	2009
Przychody ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(6 820)	(17 236)
Koszty sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	2 873	7 723
Wartość netto aportu wniesionego do spółki zależnej	-	(19 895)
Razem	(3 947)	(29 408)

Odsetki i dywidendy	2010	2009
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych z portfela dostępnych do sprzedaży, wykazywane w działalności inwestycyjnej	(432 046)	(461 061)
Otrzymane dywidendy wykazywane w działalności inwestycyjnej	(109 643)	(101 277)
Razem	(541 689)	(562 338)

Zmiana stanu należności od banków	2010	2009
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(325 472)	1 853 206
Zmiana stanu odpisów na należności od banków	(5 461)	1 002
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	463 439	(673 567)
Razem	132 506	1 180 641

Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	2010	2009
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(14 507 340)	(16 323 770)
Zmiana stanu odpisów na należności od klientów	(850 539)	(814 405)
Razem	(15 357 879)	(17 138 175)

Zmiana stanu pozostałych aktywów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	2010	2009
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	19 055	31 346
Razem	19 055	31 346

Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	2010	2009
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(5 755)	(1 528 962)
Razem	(5 755)	(1 528 962)

Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	2010	2009
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	11 244 655	22 187 470
Przeniesienie zaciągnięcia/splaty pożyczek długoterminowych od innych niż banki instytucji finansowych do działalności finansowej	(3 457 895)	(1 042 359)
Razem	7 786 760	21 145 111

Zmiana stanu rezerw i odpisów	2010	2009
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	115 812	37 273
Zmiana odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków	5 461	(1 002)
Zmiana odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów	850 539	814 405
Zmiana stanu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotycząca wyceny portfela dostępnego do sprzedaży ujętej w odroczonym podatku	(20 202)	(32 104)
Razem	951 610	818 572

Zmiana stanu pozostałych zobowiązań oraz zobowiązań podporządkowanych	2010	2009
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	467 283	(42 056)
Przeniesienie splaty odsetek od pożyczek otrzymanych od innych niż banki instytucji finansowych, wykazywane w działalności finansowej	39 332	43 022
Przeniesienie wypłaty odsetek od emisji własnej	82 590	106 152
Razem	589 205	107 118

Przepływy z działalności inwestycyjnej - wydatki

W 2009 roku z wydatków z działalności inwestycyjnej PKO Bank Polski SA wyłączył kwotę 43 546 tysięcy złotych, stanowiącą niezrealizowane kasowo przepływy środków pieniężnych z tytułu objęcia za wniesiony aport akcji w spółce zależnej.

41. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa. Warunki tych transakcji nie odbiegają od warunków rynkowych.

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2003 roku, Nr 119, poz. 1115 z późniejszymi zmianami), PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

	2010	2009
Przychody memorialowe z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	120 371	157 393
Przychody otrzymane kasowo z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	106 608	98 885
Różnica pomiędzy przychodami memorialowymi a kasowymi – pozycja „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”	13 763	58 508

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. 2000 Nr 122, poz. 1310), która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela spowodowało neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów. Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku nie dokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytu w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytu i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy. PKO Bank Polski SA prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu otrzymuje prowizję.

	2010	2009
Przychody z tytułu prowizji	6 590	6 771

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków opłaty sądowej, z czego otrzymuje prowizję od Budżetu Państwa.

	2010	2009
Przychody z tytułu prowizji	26 255	21 664

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku pomiędzy Ministrem Finansów a PKO Bankiem Polskim SA. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji.

	2010	2009
Przychody z tytułu prowizji	31 842	40 127

Istotne transakcje PKO Banku Polskiego SA z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

Podmiot	31.12.2010						31.12.2009					
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	349 633	-	260 851	5 067	639	(15)	357 919	-	286 807	7 127	426	(223)
Podmiot 2	268 908	-	520 418	10 201	628	(2 224)	414 164	-	400 225	13 843	1 189	(2 475)
Podmiot 3	154 846	128 924	407 670	19 133	883	(2 222)	327 619	141 797	245 258	10 345	1 060	(1 965)
Podmiot 4	120 000	481 611	200 000	12 620	790	(7 268)	200 000	179 408	85 000	5 953	1 188	(6 345)
Podmiot 5	91 040	-	8 002	3 518	270	(2)	38 272	-	11 644	2 512	363	(85)
Podmiot 6	66 421	38 943	155 000	3 219	9	(137)	78 498	-	-	4 307	6	(485)
Podmiot 7	60 246	28 101	89 754	2 699	355	(766)	35 905	25 192	4 139	-	401	(951)
Podmiot 8	57 438	-	24 562	4 366	38	(381)	59 466	39 944	106 898	2 656	19	(3 540)
Podmiot 9	39 603	-	-	353	5	(7)	41 082	-	-	751	7	(9)
Podmiot 10	36 409	65 092	-	2 407	10	(1 498)	54 614	-	-	3 632	5	(1 969)
Podmiot 11	34 011	-	-	1 812	6	(81)	42 978	-	-	2 593	5	(133)
Podmiot 12	23 790	-	3 601	1 424	72	-	29 469	-	945	1 470	120	-
Podmiot 13	23 620	-	580	1 484	29	(176)	22 911	-	2 089	1 368	7	-
Podmiot 14	15 182	-	-	592	-	-	10 181	-	-	17	-	-
Podmiot 15	12 250	-	-	506	8	-	10 109	-	2 391	284	7	-
Pozostałe istotne zaangażowania	65 852	1 136 793	2 843 915	22 908	4 720	(70 552)	2 184 729	3 540 719	2 138 693	53 476	4 774	(66 213)
Razem	1 419 249	1 879 464	4 514 353	92 309	8 462	(85 329)	3 907 916	3 927 060	3 284 089	110 334	9 577	(84 393)

W 2010 i 2009 roku na powyższe należności nie zostały utworzone istotne odpisy z tytułu utraty wartości.

42. Transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo

Wszystkie opisane poniżej transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do dziesięciu lat.

31 grudnia 2010 roku

Podmiot	Rodzaj powiązania	Należności netto	w tym kredyty brutto	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA	Jednostka zależna	121	-	234	3 317	3 195	400	400	-
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Jednostka zależna	64 940	64 810	28 744	2 935	2 935	43 802	891	-
KREDOBANK SA	Jednostka zależna	247 819	130 096	25	9 827	9 827	-	-	489 427
PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.	Jednostka zależna	113 310	-	1 509	9	9	638	203	1 500
Inteligo Financial Services SA	Jednostka zależna	7 822	-	120 044	1 741	22	50 838	4 512	-
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych "eService" SA	Jednostka zależna	864	-	27 342	5 110	5 110	37 908	37 907	2 500
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	Jednostka zależna	50 467	41 652	26 882	8 496	5 855	10 799	272	807 665
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	Jednostka zależna	3 000	-	4 175	4	4	108	108	7 000
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Jednostka zależna	15 557	-	3 686	162 142	161 752	248	248	467
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.	Jednostka zależna	8 053	-	3 591	1	1	108	108	-
PKO Finanse AB	Jednostka zależna	-	-	3 188 019	-	-	22 892	22 664	-
Fort Mokotów Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio zależna	-	-	6 293	1	1	211	211	-
PKO BP Inwestycje - Neptun Park Sp. z o.o.*	Jednostka pośrednio zależna	132 016	131 500	14 802	8 090	8 090	298	298	-
PKO BP Inwestycje - Nowy Wilanów Sp. z o.o.**	Jednostka pośrednio zależna	132 088	132 088	20 020	9 168	9 168	120	120	67 912
PKO BP Inwestycje - Rezydencja Flotyła Sp. z o.o. ***	Jednostka pośrednio zależna	13 909	13 909	89	1 461	1 461	-	-	54 759
Bankowy Leasing Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio zależna	946 242	946 169	230	35 654	35 442	6	6	126 889
BFL Nieruchomości Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio zależna	307 305	307 305	1 501	13 210	13 210	15	15	5 071
PKO BP Finat Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio zależna	-	-	5 856	7	7	168	168	-
PKO BP Inwestycje - Sarnia Dolina Sp. z o.o. ****	Jednostka pośrednio zależna	15 260	15 260	149	828	828	-	-	50 000
PKO BP Faktoring SA	Jednostka pośrednio zależna	92 542	92 542	1 196	3 911	3 911	-	-	157 476
WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio zależna	-	-	-	337	337	-	-	-
CENTRUM HAFNERA Sp. z o.o.	Jednostka współzależna	-	-	2 478	9	9	59	59	-
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	Jednostka współzależna	30 799	30 799	22 285	753	752	558	557	-
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio współzależna	-	-	4 765	6	6	93	93	-
Kamienica Morska Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio współzależna	-	-	66	6	6	-	-	-
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio współzależna	209 785	209 785	4 049	5 617	5 617	60	60	-
Promenada Sopocka Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio współzależna	43 805	43 805	691	1 165	1 165	-	-	-
Bank Pocztowy SA	Jednostka stowarzyszona	-	-	105	146	131	1 962	419	1 330
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	Jednostka stowarzyszona	5 824	5 824	538	74	74	9	9	8 375
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Jednostka stowarzyszona	-	-	16 178	1	1	152	141	-
Agencja Inwestycyjna CORP SA	Jednostka stowarzyszona	61	-	87	628	-	2 425	-	-
RAZEM		2 441 589	2 165 544	3 505 629	274 654	268 926	173 877	69 469	1 780 371

* Poprzednia nazwa POMERANKA Sp. z o.o.

** Poprzednia nazwa Wilanów Investments Sp. z o.o.

*** Poprzednia nazwa PKO Inwestycje – Międzyzdroje Sp. z o.o.

**** Poprzednia nazwa Baltic Dom 2 Sp. z o.o.

31 grudnia 2009 roku

Podmiot	Rodzaj powiązania	Należności netto	w tym kredyty brutto	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA	Jednostka zależna	37	-	14 895	582	582	757	757	-
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Jednostka zależna	75 678	74 765	28 632	3 586	3 586	45 397	1 247	-
KREDOBANK SA	Jednostka zależna	322 573	263 416	1 282	18 684	18 684	-	-	268 792
PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.	Jednostka zależna	113 310	-	6 291	947	947	2	2	-
Inteligo Financial Services SA	Jednostka zależna	10	-	113 229	1 833	1 833	54 250	688	-
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych "eService" SA	Jednostka zależna	780	-	48 375	5 503	4 823	42 324	41 894	2 500
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	Jednostka zależna	341 337	95 285	5 196	27 415	27 415	12 554	1 477	423 569
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	Jednostka zależna	-	-	4 535	4	4	263	263	10 000
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Jednostka zależna	8 590	-	3 875	91 219	90 733	318	318	466
PKO Finance AB	Jednostka zależna	-	-	-	-	-	230	-	-
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.	Jednostka zależna	8 053	-	6 836	-	-	-	-	-
Fort Mokotów Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio zależna	-	-	8 253	1	1	40	40	-
PKO BP Inwestycje - Neptun Park Sp. z o.o.*	Jednostka pośrednio zależna	142 045	142 045	11 420	8 419	8 419	399	399	2 000
PKO BP Inwestycje - Nowy Wilanów Sp. z o.o.**	Jednostka pośrednio zależna	149 642	149 642	1 007	7 775	7 775	-	-	358
PKO BP Inwestycje - Rezydencja Flotyła Sp. z o.o. ***	Jednostka pośrednio zależna	12 668	12 668	286	34	34	676	227	1 500
Bankowy Leasing Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio zależna	544 216	543 827	713	16 962	16 962	40	40	72 469
BFL Nieruchomości Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio zależna	226 248	226 248	3 068	8 372	8 372	60	60	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio zależna	-	-	4 870	7	7	179	179	-
WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio zależna	57 427	57 427	158	3 371	3 371	2	2	-
PKO BP Inwestycje - Sarnia Dolina Sp. z o.o. ****	Jednostka pośrednio zależna	15 260	15 260	823	881	881	-	-	-
PKO BP Faktoring SA	Jednostka pośrednio zależna	13 667	12 500	219	326	326	4	4	22 833
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	Jednostka współzależna	-	-	151	12	12	321	321	4 108
Centrum Obsługi Biznesu Sp z o.o.	Jednostka współzależna	32 627	32 627	23 313	1 146	1 146	686	686	-
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio współzależna	-	-	4 904	5	5	151	151	-
Kamienica Morska Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio współzależna	-	-	328	5	5	-	-	-
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio współzależna	229 852	229 852	6 999	10 196	10 196	27	27	-
Promenada Sopocka Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio współzależna	45 555	45 555	689	1 926	1 926	1	1	-
Bank Pocztowy SA	Jednostka stowarzyszona	-	-	294	28	28	3 229	3 229	1 156
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	Jednostka stowarzyszona	-	-	4	5	5	46	46	-
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Jednostka stowarzyszona	-	-	437	1	1	47	47	-
Agencja Inwestycyjna CORP SA	Jednostka stowarzyszona	-	-	58	-	-	1 784	-	-
RAZEM		2 339 575	1 901 117	301 140	209 245	208 079	163 787	52 105	809 751

* Poprzednia nazwa POMERANKA Sp. z o.o.

** Poprzednia nazwa Wilanów Investments Sp. z o.o.

*** Poprzednia nazwa PKO Inwestycje – Międzyzdroje Sp. z o.o.

**** Poprzednia nazwa Baltic Dom 2 Sp. z o.o.

43. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA

a) krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Wynagrodzenia otrzymane od PKO Banku Polskiego SA

Nazwisko i imię	Stanowisko	2010	2009
Zarząd Banku			
Jagiello Zbigniew	Prezes Zarządu Banku	1 071	60
Alicki Piotr	Wiceprezes Zarządu	160	-
Drabikowski Bartosz	Wiceprezes Zarządu	1 025	279
Dresler Krzysztof	Wiceprezes Zarządu	1 064	280
Myjak Jarosław	Wiceprezes Zarządu	1 009	236
Papierak Wojciech	Wiceprezes Zarządu	1 061	278
Papierski Jakub	Wiceprezes Zarządu	753	-
Wynagrodzenia Członków Zarządu Banku, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2010 lub 2009			
Zarzycki Mariusz	Wiceprezes Zarządu	688	280
Pruski Jerzy	Prezes Zarządu Banku	-	281
Mironczuk Tomasz	Wiceprezes Zarządu	-	160
Razem świadczenia krótkoterminowe dla członków Zarządu		6 831	1 854
Rada Nadzorcza Banku			
Banasiński Cezary	Przewodniczący Rady Nadzorczej	107	25
Zganiacz Tomasz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	96	10
Czekaj Mirosław	Sekretarz Rady Nadzorczej	86	10
Bossak Jan	Członek Rady Nadzorczej	75	40
Lepczyński Błażej	Członek Rady Nadzorczej	75	25
Marczak Piotr	Członek Rady Nadzorczej	52	-
Nowak Alojzy Zbigniew	Członek Rady Nadzorczej	75	10
Fąfara Ireneusz	Członek Rady Nadzorczej	55	10
Krześniak Eligiusz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	-	15
Osiatyński Jerzy	Członek Rady Nadzorczej	-	15
Pałaszek Urszula	Członek Rady Nadzorczej	-	15
Sobiecki Roman	Członek Rady Nadzorczej	-	15
Gdański Jacek	Członek Rady Nadzorczej	-	14
Piszczyk Marzena	Przewodnicząca Rady Nadzorczej	-	30
Stachowicz Jerzy	Członek Rady Nadzorczej	-	15
Wierzbę Ryszard	Członek Rady Nadzorczej	-	30
Razem świadczenia krótkoterminowe dla członków Rady Nadzorczej		621	279
Razem		7 452	2 133

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)

Nazwisko i imię	Stanowisko	2010	2009
Zarząd Banku			
Jagiello Zbigniew	Prezes Zarządu Banku	39	8
Drabikowski Bartosz	Wiceprezes Zarządu	19	219
Dresler Krzysztof	Wiceprezes Zarządu	19	219
Myjak Jarosław	Wiceprezes Zarządu	-	142
Papierak Wojciech	Wiceprezes Zarządu	37	82
Zarzycki Mariusz	Wiceprezes Zarządu	23	219
Pruski Jerzy	Prezes Zarządu Banku	-	135
Mironczuk Tomasz	Wiceprezes Zarządu	-	115
Razem świadczenia krótkoterminowe dla Członków Zarządu		137	1 139
Rada Nadzorcza Banku			
Gdański Jacek	Członek Rady Nadzorczej	-	21
Razem świadczenia krótkoterminowe dla Członków Rady Nadzorczej		-	21
Razem		137	1 160

b) świadczenia po okresie zatrudnienia

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia.

c) pozostałe świadczenia długoterminowe

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku nie wypłacono świadczeń zaliczanych do „pozostałych świadczeń długoterminowych”.

d) świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku wypłacono świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w wysokości 1 440 tysięcy złotych. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku nie wypłacono świadczeń z tego tytułu.

e) płatności w formie akcji własnych

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku nie wypłacono świadczeń w formie płatności akcjami własnymi.

Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożyczki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa i pracowników

	31.12.2010	31.12.2009
Pracownicy	1 468 436	1 384 420
Członkowie Zarządu	199	135
Członkowie Rady Nadzorczej Banku	2 400	2 466
Razem	1 471 035	1 387 021

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

44. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa stanowi kwotę, za jaką na warunkach rynkowych składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie zaspokojone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, lecz niepowiązanymi stronami transakcji.

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych Bank klasyfikuje do następujących kategorii:

- 1) **Poziom 1:** Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań. Do tej kategorii Bank zaklasyfikował:
 - dłużne papiery wartościowe wyceniane do fixingu z platformy Bondspot,
 - dłużne i kapitałowe papiery wartościowe w portfelu Domu Maklerskiego,
 - dłużne i kapitałowe papiery wartościowe będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym.
- 2) **Poziom 2:** Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadkach, których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośrednio (bazujące na cenach). Do tej kategorii Bank zaklasyfikował:
 - dłużne papiery wartościowe wyceniane do krzywej, bądź których cena pozyskiwana jest z serwisu Bloomberg lub stron brokerskich w systemie Reuters, lecz których rynek jest nie płynny,
 - nieskarbowe papiery dłużne emitowane przez inne podmioty finansowe, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty niefinansowe, będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym oraz niebędące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym,
 - instrumenty pochodne.
- 3) **Poziom 3:** Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana za pomocą modeli wyceny, w przypadku, których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tej kategorii Bank zaklasyfikował akcje nie notowane na GPW.

Szczegółowy opis metody ustalania wartości godziwej prezentowany jest w Nocie 2 „Opis przyjętych zasad rachunkowości, w tym ważniejsze szacunki i oceny”.

W tabelach poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2010	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 503 649	1 448 815	54 834	-
Dłużne papiery wartościowe	1 491 053	1 436 219	54 834	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	12 596	12 596	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	1 719 764	718	1 719 046	-
Instrumenty zabezpieczające	153 921	-	153 921	-
Instrumenty o charakterze handlowym	1 565 843	718	1 565 125	-
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	10 758 331	3 048 210	7 710 121	-
Dłużne papiery wartościowe	10 758 331	3 048 210	7 710 121	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	-	-	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	9 876 252	5 548 693	4 318 284	9 275
Dłużne papiery wartościowe	9 804 907	5 486 623	4 318 284	-
Kapitałowe papiery wartościowe	71 345	62 070	-	9 275
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:	23 857 996	10 046 436	13 802 285	9 275
Pochodne instrumenty finansowe	2 404 795	-	2 404 795	-
Instrumenty zabezpieczające	555 983	-	555 983	-
Instrumenty o charakterze handlowym	1 848 812	-	1 848 812	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	2 404 795	-	2 404 795	-

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2009	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	2 212 955	890 480	1 322 475	-
Dłużne papiery wartościowe	2 202 847	880 372	1 322 475	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	10 108	10 108	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	2 029 921	72	2 029 849	-
Instrumenty zabezpieczające	352 261	-	352 261	-
Instrumenty o charakterze handlowym	1 677 660	72	1 677 588	-
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12 356 532	92 882	12 263 650	-
Dłużne papiery wartościowe	12 356 532	92 882	12 263 650	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	-	-	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	7 965 697	3 653 050	4 306 779	5 868
Dłużne papiery wartościowe	7 891 586	3 584 807	4 306 779	-
Kapitałowe papiery wartościowe	74 111	68 243	-	5 868
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:	24 565 105	4 636 484	19 922 753	5 868
Pochodne instrumenty finansowe	1 544 370	-	1 544 370	-
Instrumenty zabezpieczające	25 312	-	25 312	-
Instrumenty o charakterze handlowym	1 519 058	-	1 519 058	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	1 544 370	-	1 544 370	-

W trakcie roku 2010 i 2009 nie miały miejsca istotne, w odniesieniu do wyniku finansowego oraz sumy aktywów i zobowiązań, transfery pomiędzy poziomem 1 i 2.

Poniższe tabele prezentują uzgodnienie w trakcie okresów pomiarów (rok 2010 i rok 2009) wartości godziwej na poziomie trzecim hierarchii wartości godziwej:

	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	Razem
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2010	5 868	5 868
Suma zysków lub strat ujętych	2 638	2 638
w wyniku finansowym	1 718	1 718
ogółem w innych całkowitych dochodach	920	920
Zakupy	4 858	4 858
Sprzedaż	(3 060)	(3 060)
przeniesienia na lub z poziomu 3	(1 029)	(1 029)
Bilans zamknięcia 31 grudnia 2010	9 275	9 275
Suma zysków lub strat za okres ujęty w wyniku finansowym dla aktywów posiadanych na koniec okresu sprawozdawczego	2 638	2 638

	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	Razem
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2009	4 708	4 708
Suma zysków lub strat ujętych	3 379	3 379
w wyniku finansowym	3 379	3 379
Zakupy	22	22
Sprzedaż	(10)	(10)
Rozliczenia	(2 231)	(2 231)
Bilans zamknięcia 31 grudnia 2009	5 868	5 868
Suma zysków lub strat za okres ujęty w wyniku finansowym dla aktywów posiadanych na koniec okresu sprawozdawczego	3 379	3 379

Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

Bank jest w posiadaniu instrumentów finansowych, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.

Dla wielu instrumentów finansowych wartości rynkowe są niedostępne, stąd wartości godziwe są oszacowane przy zastosowaniu szeregu technik wyceny. Do wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych zastosowano model oparty na szacowaniach wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych. Wszystkie wyliczenia modelowe zawierają pewne założenia upraszczające i są wrażliwe na przyjmowane założenia. Poniżej przedstawiono podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych nie wycenianych do wartości godziwej.

W przypadku pewnych grup instrumentów finansowych, ze względu na brak oczekiwanych istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a godziwą, wynikający z charakterystyki tych grup (np. krótkoterminowy charakter, wysoka korelacja z parametrami rynkowymi, unikalność instrumentu) przyjęto, że wartość bilansowa jest w przybliżeniu zgodna z wartością godziwą. Dotyczy to następujących grup instrumentów finansowych:

- kredyty i pożyczki udzielone przez Bank klientom: części portfela kredytów mieszkaniowych („stary” portfel kredytów mieszkaniowych), kredyty z brakiem określonego harmonogramu spłaty, wymagalnych na moment wyceny,
- zobowiązania Banku wobec klientów: zobowiązania bez określonego harmonogramu spłaty, inne specyficzne produkty, dla których nie można mówić o istnieniu rynku tj.: książeczki mieszkaniowe i oszczędnościowe,
- depozytów i lokat międzybankowych o terminie zapadalności do 7 dni lub o zmiennym oprocentowaniu,
- kredytów lub pożyczek udzielonych i zaciągniętych na rynku międzybankowym o zmiennym oprocentowaniu (zmiana oprocentowania maksymalnie co 3 miesiące),
- kasa i środki w Banku Centralnym oraz zobowiązania wobec Banku Centralnego,
- inne aktywa i zobowiązania finansowe.

W odniesieniu do kredytów i pożyczek udzielonych klientom zastosowano model oparty o szacowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniający wysokość marży na ryzyko kredytowe oraz urealnione terminy spłaty wynikające z umów kredytowych. Bieżący poziom marż został wyznaczony dla transakcji zawartych w ostatnim kwartale zakończonym dniem bilansowym na instrumentach o podobnym ryzyku kredytowym.

Wartość godziwą depozytów oraz innych zobowiązań wobec klientów innych niż banki o ustalonym terminie wymagalności oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi właściwymi dla poszczególnych produktów depozytowych.

Wartość godziwą długu podporządkowanego Banku oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych w oparciu o krzywą rentowności.

Lokaty i depozyty międzybankowe oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2010 oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku:

	31.12.2010		31.12.2009	
	wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	6 112 562	6 112 562	6 993 966	6 993 966
Należności od banków	2 379 239	2 382 884	2 053 767	2 053 767
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	128 933 129	130 639 024	114 425 789	109 893 261
<i>kredyty gospodarcze</i>	43 375 099	44 258 462	40 575 820	39 398 610
<i>kredyty konsumpcyjne</i>	24 061 792	24 233 330	22 186 928	21 650 604
<i>kredyty mieszkaniowe</i>	61 496 238	62 147 232	51 663 041	48 844 047
Inne aktywa finansowe	289 587	289 587	327 410	327 410
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 370	3 370	6 581	6 581
Zobowiązania wobec banków	4 164 181	4 163 898	4 166 725	4 164 478
Zobowiązania wobec klientów	135 289 055	135 077 234	124 044 400	124 016 929
<i>wobec podmiotów gospodarczych</i>	34 895 145	34 686 487	27 736 114	27 734 293
<i>wobec jednostek budżetowych</i>	6 046 802	6 046 888	9 680 980	9 681 128
<i>wobec ludności</i>	94 347 108	94 343 859	86 627 306	86 601 508
Dług podporządkowany	1 611 779	1 617 238	1 612 178	1 618 093
Inne zobowiązania finansowe	1 337 000	1 337 000	959 274	959 274

45. Działalność powiernicza

Bank jest bezpośrednim uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz Rejestru Papierów Wartościowych (NBP). Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych oraz obsługuje transakcje na rynku krajowym i rynkach zagranicznych, świadczy usługi powiernictwa i pełni funkcję depozytariusza dla funduszy emerytalnych i inwestycyjnych. Aktywa przechowywane przez Bank w ramach świadczenia usług powierniczych, ze względu na niespełnienie definicji składnika aktywów Banku, nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto jako członek Rady Banków Depozytariuszy i Rady ds. Nieskarbowych Papierów Dłużnych przy Związku Banków Polskich, PKO Bank Polski SA bierze udział w pracach przy tworzeniu regulacji i standardów rynkowych.

46. Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów, niemniej jednak:

- w II i III kwartale 2009 roku kontynuowano czynności w zakresie pakietowej sprzedaży trzech pakietów: pakiet I i II to 59 tysięcy wierzytelności detalicznych na kwotę 628 milionów złotych oraz pakiet III – 3 tysiące wierzytelności gospodarczych na kwotę 885 milionów złotych.
- w I półroczu 2010 roku Bank przeprowadził kolejną pakietową sprzedaż 58 tysięcy wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Sprzedaży podlegał pakiet o zadłużeniu ogółem 634 milionów złotych.
- w II półroczu 2010 roku przeprowadzono kolejne pakietowe sprzedaże:
 - a) w III kwartale 1,4 tysiące wierzytelności wobec klientów instytucjonalnych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone” o wartości ogółem 307 milionów złotych.
 - b) w IV kwartale 62 tysiące wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Sprzedaży podlegał portfel o zadłużeniu ogółem 493 milionów złotych.
- łączna wartość bilansowa rezerw utworzonych w związku z powyższymi transakcjami dzień 31 grudnia 2010 roku wynosi 11 430 tysięcy złotych (odpowiednio na dzień 31 grudnia 2009 roku wyniosła 31 589 tysięcy złotych). Bank nie otrzymał papierów wartościowych z tytułu powyższych transakcji.

47. Objasnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym

W 2010 roku nie dokonano istotnych zmian w odniesieniu do wcześniej publikowanych sprawozdań finansowych.

48. Wpływ sytuacji makroekonomicznej na wyniki finansowe Banku

Istotny wpływ na działalność i sytuację finansową Banku w 2010 roku miała sytuacja makroekonomiczna, w tym ożywienie krajowego wzrostu gospodarczego w ślad za poprawą sytuacji gospodarczej w USA i strefie euro po gwałtownym spowolnieniu w 2009 r. na skutek globalnego kryzysu finansowego. Przy stabilizującej się sytuacji w sferze realnej gospodarek, w trakcie 2010 roku obserwowalna była podwyższona zmienność na rynkach finansowych – szczególnie w Europie, związana z pogarszającą się sytuacją finansową sektora publicznego oraz sektora bankowego krajów peryferyjnych strefy euro (Grecja, Irlandia, Portugalia, Hiszpania) oraz niestabilną sytuacją na Węgrzech. Najsilniejsze zawirowania odnotowano w maju (kryzys w Grecji) oraz w listopadzie 2010 r. (nasilenie kryzysu bankowego w Irlandii). W warunkach gwałtownego pogorszenia sytuacji na rynkach finansowych (silne osłabienie euro, wzrost stawek CDS i rentowności obligacji skarbowych krajów peryferyjnych strefy euro), kraje i instytucje Unii Europejskiej podjęły działania mające na celu zapobieżenie rozszerzeniu się kryzysu na całą strefę euro. W 2010 roku polska gospodarka kontynuowała tendencję wzrostową, należąc do najszybciej rozwijających się gospodarek w regionie. Dynamikę wzrostu gospodarczego stymulowało przyspieszenie konsumpcji prywatnej w warunkach wzrostu zatrudnienia oraz kontynuacja inwestycji infrastrukturalnych. Z drugiej strony utrzymujące się w trakcie roku obawy o trwałość obserwowanego ożywienia gospodarczego ograniczały ożywienie aktywności inwestycyjnej przedsiębiorstw przekładając się na drugi rok z rzędu regresu tych inwestycji. Perturbacje na rynkach finansowych Europy przekładały się na silną zmienność notowań euro a także kursu złotego. Jednocześnie w 2010 roku nastąpiła poprawa transakcyjności na rynku międzybankowym, natomiast wzrost bazy kapitałowej sektora bankowego przełożył się na zwiększenie jego stabilności i potencjału rozwoju.

PKO Bank Polski SA pozytywnie przeszedł stress testy przeprowadzone w połowie 2010 roku w ramach mandatu przyznanego przez Europejską Radę Ministrów Finansów, koordynowane przez Komitet Europejskich Nadzorców Bankowych we współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym, krajowymi organami nadzorczymi oraz Komisją Europejską. Testy, stanowiące teoretyczny sprawdzian wytrzymałości na wypadek potencjalnie gorszej koniunktury makroekonomicznej, wskazały na znaczące przekroczenie przez Bank przyjętych podczas testów wskaźników minimalnych. Warto zaznaczyć, iż Grupa Kapitałowa nie posiada zaangażowań z tytułu papierów dłużnych emitowanych przez rządy krajów peryferyjnych strefy euro oraz rząd węgierski.

Uwzględniając wpływ sytuacji makroekonomicznej na kondycję klientów PKO Banku Polskiego, Bank konsekwentnie stosując konserwatywne podejście do ryzyka, rozpoznając odpisy z tytułu utraty wartości, których skala i struktura odzwierciedla wpływ obecnej sytuacji makroekonomicznej na sprawozdanie finansowe Banku.

Wysoki poziom kapitałów własnych Banku – efekt m.in. przeprowadzonej w II półroczu 2009 r. emisji akcji - wraz z pozyskaniem w 2010 r. istotnych dodatkowych atrakcyjnych źródeł finansowania w postaci najkorzystniej uplasowanej przez polskiego emitenta (poza Skarbem Państwa) emisji pięcioletnich euroobligacji o nominale 800 mln euro oraz oprocentowaniu 3,733% w skali roku, zapewniały dalszy stabilny rozwój działalności biznesowej, we wszystkich segmentach działalności.

Bank osiągnął w 2010 roku najwyższe w swej historii wyniki finansowe, będąc jednocześnie liderem sektora bankowego pod względem posiadanych aktywów, kapitałów własnych, kredytów oraz depozytów. Wysokie wyniki finansowe zostały osiągnięte przy znaczących dynamikach w stosunku do roku ubiegłego wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu prowizji i opłat oraz utrzymaniu kosztów administracyjnych na stabilnym poziomie. Jednocześnie nastąpił istotny wzrost portfela kredytowego oraz bazy depozytowej Banku.

Realizowane wyniki finansowe stanowią istotny element przyjętej przez Zarząd Banku i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku w lutym 2010 r. Strategii PKO Banku Polskiego „Lider”. Strategia ta określa dwa główne cele strategiczne na lata 2010-2012: PKO Bank Polski zdecydowanym liderem polskiej bankowości oraz PKO Bank Polski bankiem stabilnym, rentownym i efektywnym.

Strategia zorientowana na realizację potrzeb klientów, jak również oczekiwań właścicieli oraz pracowników zakłada kontynuację zrównoważonego organicznego rozwoju, synergii oraz wykorzystanie potencjału całej Grupy Kapitałowej.

Ze względu na zaangażowanie w Kredobank SA Bank narażony jest na skutki ryzyk charakterystycznych dla rynku ukraińskiego. Ukraiński sektor bankowy został dotknięty przez światowy kryzys finansowy znacznie w większym stopniu niż rynek polski. Po gwałtownej recesji w 2009 roku w 2010 roku na Ukrainie odnotowano wzrost PKB. Stabilniejsza sytuacja gospodarcza skutkowała wzrostem płac w ujęciu realnym i stabilizacją notowań ukraińskiej waluty. W 2010 roku kontynuowana była pomoc finansowa MFW dla Ukrainy (program *Stand-by Arrangement*), pod koniec roku MFW przyznało Ukrainie drugą pożyczkę w ramach programu. Mimo stopniowej stabilizacji, nadal utrzymywała się trudna sytuacja ukraińskiego sektora bankowego, co było wynikiem niskiego wzrostu gospodarczego, przy utrzymującej się trudnej sytuacji dochodowej gospodarstw domowych, wysokim poziomie stopy bezrobocia oraz niskiej aktywności przedsiębiorstw.

PKO Bank Polski SA kontynuuje działania mające zapewnić bezpieczne funkcjonowanie Kredobank SA w warunkach obecnej sytuacji makroekonomicznej na Ukrainie, obejmujące wzmocnienie działań nadzorczych, monitorowania środków przekazanych Spółce przez Bank oraz kształtowania się wymogów regulacyjnych określonych przez Narodowy Bank Ukrainy.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI

49. Zarządzanie ryzykiem w Banku

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w PKO Banku Polskim SA. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności biznesowej w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym, a poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

W Banku zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu: ryzyko kredytowe, stopy procentowej, walutowe, płynności, cenowe kapitałowych papierów wartościowych, operacyjne, braku zgodności, biznesowe (w tym ryzyko strategiczne) i reputacji. Szczególnej kontroli podlega także ryzyko transakcji pochodnych, ze względu na specyfikę tych instrumentów. Celem zarządzania ryzykiem bankowym poprzez utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach przyjętego poziomu tolerancji jest:

- ochrona wartości kapitału akcjonariuszy,
- ochrona depozytów klientów,
- wsparcie Banku w prowadzeniu efektywnej działalności.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA składają się następujące elementy:

- identyfikacja ryzyka – polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku,
- pomiar i ocena ryzyka – pomiar ryzyka obejmujący definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą zdefiniowanych miar a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- prognozowanie i monitorowanie ryzyka – polegające na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- raportowanie ryzyka – polegające na cyklicznym informowaniu Kierownictwa Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szeregu zarządczego odbiorców,
- działania zarządcze – polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem.

Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obrazuje poniższy schemat:

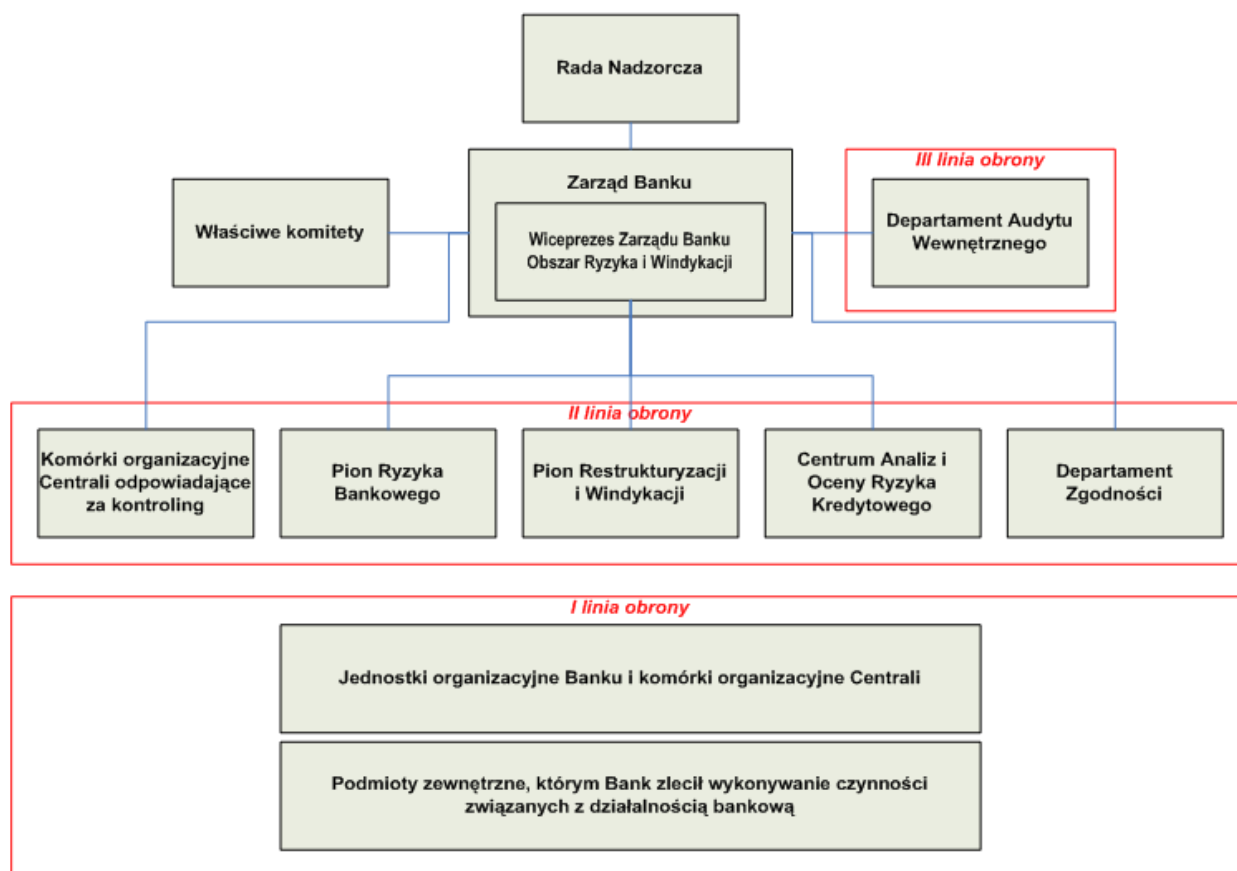

Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- Bank zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Banku przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko,
- zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem przedstawiona jest na poniższym schemacie:

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w PKO Banku Polskim SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
- 3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu Banku.

Pierwsza linia obrony realizowana jest w jednostkach organizacyjnych Banku, komórkach organizacyjnych Centrali i podmiotach zewnętrznych, którym Bank zlecił wykonywanie czynności związanych z działalnością bankową i dotyczy działalności tych jednostek, komórek i podmiotów, która może generować ryzyko. Jednostki i komórki odpowiadają za identyfikację ryzyk, zaprojektowanie

i wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontroli, w tym w podmiotach zewnętrznych, o ile nie wdrożono mechanizmów kontrolnych w ramach działań podejmowanych w drugiej linii obrony.

Druga linia obrony realizowana jest w szczególności w Obszarze Ryzyka i Windykacji, specjalistycznych jednostkach organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za analizy kredytowe, komórce organizacyjnej Centrali zarządzającej ryzykiem braku zgodności (*compliance*), a także w komórkach organizacyjnych Centrali odpowiadających za kontroling.

Trzecia linia obrony realizowana jest w ramach audytu wewnętrznego, w tym dotyczącego skuteczności systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku.

Komórki organizacyjne Centrali zgrupowane w ramach Pionu Ryzyka Bankowego, Pionu Restrukturyzacji i Windykacji oraz Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego zarządzają ryzykiem w zakresie przyznanych kompetencji.

Pion Ryzyka Bankowego odpowiada za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka (ryzyka istotne),
- pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- przygotowywanie rekomendacji dla Zarządu Banku lub komitetów dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka,
- tworzenie przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową,
- rozwój systemów informatycznych dedykowanych do wspierania zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową.

Pion Restrukturyzacji i Windykacji odpowiada za:

- sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów oraz zwiększanie efektywności tych działań,
- efektywne wczesne monitorowanie opóźnień w spłacie wierzytelności klientów rynku detalicznego,
- efektywną sprzedaż wierzytelności trudnych i outsourcing realizowanych zadań oraz efektywne zarządzanie majątkiem przejętym w wyniku dochodzenia należności Banku.

Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego odpowiada za ocenę i weryfikację poziomu oszacowań ryzyka kredytowego pojedynczych zaangażowań kredytowych, które ze względu na skalę ekspozycji, segment klienta lub poziom ryzyka wymagają niezależnej oceny. W związku z wdrożeniem w Banku Rekomendacji T w Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego podejmowane są decyzje kredytowe w odniesieniu do spraw klientów indywidualnych.

Zarządzanie ryzykiem wspierają komitety:

- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami („KZAP”),
- Komitet Kredytowy Banku („KKB”),
- Komitet Kredytowy Centrali („KKC”),
- Komitet Ryzyka Operacyjnego („KRO”),
- komitety kredytowe działające w regionalnych oddziałach detalicznych i korporacyjnych.

KZAP oraz KKB są komitetami, którym przewodniczy Wiceprezes Zarządu Banku nadzorujący Obszar Ryzyka i Windykacji.

KZAP podejmuje decyzje w zakresie przyznanych kompetencji oraz wydaje rekomendacje dla Zarządu Banku w zakresie zarządzania portfelowym ryzykiem kredytowym, zarządzania ryzykiem stopy procentowej, ryzykiem walutowym, ryzykiem płynności oraz zarządzania aktywami i pasywami Banku.

KKB podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych, bądź wydaje rekomendacje w tym zakresie dla Zarządu Banku.

KKC wspiera swoimi rekomendacjami podejmowanie decyzji przez właściwych dyrektorów zarządzających i członków Zarządu Banku, a komitety kredytowe działające w regionach wspierają dyrektorów oddziałów i dyrektorów Regionalnych Oddziałów Korporacyjnych w odniesieniu do spraw o wyższym poziomie ryzyka.

KRO wspiera Zarząd Banku w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym poprzez:

- wydawanie rekomendacji m.in. w sprawie akceptacji przez Zarząd Banku poziomu tolerancji na ryzyko operacyjne, limitów na ryzyko operacyjne zastrzeżonych do kompetencji Zarządu Banku, definicji

testów warunków skrajnych ryzyka operacyjnego oraz innych działań związanych z systemowym zarządzaniem ryzykiem operacyjnym,

- podejmowanie decyzji w zakresie wartości progowych i krytycznych kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), limitów na ryzyko operacyjne zastrzeżonych do kompetencji KRO, wartości kluczowych parametrów wykorzystywanych do wyliczania wartości zagrożonej na ryzyko operacyjne oraz zastosowania indywidualnego podejścia do wartości odstających.

Priorytetem PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnych źródeł finansowania, które warunkują wzrost portfela kredytowego.

W konsekwencji tego w 2010 roku Bank:

- kontynuował działania mające na celu pozyskanie nowych depozytów od swoich klientów,
- w październiku pozyskał za pośrednictwem swojej spółki PKO Finance AB środki z tytułu emisji 5-letnich obligacji w ramach programu EMTN w kwocie 800 milionów EUR,
- uwzględniał w stosowanych metodach pomiaru ryzyka bankowego uwarunkowania wynikające z kryzysu finansowego (m.in. w zakresie scenariuszy testów warunków skrajnych).

W 2010 roku Bank wdrożył wymagania wynikające z Rekomendacji T, w szczególności w zakresie:

- rozdzielenia funkcji związanych ze sprzedażą od funkcji związanych z oceną ryzyka transakcji kredytowych,
- objęcia monitorowaniem terminowości spłat zobowiązań kredytowych kredytobiorców, którzy zaciągnęli zobowiązanie w innych bankach,
- wprowadzenia nowych zasad oceny zabezpieczeń przyjmowanych na zabezpieczenie transakcji kredytowych dokonywanych z klientami indywidualnymi, z uwzględnieniem płynności zabezpieczenia, wartości, dostępu do zabezpieczenia i kontroli w okresie kredytowania
- wprowadzenia obowiązku informowania klientów o ryzyku i wszystkich kosztach związanych z umową kredytową przed jej zawarciem,
- zmian algorytmu oceny zdolności kredytowej klientów poprzez uwzględnianie w ocenie współczynnika obciążenia długiem dochodu netto wnioskodawcy oraz uwzględnianie w zobowiązaniach kredytowych zadłużenia z tytułu kart typu charge.

Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Banku. Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka na działalność Banku, przy czym rozróżniane są trzy typy rodzajów ryzyka:

- z góry uznawane za istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu,
- potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności,
- inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane).

W oparciu o informacje ilościowe i jakościowe, cyklicznie dokonywana jest w Banku ocena istotności poszczególnych rodzajów ryzyka. Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka poziomu istotne/nieistotne. Monitoring dokonywany jest w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Banku.

50. Ryzyko kredytowe

Definicja, cele i zasady

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank kieruje się następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie kredytu i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,

- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdywersyfikowane pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia prawne, marże kredytowe pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Metody pomiaru ryzyka kredytowego

W celu określenia poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli kredytowych Bank wykorzystuje różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności (PD),
- oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- wartość zagrożoną ryzykiem kredytowym (CVaR),
- miary efektywności metodologii scoringowych (Accuracy Ratio),
- udział i strukturę kredytów zagrożonych (wg MSR),
- wskaźnik pokrycia kredytów zagrożonych (wg MSR) odpisami aktualizacyjnymi z tytułu utraty wartości (coverage ratio),
- koszt ryzyka.

PKO Bank Polski SA systematycznie rozwija zakres wykorzystywanych mierników ryzyka kredytowego z uwzględnieniem wymagań metody ratingów wewnętrznych (IRB), jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tymi metodami.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na uwzględnienie ryzyka kredytowego w cenie produktów, ustalanie optymalnej wysokości punktów odliczenia oraz wyznaczanie stawek odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku a wyniki prezentuje w raportach dla Kierownictwa Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych, które są tworzone, rozwijane i nadzorowane przez Pion Ryzyka Bankowego. Funkcjonowanie tych metod wspierają specjalistyczne aplikacje informatyczne. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka kredytowego w procesie kredytowania.

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny są ratingi: klienta i transakcji. Syntetyczną miarą ryzyka kredytowego, odzwierciedlającą oba czynniki ryzyka, jest rating łączny. Od 1 września 2010 Bank wdrożył scoringową metodę oceny ryzyka kredytowego klientów z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw wraz z dedykowaną aplikacją informatyczną. Dla klientów tych, obok metody ratingowej, funkcjonuje metoda scoringowa, w ramach której Bank ocenia ryzyko kredytowe w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta.

Wdrożenie metody scoringowej dla klientów MSP spowodowało skrócenie czasu oceny wniosków kredytowych oraz zwiększenie efektywności zarządzania ryzykiem kredytowym.

Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

W celu skrócenia czasu reakcji na zaobserwowane sygnały ostrzegawcze sygnalizujące wzrost poziomu ryzyka kredytowego, w sierpniu 2010 roku Bank wdrożył aplikację informatyczną System Wczesnego Ostrzegania.

Narzędzia zarządzania ryzykiem kredytowym

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w Banku należą:

- minimalne warunki transakcji określone dla danego typu transakcji (np. minimalna wartość LTV, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenie),
- reguły określania dostępności do kredytowania, w tym punkty odcięcia – minimalna liczba punktów przyznawanych w wyniku oceny wiarygodności z wykorzystaniem systemu scoringowego (dla klienta indywidualnego), bądź klasa ratingu klienta oraz klasa ratingu łącznego (dla klienta instytucjonalnego), od których można dokonać z klientem transakcji kredytowej,
- limity koncentracji – limity określone w art. 71 ust. 1 ustawy Prawo bankowe,
- limity branżowe – limity ograniczające poziom ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego,
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku – limity określające apetyt na ryzyko kredytowe wynikające z rekomendacji S i T,
- limity kompetencyjne – określają maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku, limity zależą przede wszystkim od kwoty zaangażowania kredytowego Banku w stosunku do klienta (lub grupy klientów powiązanych) i okresu transakcji kredytowej; wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),
- minimalne marże kredytowe – marże na ryzyko kredytowe związane z dokonaniem przez Bank określonej transakcji kredytowej z danym klientem instytucjonalnym, przy czym oferowane klientowi oprocentowanie nie może być niższe od stawki referencyjnej powiększonej o marżę na ryzyko kredytowe.

Szczególną rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Prowadzona przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażony jest Bank, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń dających możliwie najwyższy poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych wierzytelności.

Przy przyjmowaniu prawnych zabezpieczeń kredytów Bank stosuje następujące zasady:

- w przypadku znacznych kwotowo kredytów ustanawianych jest kilka rodzajów zabezpieczeń, z uwzględnieniem, jeśli jest to możliwe, łączenia zabezpieczeń osobistych z rzeczowymi,
- preferowane jest przyjmowanie zabezpieczeń płynnych tj. zabezpieczeń rzeczowych, w stosunku do których istnieje znaczne prawdopodobieństwo szybkiego zaspokojenia się przez Bank, przy uzyskaniu ceny zbliżonej do wartości składników określonych przy przyjmowaniu zabezpieczeń,
- zabezpieczenia narażone na ryzyko znacznych niekorzystnych wahań wartości spełniają rolę pomocniczą,
- w przypadku przyjęcia zabezpieczenia rzeczowego, jako dodatkowe zabezpieczenie przyjmowany jest przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia przedmiotu tego zabezpieczenia lub umowa ubezpieczenia wystawiona na rzecz Banku,
- skuteczne ustanowienie zabezpieczeń zgodnie z treścią umowy jest warunkiem uruchomienia środków pieniężnych.

Ustanawianie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest od produktu oraz rodzaju klienta. Przy udzielaniu kredytów przeznaczonych na finansowanie rynku mieszkaniowego zabezpieczenie obligatoryjnie ustanawiane jest w postaci hipoteki na nieruchomości. Do czasu skutecznego ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego (w zależności od rodzaju kredytu oraz jego kwoty) stosuje się podwyższoną marżę kredytową lub/i przyjmuje się zabezpieczenie w formie przelewu wierzytelności z umowy na wybudowanie lokalu, weksla, poręczenia czy też ubezpieczenie wierzytelności.

Przy udzielaniu kredytów detalicznych dla klientów indywidualnych przyjmuje się najczęściej zabezpieczenie osobiste (poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe) albo ustanawia się zabezpieczenia na rachunku bankowym klienta, na samochodzie lub papierach wartościowych.

Zabezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych ustanawia się m.in.: na wierzytelnościach gospodarczych, rachunkach bankowych, rzeczach ruchomych, nieruchomościach czy papierach wartościowych.

Raportowanie ryzyka kredytowego

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego, których odbiorcami są m. in.: KZAP, KKB, Zarząd Banku i Rada Nadzorcza Banku. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje cykliczne informowanie o skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego.

Ekspozycja Banku na ryzyko kredytowe

Należności od banków	Zaangażowanie	
	31.12.2010	31.12.2009
Należności z rozpoznaną utratą wartości	42 720	27 496
w tym oceniane metodą zindywidualizowaną	42 250	27 013
Należności bez rozpoznannej utraty wartości	2 369 089	2 053 380
nieprzeterminowane	2 368 738	2 052 968
przeterminowane	351	412
do 4 dni przeterminowania	351	412
Razem brutto	2 411 809	2 080 876
Odpisy z tytułu utraty wartości	(32 570)	(27 109)
Razem według wartości bilansowej (netto)	2 379 239	2 053 767

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Zaangażowanie	
	31.12.2010	31.12.2009
Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości	9 490 018	7 500 728
w tym oceniane metodą zindywidualizowaną	4 686 388	3 939 557
Kredyty i pożyczki bez rozpoznannej utraty wartości	123 708 595	110 340 006
nieprzeterminowane	119 904 124	106 011 526
przeterminowane	3 804 471	4 328 480
do 4 dni przeterminowania	2 025 979	2 809 553
powyżej 4 dni przeterminowania	1 778 492	1 518 927
Razem brutto	133 198 613	117 840 734
Odpisy z tytułu utraty wartości	(4 265 484)	(3 414 945)
Razem według wartości bilansowej (netto)	128 933 129	114 425 789

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	Zaangażowanie	
	31.12.2010	31.12.2009
Dłużne papiery wartościowe z rozpoznaną utratą wartości	13 045	13 183
w tym oceniane metodą zindywidualizowaną	13 045	13 183
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznannej utraty wartości	9 804 907	7 891 586
nieprzeterminowane	9 804 907	7 891 586
z ratingiem zewnętrznym	5 537 481	4 872 460
z ratingiem wewnętrznym	4 267 426	3 019 126
Razem brutto	9 817 952	7 904 769
Odpisy z tytułu utraty wartości	(13 045)	(13 183)
Razem według wartości bilansowej (netto)	9 804 907	7 891 586

Inne aktywa - inne aktywa finansowe	Zaangażowanie	
	31.12.2010	31.12.2009
Inne aktywa z rozpoznaną utratą wartości	124 455	152 903
Inne aktywa bez rozpoznanej utraty wartości	282 597	305 482
<i>nieprzeterminowane</i>	282 305	305 329
<i>przeterminowane</i>	292	153
Razem brutto	407 052	458 385
Odpisy z tytułu utraty wartości	(117 465)	(130 975)
Razem według wartości bilansowej (netto)	289 587	327 410

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe

Poniższa tabela prezentuje maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe Banku na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku, bez uwzględnienia wartości zabezpieczeń i związanej z nimi poprawy sytuacji kredytowej według wartości bilansowej netto.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	31.12.2010	31.12.2009
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	3 782 717	4 625 073
Należności od banków	2 379 239	2 053 767
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	1 491 053	2 202 847
emitowane przez banki	-	1 799
emitowane przez inne podmioty finansowe	10	-
emitowane przez podmioty niefinansowe	509	-
emitowane przez Skarb Państwa	1 483 144	2 198 840
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	7 390	2 208
Pochodne instrumenty finansowe	1 719 764	2 029 921
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	10 758 331	12 356 532
emitowane przez Skarb Państwa	6 631 702	5 362 314
emitowane przez banki centralne	3 997 780	6 994 218
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	128 849	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	128 933 129	114 425 789
sektor finansowy (z wyłączeniem banków)	4 247 208	3 280 198
<i>kredyty gospodarcze</i>	4 247 208	3 280 198
sektor niefinansowy	120 848 557	106 199 350
<i>kredyty konsumpcyjne</i>	24 061 792	22 186 928
<i>kredyty mieszkaniowe</i>	61 495 594	51 663 041
<i>kredyty gospodarcze</i>	35 291 171	32 349 381
sektor budżetowy	3 837 364	4 946 241
<i>kredyty gospodarcze</i>	3 836 720	4 946 241
<i>kredyty mieszkaniowe</i>	644	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	9 804 907	7 891 586
emitowane przez Skarb Państwa	5 486 623	4 782 374
emitowane przez banki	50 858	90 086
emitowane przez inne podmioty finansowe	8 179	245 215
emitowane przez podmioty niefinansowe	1 435 074	773 690
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	2 824 173	2 000 221
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	289 587	327 410
Razem	159 158 727	145 912 925

Pozycje pozabilansowe	31.12.2010	31.12.2009
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	7 001 338	7 360 144
Udzielone gwarancje	5 048 902	4 274 985
Udzielone akredytywy	229 946	230 078
Gwarancje emisji	2 973 980	1 308 396
Razem	15 254 166	13 173 603

Jakość kredytowa aktywów finansowych, nieprzeterminowanych, bez utraty wartości

Bank stosuje klasyfikację:

- dla klientów instytucjonalnych (kredyty gospodarcze) niespełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości do wewnętrznych klas ratingowych oznaczonych od A (pierwszorzędna) do F (akceptowalna),
- dla pozostałych klientów sektora niefinansowego (kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe) niespełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości do wewnętrznych klas ratingowych oznaczonych od A (pierwszorzędna) do E (akceptowalna).

Systemem ratingowym objęte są następujące portfele:

- klienci korporacyjni,
- klienci instytucjonalni rynku mieszkaniowego,
- małe i średnie przedsiębiorstwa (z wyłączeniem pewnych grup produktów ocenianych w sposób uproszczony).

Aktywa finansowe nieprzeterminowane bez utraty wartości	31.12.2010	31.12.2009
Należności od banków	2 368 738	2 052 968
w tym:		
z ratingiem	2 277 715	2 018 406
bez ratingu	91 023	34 562
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	119 904 124	106 011 526
z ratingiem - klienci sektora finansowego, niefinansowego i budżetowego (kredyty gospodarcze)	38 486 951	35 529 992
A (pierwszorzędna)	1 118 776	955 973
B (bardzo dobra)	2 683 977	3 042 110
C (dobra)	6 165 665	5 043 565
D (zadowolająca)	11 047 664	10 682 141
E (przeciętna)	8 755 152	7 677 225
F (akceptowalna)	8 715 717	8 128 978
z ratingiem - klienci sektora niefinansowego (kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe)	77 841 071	65 674 943
A (pierwszorzędna)	43 929 181	13 744 126
B (bardzo dobra)	13 666 144	23 597 457
C (dobra)	12 303 034	18 830 587
D (przeciętna)	3 536 471	3 985 809
E (akceptowalna)	4 406 241	5 516 964
bez ratingu - klienci sektora niefinansowego (pozostałe kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe)	3 576 102	4 806 591
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	282 305	305 329
Razem	122 555 167	108 369 823

Kredyty i pożyczki niespełniające przesłanek indywidualnej utraty wartości niepodlegające ocenie ratingowej charakteryzują się satysfakcjonującym poziomem ryzyka kredytowego. Dotyczy to w szczególności kredytów detalicznych (w tym kredytów mieszkaniowych), wśród których brak jest indywidualnie istotnych zaangażowań, których istnienie skutkowałaby powstaniem istotnego ryzyka kredytowego.

Poniżej przedstawiono strukturę dłużnych papierów wartościowych oraz należności od banków, nieprzeterminowanych, bez utraty wartości, w podziale na zewnętrzne klasy ratingowe:

31 grudnia 2010 roku

Rating/portfel	przeznaczone do obrotu				wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników			dostępne do sprzedaży		Należności od banków
	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	emitowane przez inne podmioty finansowe	emitowane przez podmioty niefinansowe	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	emitowane przez banki centralne	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez banki	
AAA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AA- do AA+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	404 269
A- do A+	1 483 144	-	-	-	6 631 702	-	3 997 780	5 486 623	-	1 286 609
BBB- do BBB+	-	-	-	-	-	-	-	-	50 858	350 469
BB- do BB+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 897
B- do B+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	234 471
CCC- do CCC+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
bez ratingu	-	7 390	10	509	-	128 849	-	-	-	91 023
Razem	1 483 144	7 390	10	509	6 631 702	128 849	3 997 780	5 486 623	50 858	2 368 738

31 grudnia 2009 roku

Rating/portfel	przeznaczone do obrotu			wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników		dostępne do sprzedaży		Należności od banków
	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	emitowane przez banki	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez banki centralne	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez banki	
AAA	-	-	-	-	-	-	-	-
AA- do AA+	-	-	-	-	-	-	-	666 261
A- do A+	2 198 840	-	-	5 362 314	6 994 218	4 782 374	-	896 645
BBB- do BBB+	-	-	-	-	-	-	50 901	131 868
BB- do BB+	-	-	-	-	-	-	39 185	-
CCC- do CCC+	-	-	-	-	-	-	-	323 632
bez ratingu	-	2 208	1 799	-	-	-	-	34 562
Razem	2 198 840	2 208	1 799	5 362 314	6 994 218	4 782 374	90 086	2 052 968

Poniżej przedstawiono strukturę pozostałych dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez inne podmioty finansowe, podmioty niefinansowe oraz jednostki samorządu terytorialnego w podziale na wewnętrzne klasy ratingowe:

Podmioty o ratingu	31.12.2010	31.12.2009
	wartość bilansowa	wartość bilansowa
A (pierwszorzędna)	10 233	98 658
B (bardzo dobra)	304 834	771 797
C (dobra)	987 295	842 518
D (zadowalająca)	1 216 372	226 150
E (przeciętna)	959 992	412 533
F (akceptowalna)	573 439	667 470
G (słaba)	215 261	-
Razem	4 267 426	3 019 126

Koncentracja ryzyka kredytowego w Banku

PKO Bank Polski SA definiuje ryzyko koncentracji kredytowej jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych podmiotów lub grup podmiotów, których zdolność spłaty zadłużenia zależna jest od wspólnego czynnika ryzyka. Bank analizuje ryzyko koncentracji wobec:

- największych podmiotów,
- największych grup kapitałowych,
- branż,
- regionów geograficznych,
- walut,
- ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Koncentracja wobec największych podmiotów

Ustawa Prawo bankowe określa limity maksymalnego zaangażowania Banku. Zgodnie z art. 71 ust. 1 tej ustawy suma wierzytelności Banku, udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Bank bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych – w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo akcyjnej, obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć 20% funduszy własnych Banku w przypadku, gdy którykolwiek z tych podmiotów jest podmiotem powiązanym z Bankiem lub 25% funduszy własnych Banku w przypadku, gdy podmioty te nie są podmiotami powiązanymi z Bankiem.

Ponadto ustawodawca w Art. 71 ust. 2 określił, że zaangażowanie Banku w transakcje z podmiotami, wobec których zaangażowanie przekracza 10% funduszy własnych Banku, nie może łącznie przekroczyć 800% tych funduszy.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku limity koncentracji zaangażowań nie były przekroczone.

Na dzień 31.12.2010 roku poziom ryzyka koncentracji Banku wobec pojedynczych zaangażowań był niewielki - największe zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu wyniosło 9,1%*, 6,5%* i 5,4% funduszy własnych Banku.

Zaangażowanie Banku wobec 20 największych klientów niebankowych:

31.12.2010			31.12.2009		
Lp	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**	Lp	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**
1.	736 873	0,56%	1.	1 542 437 ***	1,31%
2.	464 247	0,35%	2.	744 334	0,63%
3.	350 441	0,27%	3.	544 230	0,46%
4.	334 671	0,25%	4.	415 957	0,35%
5.	326 815	0,25%	5.	358 614	0,31%
6.	297 702	0,23%	6.	340 278	0,29%
7.	287 418	0,21%	7.	328 965	0,28%
8.	281 790	0,21%	8.	316 892	0,27%
9.	256 297	0,19%	9.	301 523	0,26%
10.	250 000	0,19%	10.	296 439	0,25%
11.	243 947	0,19%	11.	295 076	0,25%
12.	230 999	0,18%	12.	275 120	0,23%
13.	229 921	0,17%	13.	256 380	0,22%
14.	223 904	0,17%	14.	250 000	0,21%
15.	218 157	0,17%	15.	249 806	0,21%
16.	214 447	0,16%	16.	245 140	0,21%
17.	212 636	0,16%	17.	241 129	0,21%
18.	209 785	0,16%	18.	232 169	0,20%
19.	199 078	0,15%	19.	231 779	0,20%
20.	195 894	0,15%	20.	229 852	0,20%
Razem	5 765 022	4,37%	Razem	7 696 120	6,55%

*Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje oraz należne odsetki.

** Wartość portfela kredytowego nie obejmuje zaangażowań pozabilansowych oraz kapitałowych.

*** Zaangażowanie wobec podmiotów wyłączonych z limitu koncentracji zaangażowań na mocy art. 71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe.

* Zaangażowanie wobec podmiotu wyłączonego spod limitu koncentracji zaangażowań.

Koncentracja wobec największych grup kapitałowych

Największa koncentracja zaangażowania Banku w grupę kapitałową wynosi 0,90% portfela kredytowego Banku.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku poziom ryzyka koncentracji Banku w grupę kapitałową był niewielki – największa koncentracja zaangażowania Banku w grupę kapitałową wyniosła 13,3%* i 7,2% funduszy własnych Banku.

Zaangażowanie Banku wobec 5 największych Grup kapitałowych.

31.12.2010			31.12.2009		
Lp.	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**	Lp.	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**
1	1 183 394	0,90%	***1	1 625 430	1,38%
2	898 546	0,68%	2	1 356 212	1,15%
3	892 191	0,68%	3	1 439 703	1,23%
4	871 694	0,66%	4	1 078 403	0,92%
5	848 561	0,64%	5	736 516	0,63%
Razem	4 694 386	3,56%	Razem	6 236 264	5,31%

* Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje, należne odsetki oraz zaangażowanie pozabilansowe i kapitałowe.

** Wartość portfela kredytowego nie obejmuje zaangażowań pozabilansowych oraz kapitałowych.

*** Zaangażowanie wobec podmiotów wyłączonych z limitu koncentracji zaangażowań na mocy art. 71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe.

Koncentracja wobec segmentów branżowych

W stosunku do 31 grudnia 2009 roku wzrosło zaangażowanie PKO Banku Polskiego SA w sekcje branżowe o ponad 2,2 miliarda złotych. Łączne zaangażowanie w cztery największe grupy branż „Przetwórstwo przemysłowe”, „Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli...”, „Obsługa i wynajem nieruchomości...” oraz „Administracja publiczna i ochrona narodowa...” wyniosło ok. 69% wartości portfela kredytów objętych analizą branżową.

Strukturę zaangażowania wg segmentów branżowych wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku prezentuje poniższa tabela.

Sekcja	Nazwa sekcji	31.12.2010		31.12.2009	
		Zaangażowanie	Liczba podmiotów	Zaangażowanie	Liczba podmiotów
D	Przetwórstwo przemysłowe	25,44%	14,14%	25,27%	13,27%
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	19,22%	28,99%	16,96%	29,92%
K	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	16,00%	10,13%	14,25%	10,81%
L	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe, społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	8,45%	0,61%	11,63%	0,57%
F	Budownictwo	7,64%	13,89%	6,94%	14,17%
E	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	1,78%	0,15%	2,91%	0,18%
Pozostałe zaangażowanie		21,47%	32,09%	22,04%	31,08%
Razem		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

* Zaangażowanie wobec podmiotu wyłączonego spod limitu koncentracji zaangażowań

Koncentracja wobec regionów geograficznych

Portfel kredytowy Banku jest zdywersyfikowany pod względem koncentracji geograficznej.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku największa koncentracja portfela kredytowego Banku występuje w regionie mazowieckim. Ponad połowa portfela kredytowego Banku skupiona jest w czterech regionach: mazowieckim, śląsko-opolskim, wielkopolskim i małopolsko-świętokrzyskim, co jest zbieżne z dominacją tych regionów zarówno pod względem populacji jak i gospodarki Polski.

Region	31.12.2010	31.12.2009
Polska		
mazowiecki	17,22%	18,82%
śląsko-opolski	13,06%	12,60%
wielkopolski	10,30%	9,96%
małopolsko-świętokrzyski	9,45%	9,11%
dolnośląski	7,85%	7,65%
zachodnio-pomorski	7,00%	6,45%
lubelsko-podkarpacki	6,86%	6,56%
pomorski	6,52%	6,57%
łódzki	6,35%	5,77%
kujawsko-pomorski	4,99%	4,67%
pozostałe	3,67%	5,43%
warmińsko-mazurski	3,59%	3,49%
podlaski	3,14%	2,92%
Razem	100,00%	100,00%

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego

Na dzień 31 grudnia 2010 roku udział ekspozycji w walutach wymienialnych, innych niż PLN, w całym portfelu PKO Banku Polskiego SA wyniósł 22,8%. Największą część zaangażowania walutowego PKO Banku Polskiego SA stanowią ekspozycje w CHF.

Spadek udziału kredytów denominowanych w walutach obcych w 2010 roku jest efektem koncentracji nowej sprzedaży kredytów mieszkaniowych w walucie polskiej.

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego

Waluta	31.12.2010	31.12.2009
PLN	77,17%	76,59%
Waluty obce, w tym:	22,83%	23,41%
CHF	17,31%	18,20%
EUR	4,51%	4,06%
USD	1,00%	1,13%
GBP	0,01%	0,02%
Razem	100,00%	100,00%

Inne rodzaje koncentracji

Zgodnie z rekomendacją S i T Komisji Nadzoru Finansowego Bank stosuje wewnętrzne limity dotyczące:

- portfela ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
- portfela detalicznych ekspozycji kredytowych.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku limity te nie zostały przekroczone.

Renegocjacja warunków należności

Celem działalności restrukturyzacyjnej Banku jest maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi tj. uzyskanie najwyższych odzysków, jednocześnie ograniczając do minimum koszty ponoszone, związane z uzyskaniem odzysków, które są bardzo wysokie w przypadku prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Działalność restrukturyzacyjna polega na zmianie warunków spłaty wierzytelności, które są indywidualnie ustalane wobec każdego kontraktu. Zmiany mogą dotyczyć:

- 1) okresu spłaty,
- 2) harmonogramu,
- 3) oprocentowania,
- 4) kolejności zarachowania wpływów,
- 5) zabezpieczenia,
- 6) kwoty do spłaty (redukcja).

W wyniku zawarcia i terminowej obsługi ugody, wierzytelność staje się wierzytelnością niewymagalną. Elementem procesu restrukturyzacji jest ocena możliwości wywiązania się przez dłużnika z warunków umowy ugody (spłaty zadłużenia w ustalonych terminach). Czynne ugody są na bieżąco monitorowane.

Aktywa finansowe, których warunki zostały renegocjowane (w przeciwnym wypadku zostałyby uznane za zaległe lub stwierdzono by utratę wartości) obejmują następujące udzielone kredyty i pożyczki:

Aktywa finansowe	Wartość bilansowa	
	31.12.2010	31.12.2009
Kredyty i pożyczki udzielone klientom według wartości brutto	133 198 613	117 840 734
w tym renegocjowane:	83 423	165 249
sektor niefinansowy	83 423	165 249
kredyty konsumpcyjne	762	476
kredyty mieszkaniowe	2 383	-
kredyty gospodarcze	80 278	164 773

Przeterminowanie aktywów finansowych

Aktywa finansowe, które są zaległe, lecz w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości obejmują następujące aktywa finansowe:

Aktywa finansowe	31.12.2010			31.12.2009		
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Razem	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Razem
Kredyty, pożyczki udzielone klientom	2 988 943	815 528	3 804 471	3 561 426	767 054	4 328 480
sektora finansowego	-	-	-	40	59	99
sektora niefinansowego	2 387 042	815 528	3 202 570	3 238 860	766 995	4 005 855
sektora budżetowego	601 901	-	601 901	322 526	-	322 526
Należności od banków	351	-	351	412	-	412
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	-	292	292	-	153	153
Razem	2 989 294	815 820	3 805 114	3 561 838	767 207	4 329 045

Zabezpieczeniami powyższych należności są: hipoteka, zastaw rejestrowy, przeniesienie prawa własności, blokada rachunku lokaty, ubezpieczenie ekspozycji kredytowej oraz gwarancje i poręczenia.

W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że dla powyższych aktywów finansowych przewidywane przepływy pieniężne w pełni pokrywają wartość bilansową tych ekspozycji.

Aktywa finansowe wyceniane metodą zindywidualizowaną, wobec których wykazano indywidualną utratę wartości według wartości bilansowej brutto

	31.12.2010	31.12.2009
Należności od banków	42 250	27 013
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 686 388	3 939 557
sektor finansowy	-	6 209
kredyty gospodarcze	-	6 209
sektor niefinansowy	4 678 866	3 917 272
kredyty konsumpcyjne	88 303	33 454
kredyty mieszkaniowe	764 065	616 568
kredyty gospodarcze	3 826 498	3 267 250
sektor budżetowy	7 522	16 076
kredyty gospodarcze	7 522	16 076
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	13 045	13 183
emitowane przez podmioty niefinansowe	13 045	13 183
Razem	4 741 683	3 979 753

Na dzień 31 grudnia 2010 roku w odniesieniu do powyższych aktywów ustanowione były na rzecz Banku następujące zabezpieczenia:

- dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom: hipoteka kaucyjna oraz zwykła, zastaw rejestrowy, weksel własny dłużnika oraz przelew wierzytelności – o wartości godziwej 4 171 153 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2009 roku wyniosły odpowiednio 2 936 193 tysięcy złotych),
- dla inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży: weksle in blanco, zastaw rejestrowy na rachunku bankowym oraz na udziałach dłużnika.

Bank ustalając odpisy z tytułu utraty wartości na powyższe aktywa wziął pod uwagę następujące czynniki:

- opóźnienie w spłacie należności,
- postawienie wierzytelności w stan wymagalności,
- postępowanie egzekucyjne wobec dłużnika,
- ogłoszenie upadłości dłużnika lub złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości,
- kwestionowanie należności przez dłużnika,
- wszczęcie postępowania naprawczego wobec dłużnika,
- ustanowienie zarządu komisarycznego nad działalnością dłużnika lub zawieszenie jego działalności,
- pogorszenie się oceny ratingowej dłużnika do poziomu wskazującego na istotne zagrożenie dla spłaty zadłużenia (rating „G”, „H”),
- podjęte działania restrukturyzacyjne i zastosowane ulgi w spłacie,
- dodatkowe przesłanki, rozpoznawane w odniesieniu do ekspozycji wobec spółdzielni mieszkaniowych z tytułu kredytów mieszkaniowych „starego portfela” objętych poręczeniami Skarbu Państwa,
- przewidywane przepływy pieniężne z ekspozycji oraz przyjętych zabezpieczeń,
- kształtowanie się przyszłej sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta,
- stopień realizacji przez klienta prognoz.

Utrata wartości ekspozycji kredytowych

PKO Bank Polski SA dokonuje miesięcznego przeglądu ekspozycji kredytowych w celu zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz utworzenia odpisów lub rezerw. Na proces ustalania odpisów i rezerw składają się następujące etapy:

- rozpoznanie przesłanek utraty wartości i zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania tych przesłanek,
- rejestrowanie w systemach informatycznych Banku zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania przesłanek utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- ustalenie metody pomiaru utraty wartości,
- dokonanie pomiaru utraty wartości i ustalenie odpisu lub rezerwy,
- weryfikacja i agregacja wyników pomiaru utraty wartości,
- ewidencja wyników pomiaru utraty wartości.

Metoda ustalania wysokości odpisów uzależniona jest od rodzaju rozpoznanych przesłanek utraty wartości oraz indywidualnego znaczenia ekspozycji kredytowej. Zdarzeniami uznawanymi za przesłanki indywidualnej utraty wartości są w szczególności:

- przeterminowanie kredytu o co najmniej 3 miesiące,
- znaczące pogorszenie ratingu wewnętrznego klienta,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności (przesłanka rozpoznawana jest, gdy udzielone klientowi udogodnienia wymuszone są względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z jego trudności finansowych).

Przy określaniu okresu przeterminowania kredytu uwzględniane są kwoty niespłaconych w terminie odsetek lub rat kapitałowych przekraczające ustalone wartości progowe.

W PKO Banku Polskim SA stosowane są trzy metody oszacowania utraty wartości:

- metoda zindywidualizowana, stosowana dla kredytów indywidualnie znaczących, spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości lub restrukturyzowanych,
- metoda portfelowa, stosowana dla kredytów nieznaczących indywidualnie, dla których stwierdzono przesłankę indywidualnej utraty wartości,
- metoda grupowa (IBNR), stosowana dla kredytów, w odniesieniu do których nie zidentyfikowano przesłanek indywidualnej utraty wartości, ale stwierdzono możliwość wystąpienia poniesionych ale nie rozpoznanych strat.

Odpis z tytułu utraty wartości bilansowej ekspozycji kredytowej jest różnicą pomiędzy wartością bilansową ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwanych, przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji:

- przy ustalaniu odpisu metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie, z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy, ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji,
- odpis z tytułu utraty wartości dla ekspozycji kredytowych objętych metodą portfelową lub metodą grupową równy jest różnicy pomiędzy wartością bilansową tych ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwanych, przyszłych przepływów pieniężnych, oszacowaną z wykorzystaniem metod statystycznych, na podstawie historycznych obserwacji ekspozycji z homogenicznych portfeli.

Rezerwę na pozabilansowe ekspozycje kredytowe tworzy się w wysokości równoważącej wynikającą z nich przewidywaną (możliwą do oszacowania) utratę korzyści ekonomicznych.

Przy ustalaniu rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe PKO Banku Polskiego SA:

- w odniesieniu do ekspozycji kredytowych indywidualnie znaczących spełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości lub dotyczące dłużników, których inne ekspozycje takie przesłanki spełniają – wykorzystuje metodę zindywidualizowaną,

- w odniesieniu do pozostałych pozabilansowych ekspozycji kredytowych – metodę portfelową (jeśli ekspozycja spełnia przesłanki indywidualnej utraty wartości) lub grupową (jeśli ekspozycja spełnia wyłącznie przesłanki grupowej utraty wartości).

W odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych

Rezerwę ustala się jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego (od daty, na którą dokonywana jest ocena, do daty wystąpienia zadłużenia przeterminowanego uznawanego za przesłankę indywidualnej utraty wartości), a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania

Przy ustalaniu rezerwy metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie.

Przy ustalaniu rezerwy metodą portfelową lub metodą grupową wykorzystuje się parametry portfelowe oszacowane z wykorzystaniem metod statystycznych, na bazie historycznych obserwacji ekspozycji o takiej samej charakterystyce.

Strukturę portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych PKO Banku Polskiego SA prezentuje tabela w Nocie 21 „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

Ryzyko kredytowe instytucji finansowych

Na dzień 31 grudnia 2010 roku największe zaangażowania PKO Banku Polskiego SA na rynku międzybankowym kształtowały się w następujący sposób:

Zaangażowanie na rynku międzybankowym*				
Kontrahent	Rodzaj instrumentu			Razem
	Lokata	Papiery wartościowe	Pozostałe pochodne	
Kontrahent 1	396 030	-	-	396 030
Kontrahent 2	229 437	-	5 285	234 722
Kontrahent 3	-	-	61 291	61 291
Kontrahent 4	-	-	55 803	55 803
Kontrahent 5	16 308	-	(157)	16 308
Kontrahent 6	-	-	12 895	12 895
Kontrahent 7	-	-	12 347	12 347
Kontrahent 8	-	-	11 393	11 393
Kontrahent 9	213	-	8 377	8 590
Kontrahent 10	6 711	-	-	6 711
Kontrahent 11	-	-	6 500	6 500
Kontrahent 12	5 527	-	5	5 532
Kontrahent 13	-	-	4 641	4 641
Kontrahent 14	-	-	2 496	2 496
Kontrahent 15	-	-	2 220	2 220
Kontrahent 16	-	-	2 165	2 165
Kontrahent 17	-	-	1 419	1 419
Kontrahent 18	-	-	1 331	1 331
Kontrahent 19	-	-	993	993
Kontrahent 20	-	-	862	862

* Bez uwzględniania zaangażowania wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego.

Dla porównania największe zaangażowania PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2009 roku prezentuje poniższa tabela:

Zaangażowanie na rynku międzybankowym*				
Kontrahent**	Rodzaj instrumentu			Razem
	Lokata	Papiery wartościowe	Pozostałe pochodne	
Kontrahent 21	308 115	-	(4 648)	308 115
Kontrahent 22	287 574	-	-	287 574
Kontrahent 5	237 073	-	68	237 141
Kontrahent 23	142 515	-	-	142 515
Kontrahent 24	77 451	-	(21 743)	77 451
Kontrahent 25	-	-	72 529	72 529
Kontrahent 26	-	-	72 284	72 284
Kontrahent 4	-	-	45 798	45 798
Kontrahent 27	-	-	42 354	42 354
Kontrahent 20	-	-	41 953	41 953
Kontrahent 2	41 492	-	(2 102)	41 492
Kontrahent 28	-	-	41 232	41 232
Kontrahent 29	-	41 082	-	41 082
Kontrahent 30	-	-	38 250	38 250
Kontrahent 9	607	-	32 454	33 061
Kontrahent 16	-	-	28 920	28 920
Kontrahent 31	-	-	23 408	23 408
Kontrahent 32	20 000	-	(2 724)	20 000
Kontrahent 33	-	-	15 089	15 089
Kontrahent 34	-	-	14 038	14 038

* Bez uwzględnienia zaangażowania wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego

**Nazwy kontrahentów są zgodne z nazwami przedstawionymi w tabeli z najwyższymi zaangażowaniami na rynku międzybankowym na dzień 31 grudnia 2010 roku

Przy określaniu zaangażowania: lokaty oraz papiery wartościowe emitowane przez kontrahentów zostały podane w wartości nominalnej, natomiast instrumenty pochodne w wartości rynkowej bez uwzględnienia wniesionego przez kontrahenta zabezpieczenia. Zaangażowanie całkowite (kolumna „Razem”) w przypadku każdego kontrahenta stanowi sumę zaangażowania z tytułu lokat i papierów wartościowych powiększonego o zaangażowanie z tytułu instrumentów pochodnych, jeżeli jest ono dodatnie (w przeciwnym wypadku zaangażowanie z tytułu instrumentów pochodnych nie jest uwzględniane przy zaangażowaniu całkowitym). Ekspozycja z tytułu wszystkich instrumentów liczona jest od daty zawarcia transakcji.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank posiadał podpisane umowy ramowe standardu ISDA/ZBP z 26 bankami krajowymi i z 45 bankami zagranicznymi i instytucjami kredytowymi. Dodatkowo Bank był stroną 45 umów CSA (*Credit Support Annex*)/Umów Zabezpieczających ZBP i 3 umów typu ISMA (*International Securities Market Association*).

Geograficzna lokalizacja kontrahentów

Kontrahenci generujący 20 największych zaangażowań na rynku międzybankowym wg stanów na dzień 31 grudnia 2010 roku i na dzień 31 grudnia 2009 roku pochodzą z krajów wyszczególnionych w poniższej tabeli (przyjmuje się kraj, na obszarze którego ulokowana jest centrala danego kontrahenta):

Lp.	Kraj	Kontrahent
1.	Austria	Kontrahent 21, Kontrahent 25
2.	Belgia	Kontrahent 13
3.	Dania	Kontrahent 9
4.	Francja	Kontrahent 16, Kontrahent 20, Kontrahent 34
5.	Hiszpania	Kontrahent 22
6.	Holandia	Kontrahent 11, Kontrahent 31
7.	Kanada	Kontrahent 19
8.	Niemcy	Kontrahent 23
9.	Norwegia	Kontrahent 12
10.	Polska	Kontrahent 2, Kontrahent 3, Kontrahent 4, Kontrahent 6, Kontrahent 15, Kontrahent 24, Kontrahent 27, Kontrahent 28, Kontrahent 32
11.	Szwajcaria	Kontrahent 8
12.	Szwecja	Kontrahent 10
13.	USA	Kontrahent 18
14.	Węgry	Kontrahent 29
15.	Wielka Brytania	Kontrahent 5, Kontrahent 7, Kontrahent 14, Kontrahent 17, Kontrahent 26, Kontrahent 30,
16.	Włochy	Kontrahent 1

Struktura ratingowa kontrahentów

Struktura zaangażowania z punktu widzenia przyznanych kontrahentom ratingów została zaprezentowana w poniższej tabeli. Przy wyznaczaniu ratingu oparto się na ratingach zewnętrznych przyznanych przez agencje Moody's, Standard&Poor's i Fitch (przy czym w przypadku, gdy rating nadały dwie agencje przyjęto rating niższy, a w przypadku trzech ratingów, rating środkowy). Rating dla kontrahentów od 1 do 20 przyjęto wg. stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku, a dla kontrahentów od 21 do 34 wg. stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku.

Rating	Kontrahent
AA	Kontrahent 5, Kontrahent 16, Kontrahent 19, Kontrahent 20, Kontrahent 22, Kontrahent 26, Kontrahent 30, Kontrahent 31, Kontrahent 33
A	Kontrahent 1, Kontrahent 7, Kontrahent 8, Kontrahent 9, Kontrahent 10, Kontrahent 11, Kontrahent 12, Kontrahent 13, Kontrahent 15, Kontrahent 17, Kontrahent 18, Kontrahent 21, Kontrahent 23, Kontrahent 24, Kontrahent 25, Kontrahent 27, Kontrahent 34
BBB	Kontrahent 4, Kontrahent 6, Kontrahent 28
BB	Kontrahent 29
Brak ratingu	Kontrahent 2, Kontrahent 3, Kontrahent 14, Kontrahent 32

Ryzyko kredytowe instytucji finansowych na rynku pozahurtowym

Poza zaangażowaniem na rynku międzybankowym, o którym mowa powyżej, Bank na dzień 31 grudnia 2010 posiadał ekspozycję wobec instytucji finansowych na rynku pozahurtowym (powyżej 5 milionów PLN). Struktura tych ekspozycji została zaprezentowana w poniższej tabeli:

	Nominalna kwota zaangażowania (w tys. PLN)		Kraj siedziby kontrahenta
	Bilansowego	Pozabilansowego	
Kontrahent 35	129 739	488 559	Ukraina
Kontrahent 36	79 206	-	Słowenia
Kontrahent 37	50 000	86	Polska
Kontrahent 38	39 603	-	Słowenia
Kontrahent 39	23 762	-	Słowenia
Kontrahent 40	-	1 500 000	Polska

Zarządzanie majątkiem przejętym za wierzytelności

Przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych lub windykacyjnych majątek przeznaczony jest na potrzeby Banku lub do sprzedaży. Informacja o przejętych składnikach majątkowych analizowana jest pod kątem możliwości wykorzystania majątku na wewnętrzne potrzeby Banku. W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku majątek przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w całości przeznaczony został do sprzedaży.

Podejmowane przez Bank działania mają na celu sprzedaż aktywów w możliwie najkrótszym czasie. W jednostkowych i uzasadnionych przypadkach dochodzi do wstrzymania sprzedaży. Następuje to tylko i wyłącznie w sytuacji, kiedy warunki niezależne wskazują, iż sprzedaż majątku w okresie późniejszym będzie korzystniejsza finansowo. Podstawowym trybem postępowania w sprawie sprzedaży majątku jest przetarg nieograniczony. Wybór innego trybu jest możliwy w przypadku, gdy ze względu na specyfikę sprzedawanego majątku daje on możliwości znalezienia nabywcy i uzyskania korzystniejszej dla Banku oferty.

Bank dąży do jak najszerzego rozpowszechnienia informacji o sprzedawanych aktywach poprzez publikację informacji o sprzedaży na stronie internetowej Banku, ogłoszenia w prasie ogólnopolskiej, wykorzystywanie portali internetowych m. in. w zakresie aukcji internetowych, wysyłanie zapytań ofertowych. Dodatkowo PKO Bank Polski SA współpracuje z firmami zewnętrznymi o zasięgu ogólnopolskim w zakresie odbierania, transportu, przechowywania oraz pośrednictwa w sprzedaży majątku przejętego w toku prowadzonych przez Bank działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych. Bank zawarł również umowy o współpracę z firmami zewnętrznymi, które wyceniają majątek ruchomy oraz nieruchomości przejęte, lub których przejęciem zainteresowany jest Bank w toku realizacji zabezpieczeń.

Wartość bilansowa aktywów przejętych za wierzytelności na dzień 31 grudnia 2010 roku wyniosła 1 243 tysiące złotych oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosiła 388 tysięcy złotych. Powyższe kwoty uwzględnione są w pozycji „Inne” w Nocie 26 „Inne aktywa”.

51. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej PKO Bank Polski SA w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanej struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz zmienności stóp procentowych, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Wrażliwość dochodu odsetkowego jest miarą określającą zmianę dochodu odsetkowego wynikającą ze skokowej zmiany stóp procentowych. Miara ta uwzględnia zróżnicowanie terminów przeszacowań poszczególnych pozycji odsetkowych w każdym z wybranych horyzontów czasowych.

Testy warunków skrajnych (stress-testy) służą do oszacowania potencjalnych strat wynikających z utrzymywanej struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w przypadku wystąpienia sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których arbitralnie przyjmowane są zmiany stóp procentowych równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych w walutach: PLN, EUR, USD, CHF i GBP o ± 50 pb. oraz o ± 200 pb,
- 2) scenariusze historyczne – w których zmiany stóp procentowych są przyjmowane na podstawie zachowań stóp procentowych w przeszłości, obejmujące największą historyczną zmianę, wygięcie krzywej dochodowości z uwzględnieniem pozycji na portfelach, wygięcie krzywej dochodowości

typu *peak* oraz typu *twist*, największe historyczne nierównoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych dla papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych je zabezpieczających.

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje te ujmowane są w dacie transakcji.

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiące	6-12 miesiące	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
PLN (tys. PLN)								31.12.2010
Luka okresowa	40 603 280	16 992 290	(23 909 590)	(13 445 830)	(2 969 000)	497 640	329 000	18 097 790
Luka skumulowana	40 603 280	57 595 570	33 685 980	20 240 150	17 271 150	17 768 790	18 097 790	-

PLN (tys. PLN)								31.12.2009
Luka okresowa	26 246 173	28 202 011	(28 721 022)	(11 760 226)	(1 765 471)	1 492 090	266 161	13 959 716
Luka skumulowana	26 246 173	54 448 184	25 727 162	13 966 936	12 201 465	13 693 555	13 959 716	-

USD (tys. USD)								31.12.2010
Luka okresowa	350 450	(117 590)	(139 590)	(138 470)	(870)	20	20	(46 030)
Luka skumulowana	350 450	232 860	93 270	(45 200)	(46 070)	(46 050)	(46 030)	-

USD (tys. USD)								31.12.2009
Luka okresowa	181 330	(132 246)	(129 154)	(139 582)	(1 287)	35	23	(220 881)
Luka skumulowana	181 330	49 084	(80 070)	(219 652)	(220 939)	(220 904)	(220 881)	-

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiące	6-12 miesiące	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
EUR (tys. EUR)								31.12.2010
Luka okresowa	659 050	(305 770)	87 580	(220 140)	9 960	(605 320)	26 230	(348 410)
Luka skumulowana	659 050	353 280	440 860	220 720	230 680	(374 640)	(348 410)	-

EUR (tys. EUR)								31.12.2009
Luka okresowa	(310 527)	115 694	(42 316)	(82 772)	2 585	(2 571)	(3 795)	(323 702)
Luka skumulowana	(310 527)	(194 833)	(237 149)	(319 921)	(317 336)	(319 907)	(323 702)	-

CHF (tys. CHF)								31.12.2010
Luka okresowa	312 490	(562 620)	(3 600)	(4 460)	(40)	1 520	6 770	(249 940)
Luka skumulowana	312 490	(250 130)	(253 730)	(258 190)	(258 230)	(256 710)	(249 940)	-

CHF (tys. CHF)								31.12.2009
Luka okresowa	(56 944)	(245 727)	1 937	(6 517)	1 280	875	6 044	(299 052)
Luka skumulowana	(56 944)	(302 671)	(300 734)	(307 251)	(305 971)	(305 096)	(299 052)	-

Na koniec 2010 i 2009 roku PKO Bank Polski SA posiadał złotową skumulowaną lukę dodatnią w PLN we wszystkich horyzontach czasowych.

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej w PKO Banku Polskim SA należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej, m.in. na: wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity oraz wartości progowe strat, a także limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Ekspozycja PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej kształtowała się na 31 grudnia 2010 roku w ramach przyjętych limitów. Bank był narażony głównie na ryzyko złotowej stopy procentowej, które na dzień 31 grudnia 2010 roku odpowiadało za ok. 62% wartości zagrożonej (VaR). Ryzyko stopy procentowej zdeterminowane było głównie ryzykiem niedopasowania terminów przeszacowań stóp procentowych aktywów i zobowiązań Banku.

VaR Banku oraz analizę *stress testową* narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej (dla wszystkich walut) przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2010	31.12.2009
VaR 10 - dniowy (tys. PLN)	39 004	17 086
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (tys. PLN) (test warunków skrajnych)	475 091	164 418

Na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 39 004 tysięcy złotych, co stanowiło ok. 0,24% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2009 roku miara VaR dla Banku wyniosła 17 086 tysięcy złotych, co stanowiło ok. 0,10% funduszy własnych Banku*.

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym, kwartalnym oraz półrocznym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku.

52. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w PKO Banku Polskim SA model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanych pozycji walutowych oraz zmienności kursów walut, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Testy warunków skrajnych (*stress-testing* i *crash-testing*) służą do oszacowania potencjalnej straty z zajętych pozycji walutowych w przypadku wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (15-procentową oraz 50-procentową),
- 2) scenariusze historyczne – scenariusze zachowań kursów walutowych zaobserwowane w przeszłości.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym w Banku są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na: pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz stratę dzienną na rynku walutowym.

VaR Banku oraz analizę *stress-testową* aktywów finansowych Banku narażonych na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

* Wielkość funduszy wyliczana zgodnie z przepisami dotyczącymi wyliczania współczynnika wypłacalności.

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2010	31.12.2009
VaR 10-dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)	3 171	1 092
Zmiana kursów WAL/PLN o 15% (tys. PLN) (test warunków skrajnych)	3 954	4 440

Ryzyko walutowe zarówno na dzień 31 grudnia 2010 roku jak i na dzień 31 grudnia 2009 roku kształtowało się na niskim poziomie.

Wielkość pozycji walutowych dla poszczególnych walut prezentuje poniższa tabela:

	31.12.2010	31.12.2009
	Pozycja walutowa	Pozycja walutowa
USD	(60 735)	(6 777)
GBP	48 110	1 507
CHF	(19 038)	(3 594)
EUR	(13 120)	24 748
Pozostałe (Globalna Netto)	18 424	13 715

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażony jest Bank. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte przez Bank, nie tylko bilansowe (np. kredyty), ale również pozabilansowe (np. transakcje pochodne, w szczególności CIRS). Zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami zarządzania ryzykiem walutowym codziennie otwierana przez Bank pozycja walutowa w działalności bankowej (np. wypłata nowych kredytów walutowych w PLN, spłata przez klienta zaciągniętego kredytu walutowego w PLN, przewalutowanie kredytu) jest w każdym dniu domykana, także przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych. Oznacza to, że pozycja walutowa Banku na koniec dnia może się składać wyłącznie z wygenerowanej w tym dniu nowej pozycji w działalności bankowej oraz ograniczonej limitami pozycji walutowej pochodzącej z działalności handlowej, co powoduje, że narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie (w odniesieniu do funduszy własnych VaR 10-dniowy dla pozycji walutowej Banku na koniec 2010 roku wynosił ok. 0,02%).

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka walutowego w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym, kwartalnym oraz półrocznym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku.

Struktura walutowa

Poniższe tabele przedstawiają zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych.

Waluta w przeliczeniu na PLN – 31.12.2010					
	PLN	EUR	CHF	Inne	Razem
AKTYWA, w tym:					
Kasa, środki w Banku Centralnym	5 549 373	364 200	17 417	181 572	6 112 562
Należności od banków	243 047	1 121 015	621 532	426 215	2 411 809
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	103 345 706	5 927 535	22 827 853	1 097 519	133 198 613
Papiery wartościowe	22 017 842	133 968	-	-	22 151 810
Aktywa trwałe	9 168 971	-	-	-	9 168 971
Inne aktywa i pochodne instrumenty finansowe	2 611 308	120 390	491	39 443	2 771 632
SUMA AKTYWÓW (BRUTTO)	142 936 247	7 667 108	23 467 293	1 744 749	175 815 397
UMORZENIE/UTRATA WARTOŚCI	(8 039 112)	(95 134)	(352 037)	(90 195)	(8 576 478)
SUMA AKTYWÓW (NETTO)	134 897 135	7 571 974	23 115 256	1 654 554	167 238 919
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY WŁASNE, w tym:					
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 370	-	-	-	3 370
Zobowiązania wobec innych banków	689 461	443 957	3 024 714	6 049	4 164 181
Zobowiązania wobec klientów	123 166 413	8 649 236	1 069 806	2 403 600	135 289 055
Zobowiązania podporządkowane	1 611 779	-	-	-	1 611 779
Rezerwy	570 975	6 110	669	136 684	714 438
Inne zobowiązania i instrumenty pochodne oraz rezerwa na podatek odroczone	3 908 774	246 192	1 079	98 203	4 254 248
Kapitały własne	21 201 848	-	-	-	21 201 848
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁÓW WŁASNYCH	151 152 620	9 345 495	4 096 268	2 644 536	167 238 919
UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	34 264 882	2 522 631	148 314	1 252 539	38 188 366

Waluta w przeliczeniu na PLN – 31.12.2009					
	PLN	EUR	CHF	Inne	Razem
AKTYWA, w tym:					
Kasa, środki w Banku Centralnym	6 553 246	262 956	17 235	160 529	6 993 966
Należności od banków	252 619	1 075 202	190 404	562 651	2 080 876
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	90 805 491	4 631 260	21 370 299	1 033 684	117 840 734
Papiery wartościowe	22 511 172	39 587	-	1	22 550 760
Aktywa trwałe	8 805 973	-	-	-	8 805 973
Inne aktywa i pochodne instrumenty finansowe	2 773 887	109 606	367	20 716	2 904 576
SUMA AKTYWÓW (BRUTTO)	131 702 388	6 118 611	21 578 305	1 777 581	161 176 885
UMORZENIE/UTRATA WARTOŚCI	(7 287 223)	(37 200)	(181 384)	(23 599)	(7 529 406)
SUMA AKTYWÓW (NETTO)	124 415 165	6 081 411	21 396 921	1 753 982	153 647 479
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY WŁASNE, w tym:					
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	6 581	-	-	-	6 581
Zobowiązania wobec innych banków	1 288 670	183 966	2 622 002	72 087	4 166 725
Zobowiązania wobec klientów	116 103 469	4 843 387	934 399	2 163 145	124 044 400
Zobowiązania podporządkowane	1 612 178	-	-	-	1 612 178
Rezerwy	598 626	-	-	-	598 626
Inne zobowiązania i instrumenty pochodne oraz rezerwa na podatek odroczone	2 833 616	166 249	61	39 526	3 039 452
Kapitały własne	20 179 517	-	-	-	20 179 517
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁÓW WŁASNYCH	142 622 657	5 193 602	3 556 462	2 274 758	153 647 479
UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	29 762 320	2 316 999	306 355	1 056 665	33 442 339

53. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się ze zobowiązań w wyniku braku płynnych środków; sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Podstawą polityki PKO Banku Polskiego SA w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- kontraktowa i urealniona luka płynności,
- rezerwa płynności,
- miary stabilności portfela depozytów i kredytów,
- testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w PKO Banku Polskim SA są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w PKO Banku Polskim SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

Prezentowane poniżej urealnione luki płynności zawierają zestawienie zapadających aktywów i wymagalnych pasywów oraz dodatkowo zostały urealnione o wybrane pozycje bilansowe w celu realnego zobrazowania pozycji płynnościowej Banku. Najważniejsze urealnienia dotyczą:

- osadu depozytów poza rynkiem międzybankowym i ich wymagalności – depozyty klientów (m. in.: rachunki bieżące, konta oszczędnościowe oraz depozyty terminowe) zostały zakwalifikowane do odpowiednich przedziałów czasowych uwzględniając ich stabilność (utrzymywanie się odpowiedniego poziomu salda lub odnawialność po terminie wymagalności),
- osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności – kredyty w rachunku bieżącym zostały zakwalifikowane do odpowiednich przedziałów czasowych uwzględniających odnawialność tych kredytów,
- płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności – płynne papiery wartościowe zostały zakwalifikowane do przedziału do 1 miesiąca zgodnie z możliwym terminem ich upłynięcia (zastawu, sprzedaży).

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym, kwartalnym oraz półrocznym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku.

(w tysiącach złotych)

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
31.12.2010								
Urealniona luka okresowa	3 220 646	14 309 944	(711 294)	(65 793)	3 965 229	5 019 030	(1 317 240)	(24 420 522)
Urealniona skumulowana luka okresowa	3 220 646	17 530 590	16 819 296	16 753 503	20 718 732	25 737 762	24 420 522	-
31.12.2009								
Urealniona luka okresowa	6 681 563	15 885 011	(3 041 057)	590 062	3 842 031	7 812 255	(1 169 351)	(30 600 514)
Urealniona skumulowana luka okresowa	6 681 563	22 566 574	19 525 517	20 115 579	23 957 610	31 769 865	30 600 514	-

We wszystkich przedziałach skumulowana luka płynności PKO Banku Polskiego SA wykazywała wartości dodatnie na dzień 31 grudnia 2010 oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

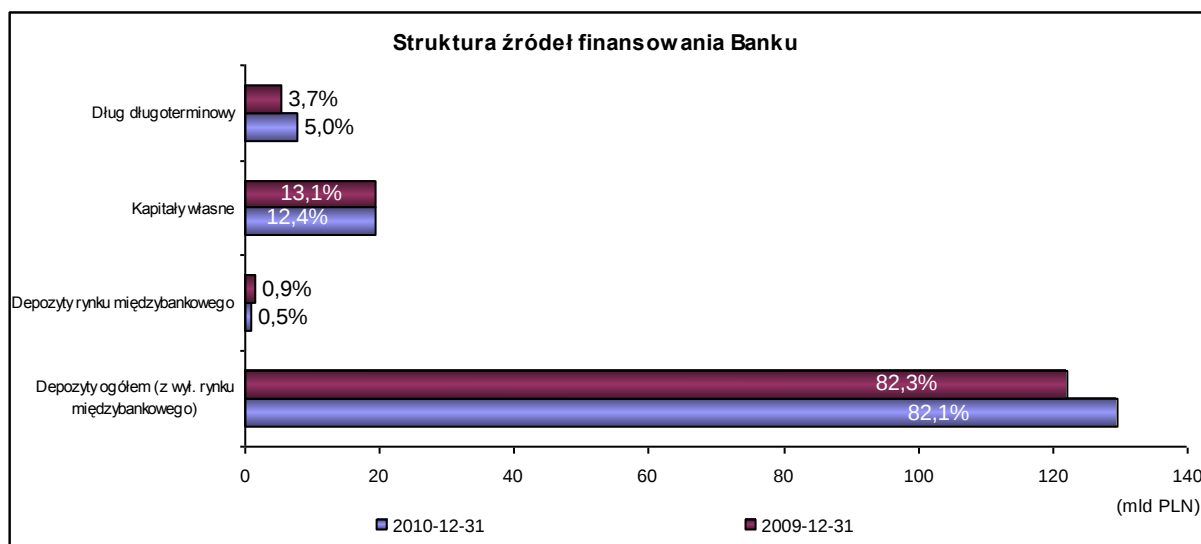
Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na 31 grudnia 2010 roku oraz na 31 grudnia 2009 roku:

Nazwa miar wrażliwości	31.12.2010	31.12.2009
Rezerwa płynności do 1 miesiąca* (mln PLN)	10 151	16 030

* Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 95,2% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza spadek o ok. 0,3 p.p. w porównaniu do końca 2009 roku.

Poniższy wykres przedstawia strukturę źródeł finansowania Banku na 31 grudnia 2010 oraz na 31 grudnia 2009 roku.

Przepływy kontraktowe zobowiązań Banku na dzień 31 grudnia 2010 roku według terminów wymagalności

	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
Zobowiązania:							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 370	-	-	-	-	3 370	3 370
Zobowiązania wobec banków	1 109 587	2 304	6 990	4 064 602	-	5 183 483	4 164 181
Pochodne instrumenty finansowe	1 189 058	2 380 039	8 932 706	18 247 660	3 058 444	33 807 907	2 404 795
Zobowiązania wobec klientów	82 185 269	17 198 795	31 504 824	5 437 904	1 523 160	137 849 952	135 289 055
Zobowiązania podporządkowane	-	-	80 835	323 563	1 762 592	2 166 990	1 611 779
Pozostałe zobowiązania	1 787 451	-	-	148	-	1 787 599	1 787 599
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone finansowe	16 629 361	291 994	3 999 554	3 320 204	5 694 425	29 935 538	-
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone gwarancyjne	1 649 125	971 746	1 828 734	3 313 539	489 684	8 252 828	-

Przepływy kontraktowe zobowiązań Banku na dzień 31 grudnia 2009 roku według terminów wymagalności

	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
Zobowiązania:							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	6 581	-	-	-	-	6 581	6 581
Zobowiązania wobec banków	1 439 131	108 098	7 955	2 645 718	105 427	4 306 329	4 166 725
Pochodne instrumenty finansowe	991 914	2 195 028	7 412 837	14 926 893	2 773 816	28 300 488	1 544 370
Zobowiązania wobec klientów	71 645 951	20 316 475	29 302 799	3 296 711	648 278	125 210 214	124 044 400
Zobowiązania podporządkowane	-	-	84 997	255 224	1 940 921	2 281 142	1 612 178
Pozostałe zobowiązania	1 107 004	-	212 868	-	-	1 319 872	1 319 917
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone finansowe	15 083 878	306 327	5 065 882	2 438 473	4 734 320	27 628 880	-
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone gwarancyjne	1 364 677	1 493 569	1 532 101	1 289 899	133 213	5 813 459	-

Aktywa i zobowiązania Banku obrotowe i trwałe na dzień 31 grudnia 2010

	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Odpisy z tytułu utruty wartości	Razem wartość bilansowa
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	6 112 562	-	-	6 112 562
Należności od banków	2 177 832	233 977	(32 570)	2 379 239
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	873 046	630 603	-	1 503 649
Pochodne instrumenty finansowe	653 319	1 066 445	-	1 719 764
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	8 533 646	2 224 685	-	10 758 331
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	24 732 023	108 466 590	(4 265 484)	128 933 129
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 512 329	6 377 501	(13 578)	9 876 252
Pozostałe aktywa	1 622 393	4 989 749	(656 149)	5 955 993
SUMA AKTYWÓW	48 217 150	123 989 550	(4 967 781)	167 238 919
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 370	-	-	3 370
Zobowiązania wobec innych banków	1 154 440	3 009 741	-	4 164 181
Pochodne instrumenty finansowe	843 773	1 561 022	-	2 404 795
Zobowiązania wobec klientów	123 278 062	12 010 993	-	135 289 055
Zobowiązania podporządkowane	-	1 611 779	-	1 611 779
Pozostałe zobowiązania	2 048 533	515 358	-	2 563 891
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	127 328 178	18 708 893	-	146 037 071
KAPITAŁ WŁASNY	-	21 201 848	-	21 201 848
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO	127 328 178	39 910 741	-	167 238 919

Aktywa i zobowiązania Banku obrotowe i trwałe na dzień 31 grudnia 2009

	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Odpisy z tytułu utruty wartości	Razem wartość bilansowa
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	6 993 966	-	-	6 993 966
Należności od banków	1 769 181	311 695	(27 109)	2 053 767
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 433 754	779 201	-	2 212 955
Pochodne instrumenty finansowe	684 775	1 345 146	-	2 029 921
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12 356 532	-	-	12 356 532
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	25 447 641	92 393 093	(3 414 945)	114 425 789
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 516 114	4 465 159	(15 576)	7 965 697
Pozostałe aktywa	746 458	5 476 033	(613 639)	5 608 852
SUMA AKTYWÓW	52 948 421	104 770 327	(4 071 269)	153 647 479
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	6 581	-	-	6 581
Zobowiązania wobec innych banków	1 538 930	2 627 795	-	4 166 725
Pochodne instrumenty finansowe	514 054	1 030 316	-	1 544 370
Zobowiązania wobec klientów	122 063 063	1 981 337	-	124 044 400
Zobowiązania podporządkowane	-	1 612 178	-	1 612 178
Pozostałe zobowiązania	1 753 694	340 014	-	2 093 708
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	125 876 322	7 591 640	-	133 467 962
KAPITAŁ WŁASNY	-	20 179 517	-	20 179 517
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO	125 876 322	27 771 157	-	153 647 479

54. Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych

Ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach działalności handlowej (DM PKO BP SA), działalności inwestycyjnej oraz w wyniku pozostałych operacji w ramach działalności bankowej generujących pozycję w kapitałowych papierach wartościowych.

Celem zarządzania ryzykiem kapitałowych papierów wartościowych jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych do poziomu akceptowalnego przez Bank, poprzez optymalizowanie zajmowanych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na działalność Domu Maklerskiego PKO BP SA w podziale na portfel bankowy i handlowy oraz monitorowanie ich wykorzystania.

Wpływ ryzyka cenowego kapitałowych papierów wartościowych na sytuację finansową Banku został określony jako nieistotny zgodnie z przyjętym planem finansowym Banku. Pozycje zajęte w kapitałowych papierach wartościowych oraz instrumentach indeksowych są ograniczane i nie przewiduje się ich istotnego zwiększenia.

Inne ryzyka cenowe

Biorąc pod uwagę inne ryzyka cenowe Bank na koniec 2010 roku był narażony na ryzyko cen jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania.

Ryzyko to również jest nieistotne – wymóg kapitałowy, wyznaczony zgodnie z Uchwałą 76/2010 KNF (z późn. zm.), na pokrycie wyżej wymienionego ryzyka był na koniec roku 2010 niższy od 1 miliona PLN.

55. Ryzyko instrumentów pochodnych

Ryzyko instrumentów pochodnych jest to ryzyko wynikające z zajęcia przez Bank pozycji w instrumentach finansowych, które spełniają łącznie następujące warunki:

- wartość instrumentu zmienia się wraz ze zmianą instrumentu bazowego,
- nie wymaga żadnej inwestycji początkowej netto lub wymaga tylko niewielkiej inwestycji początkowej netto w porównaniu z innymi rodzajami umów, które w podobny sposób reagują na zmiany warunków rynkowych,
- jego rozliczenie ma nastąpić w przyszłości.

Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w Banku jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym, przy czym, ze względu na specyfikę instrumentów pochodnych, jest on poddany szczególnej kontroli określonej w przepisach wewnętrznych Banku.

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym, kwartalnym oraz półrocznym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko instrumentów pochodnych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku.

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych w Banku wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), o którym mowa w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej lub w rozdziale dotyczącym ryzyka walutowego w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych,
- limity i wartości progowe na ryzyko instrumentów pochodnych,
- umowy ramowe określające m.in. mechanizmy rozliczeniowe,
- umowy zabezpieczające, na podstawie których wybrani klienci Banku zobowiązani są do pokrywania zabezpieczeniem ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne w podziale na portfel bankowy i handlowy, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrozliczeniowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

Monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych odbywa się w ramach monitorowania pozostałych rodzajów ryzyka finansowego oraz ryzyka kredytowego. Szczególną uwagę Bank przykładą do monitorowania ryzyka finansowego związanego z utrzymywanym portfelem opcji walutowych oraz ryzyka kredytowego klienta, wynikającego z jego należności wobec Banku z tytułu zawartych instrumentów pochodnych.

56. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja efektywności operacyjnej poprzez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niej niezależne.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się na płaszczyźnie rozwiązań systemowych, jak i bieżącego zarządzania tym ryzykiem. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym prowadzone jest na poziomie Centrali PKO Banku Polskiego SA. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdą jednostkę organizacyjną Banku.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem operacyjnym są:

- instrumenty kontrolne,
- instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- wartości progowe i krytyczne kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- tolerancja i limity na ryzyko operacyjne,
- plany awaryjne,
- ubezpieczenia,
- outsourcing.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych i skutkach ich powstania, dane o otoczeniu operacyjnym oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

Identyfikacja i ocena ryzyka operacyjnego obejmuje ryzyko operacyjne powstające w istniejących produktach, procesach oraz aplikacjach informatycznych Banku i jest przeprowadzana z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- wyników audytu wewnętrznego,
- wyników kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,
- kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI).

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu zdefiniowanych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- obliczanie KRI,
- obliczenie wartości zagrożonej na ryzyko operacyjne,
- analizy scenariuszowe.

Bank regularnie monitoruje:

- w ramach systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym:
 - tolerancję na ryzyko operacyjne,
 - limity na ryzyko operacyjne,
 - skuteczność i terminowość podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- w ramach bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym:
 - wartości KRI,
 - zdarzenia operacyjne i ich skutki w podziale na obszary działania Banku,
 - efekty działań podjętych w ramach zaleceń po kontrolach zewnętrznych lub po audytach wewnętrznych,
 - jakość kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego Banku prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są Komitet Ryzyka Operacyjnego, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji informatycznych Banku,
- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- zdarzeń operacyjnych i ich skutków finansowych,
- najważniejszych projektów i przedsięwzięć z zakresu zarządzania ryzykiem operacyjnym.

W cyklach miesięcznych sporządzane są informacje dotyczące ryzyka operacyjnego kierowane do członków Zarządu Banku oraz jednostek organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zakres informacji jest zróżnicowany i dostosowany do zakresu odpowiedzialności poszczególnych odbiorców informacji.

W przypadku, gdy poziom ryzyka operacyjnego jest wysoki Bank podejmuje następujące działania:

- unikanie ryzyka – wycofanie się ze zbyt ryzykownej działalności lub jej niepodejmowanie, jeżeli brak jest możliwości jej zarządzania,
- ograniczanie rozmiarów działalności obciążonej zbyt wysokim poziomem ryzyka, jeżeli występuje możliwość jej zarządzania i podjęcie działań ograniczających poziom ryzyka,
- transfer ryzyka – ubezpieczenie na wypadek zdarzeń operacyjnych, zapewniające utrzymanie ryzyka operacyjnego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania Banku.

57. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się PKO Banku Polskiego SA, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie przestrzegania przez Bank prawa, przyjętych standardów postępowania oraz funkcjonowania banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez eliminowanie ryzyka braku zgodności, przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Banku oraz przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być rezultatem naruszenia przepisów i norm postępowania.

W ramach Banku przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności, co oznacza, iż Bank koncentruje swoje działania na wyeliminowaniu tego ryzyka.

W Banku prowadzona jest identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności. Do identyfikacji ryzyka braku zgodności wykorzystuje się informacje o przypadkach braku zgodności i przyczynach ich wystąpienia, w tym informacje będące wynikiem przeprowadzenia audytu wewnętrznego, kontroli funkcjonalnej oraz kontroli zewnętrznych.

Dokonując oceny określa się charakter i potencjalną skalę strat oraz wskazuje w jaki sposób można ograniczyć lub wyeliminować ryzyko braku zgodności. Ocena przeprowadzana jest w formie warsztatów.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka braku zgodności Banku prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- przypadków braku zgodności,
- najważniejszych działań dostosowawczych w Banku.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności odnosi się w szczególności do następujących zagadnień:

- zapobiegania angażowaniu Banku w działalność niezgodną z prawem,
- zapewnienia ochrony informacji,
- propagowania standardów etycznych i monitorowania ich funkcjonowania,
- zarządzania konfliktami interesów,
- zapobiegania sytuacjom, w których postępowanie pracowników Banku w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- profesjonalnego, rzetelnego i przejrzystego formułowania oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,
- niezwłocznego, uczciwego i profesjonalnego rozpatrywania skarg, wniosków i reklamacji klientów.

58. Ryzyko strategiczne

Ryzyko strategiczne jest rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych błędnymi decyzjami, decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny lub niepodjęciem właściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku.

Celem zarządzania ryzykiem strategicznym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych błędnymi decyzjami, decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny lub niepodjęciem właściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku.

Pomiar poziomu ryzyka strategicznego Banku dokonywany jest poprzez ocenę wpływu wyodrębnionych w działalności i otoczeniu grup czynników, do których należą w szczególności:

- czynniki zewnętrzne,
- czynniki związane ze wzrostem i rozwojem działalności bankowej,
- czynniki związane z zarządzaniem zasobami ludzkimi,
- czynniki związane z działalnością inwestycyjną,
- czynniki związane z kulturą organizacji.

Monitorowanie poziomu ryzyka strategicznego dokonywane jest w Banku w okresach co najmniej rocznych.

Raportowanie ryzyka strategicznego prowadzone jest w Banku w okresach rocznych. Odbiorcami raportów o poziomie ryzyka strategicznego są Zarząd Banku oraz dyrektorzy zarządzający Centrali Banku.

Zarządzanie ryzykiem strategicznym w Banku dotyczy przede wszystkim podejmowania działań w przypadku wystąpienia podwyższonego poziomu ryzyka strategicznego.

59. Ryzyko reputacji

Ryzyko reputacji jest rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych odchyleń od zaplanowanego wyniku finansowego Banku wskutek pogorszenia się wizerunku Banku.

Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Banku oraz ograniczanie prawdopodobieństwa wystąpienia i wysokości straty wynikającej z naruszenia wizerunku Banku.

Wskaźniki ryzyka reputacji są obliczane na podstawie rocznej oceny zidentyfikowanych w danym roku kalendarzowym negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych dla poszczególnych kategorii zdarzeń wizerunkowych. Podstawowymi narzędziami wykorzystywanymi do określania poziomu ryzyka reputacji Banku są:

- katalog kategorii zdarzeń wizerunkowych zawierający wykaz kategorii zdarzeń wizerunkowych wraz z przypisanymi do nich wagami,
- rejestr zdarzeń wizerunkowych zawierający wykaz zaistniałych negatywnych zdarzeń wizerunkowych pogrupowanych według kategorii zdarzeń wizerunkowych.

Monitorowanie zdarzeń wizerunkowych prowadzone jest na bieżąco i obejmuje:

- monitorowanie zewnętrznych i wewnętrznych kanałów komunikacji Banku z otoczeniem pod kątem identyfikacji negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych,
- gromadzenie i analizowanie informacji dotyczących wystąpienia albo możliwości wystąpienia zdarzenia wizerunkowego,
- rejestrowanie danych o zidentyfikowanych negatywnych skutkach zdarzeń wizerunkowych.

Raportowanie ryzyka reputacji jest prowadzone w Banku w okresach rocznych. Odbiorcami informacji o poziomie ryzyka reputacji są komórki Pionu Ryzyka Bankowego.

Zarządzanie ryzykiem reputacji w Banku obejmuje w szczególności działania zapobiegawcze służące ograniczaniu występowania lub minimalizowaniu skali i zakresu występowania zdarzeń wizerunkowych oraz dobór efektywnych narzędzi dla działań ostonowych służących eliminowaniu, łagodzeniu lub minimalizowaniu niekorzystnego wpływu negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych na wizerunek Banku.

60. Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa jest stanem, w którym wysokość posiadanej przez PKO Bank Polski SA bazy kapitałowej jest wystarczająca do spełnienia wymagań regulacyjnych w zakresie wymogów kapitałowych (tzw. filar I) oraz kapitału wewnętrznego (tzw. filar II).

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Banku.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Banku obejmuje:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,
- dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe, segmenty klienta oraz spółki Grupy Kapitałowej dla celów analiz rentowności,
- wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszych funduszy własnych oraz wysokość portfela kredytowego).

Głównymi miernikami adekwatności kapitałowej są:

- współczynnik wypłacalności, którego minimalny poziom, zgodnie z ustawą – Prawo bankowe, wynosi 8%,
- relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego, której dopuszczalny minimalny poziom, zgodnie z ustawą – Prawo bankowe, wynosi 1,0.

W stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku (dane porównywalne wyliczone w oparciu o znowelizowane regulacje dotyczące zasad wyznaczania wymogów kapitałowych oraz kalkulacji funduszy własnych) współczynnik wypłacalności Banku spadł o 2,42% do poziomu 11,99% co było spowodowane głównie wzrostem wartości pozycji pomniejszających fundusze własne Banku, przy jednoczesnym wzroście wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, spowodowanym przede wszystkim wysoką dynamiką portfela kredytowego Banku.

Mimo spadku współczynnika wypłacalności poziom adekwatności kapitałowej Banku w 2010 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej ustawowych limitów.

Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowych

Fundusze własne na potrzeby adekwatności kapitałowej wyliczane są w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe oraz uchwały nr 381/2008⁵ Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie pomniejszeń funduszy podstawowych, zmienionej uchwałą nr 367/2010 KNF z dnia 12 października 2010, obowiązującą od danych za 31 grudnia 2010 roku. Dane za rok 2009 zostały doprowadzone do porównywalności zgodnie z zapisami przedmiotowej uchwały.

Fundusze własne składają się z funduszy podstawowych, funduszy uzupełniających i kapitału krótkoterminowego.

W skład funduszy podstawowych wchodzi:

- 1) fundusze zasadnicze obejmujące: kapitał zakładowy, kapitał zapasowy, kapitały rezerwowe,
- 2) fundusz ogólnego ryzyka,
- 3) niepodzielony wynik z lat ubiegłych,
- 4) wynik finansowy netto w trakcie zatwierdzania oraz wynik netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, zgodnie z art. 127 pkt 2c ustawy Prawo Bankowe.

Fundusze podstawowe pomniejszane są o:

- 1) wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej,
- 2) zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń – w wysokości 50% tych zaangażowań,
- 3) niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży.

W skład funduszy uzupełniających wchodzi:

- 1) zobowiązania podporządkowane,
- 2) niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży – w wysokości 80% ich wartości przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym.

Ponadto fundusze uzupełniające pomniejszane są o 50% wartości zaangażowań kapitałowych Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń.

⁵ Uchwała nr 381/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 w sprawie innych pomniejszeń funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszeń funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku; oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych.

W przypadku, gdyby wartość tych pomniejszych obniżyła wysokość funduszy uzupełniających poniżej zera, kwota ta odejmowana jest od funduszy podstawowych.

W funduszach własnych Banku uwzględniany jest również kapitał krótkoterminowy.

W 2010 roku fundusze własne Banku spadły o 381 441 tysięcy złotych głównie wskutek wzrostu wartości pozycji pomniejszających fundusze własne Banku, tj. zaangażowań kapitałowych Banku o kwotę ok. 180 112 tysięcy złotych, wartości niematerialnych o kwotę ok. 259 486 tysięcy złotych oraz niezrealizowanych strat na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych do portfela DDS o kwotę ok. 13 380 tysięcy złotych. W funduszach własnych został uwzględniony zysk netto za rok 2009 po pomniejszeniu o wypłaconą dywidendę (w wysokości 57 152 tysiące złotych).

Informacja o strukturze funduszy własnych Banku została zawarta w poniższej tabeli.

FUNDUSZE WŁASNE BANKU	31.12.2010	31.12.2009
Fundusze podstawowe (Tier 1)	15 449 743	15 755 513
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Kapitał zapasowy	12 098 111	12 048 111
Kapitał rezerwowy	3 283 412	3 276 260
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070 000	1 070 000
Wynik bieżącego okresu w części zweryfikowanej przez biegłego rewidenta po pomniejszeniu o przewidywane obciążenia	-	-
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	(65 935)	(52 555)
Wartości niematerialne	(1 528 267)	(1 268 781)
Zaangażowania kapitałowe	(657 578)	(567 522)
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	967 418	1 059 141
Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	1 600 700	1 600 700
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży (w wysokości 80% wartości przed opodatkowaniem)	24 296	25 963
Zaangażowania kapitałowe	(657 578)	(567 522)
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	145 928	129 876
RAZEM FUNDUSZE WŁASNE	16 563 089	16 944 530

Wymogi kapitałowe (Filar I)

Począwszy od danych za 31 grudnia 2010 roku Bank wylicza wymogi kapitałowe zgodnie z Uchwałą nr 76/2010 Komisji Nadzoru Bankowego z 10 marca 2010 roku, zmienioną Uchwałą nr 369/2010 z dnia 12 października 2010 roku (CRD II): z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową, z tytułu ryzyka operacyjnego – metodą standardową, a z tytułu ryzyka rynkowego – metodami podstawowymi. Dane za rok 2009 zostały doprowadzone do porównywalności zgodnie z zapisami przedmiotowej uchwały.

Skala działalności handlowej Banku jest znacząca, w związku z czym łączny wymóg kapitałowy składa się z sumy wymogów kapitałowych na:

- 1) ryzyko kredytowe – w tym ryzyko kredytowe instrumentów z księgi bankowej oraz ryzyko kredytowe kontrahenta,
- 2) ryzyko rynkowe – w tym ryzyko walutowe, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, szczególnie cen instrumentów dłużnych oraz ryzyko ogólne stóp procentowych,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) inne rodzaje wymogów kapitałowych z tytułu:
 - ryzyka rozliczenia i dostawy,
 - przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,
 - przekroczenia progu koncentracji kapitałowej.

Do wzrostu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego w 2010 roku przyczynił się przede wszystkim istotny wzrost portfela kredytowego (ekspozycje bilansowe i pozabilansowe) o ok. 11,8%. Wzrost wymogu z tytułu ryzyka rynkowego wynika głównie ze wzrostu wartości zobowiązań z tytułu gwarantowania emisji o ok. 127%.

Poniższe tabele prezentują narażenie Banku z tytułu ryzyka kredytowego oraz poszczególnych typów ryzyka rynkowego. Kwoty zostały wyliczone zgodnie z wymaganiami tzw. CRD II.

Wymogi kapitałowe	31.12.2010	31.12.2009
Ryzyko kredytowe	9 625 972	8 312 989
kredytowe (księga bankowa)	9 560 923	8 243 092
kredytowe kontrahenta (księga handlowa)	65 049	69 897
Ryzyko rynkowe	465 911	230 171
cen kapitałowych papierów wartościowych	767	2 390
szczególne cen instrumentów dłużnych	379 948	192 460
ogólne stóp procentowych	85 196	35 321
Ryzyko operacyjne	957 564	862 160
Łączny wymóg kapitałowy	11 049 447	9 405 320
Współczynnik wypłacalności	11,99%	14,41%

Bank wylicza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego stosując następujące formuły:

- w zakresie ekspozycji bilansowych - iloczyn wartości bilansowej, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie udzielonych zobowiązań pozabilansowych – iloczyn wartości zobowiązania (uwzględniającej wartość rezerw na to zobowiązanie), wagi ryzyka produktu, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie transakcji pozabilansowych (instrumentów pochodnych) – iloczyn wagi ryzyka przypisanej transakcji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych oraz 8% (wartość ekwiwalentu bilansowego wyliczana jest zgodnie z metodą wyceny rynkowej).

Wartości ważone ryzykiem w podziale na portfele (z tytułu ryzyka kredytowego instrumentów zaliczonych do portfela bankowego, ryzyka kredytowego kontrahenta oraz szczególnego instrumentów zaliczonych do portfela handlowego) na dzień 31 grudnia 2010 roku:

Typ instrumentu	Wartość bilansowa	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	161 467 844	108 109 577
Portfel handlowy	5 771 075	1 985 072
Ogółem instrumenty bilansowe	167 238 919	110 094 649

Typ instrumentu	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	35 214 386	11 939 871	10 944 167
Portfel handlowy	2 973 980	2 973 980	2 773 866
Ogółem instrumenty pozabilansowe	38 188 366	14 913 851	13 718 033

Typ instrumentu	Wartość nominalna*	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	65 615 762	1 401 166	457 802
Portfel handlowy	212 224 402	1 995 550	813 106
Ogółem instrumenty pochodne	277 840 164	3 396 716	1 270 908

* w pozycji "wartość nominalna" dla transakcji SBB i repo wykazana jest różnica między wartościami godziwymi instrumentów bazowych operacji oraz kwotami otrzymanymi lub przekazanymi; dla opcji - wartość ekwiwalentu delta.

Wartości ważone ryzykiem w podziale na portfele (z tytułu ryzyka kredytowego instrumentów zaliczonych do portfela bankowego, ryzyka kredytowego kontrahenta oraz szczególnego instrumentów zaliczonych do portfela handlowego) na dzień 31 grudnia 2009 roku - dane porównywalne, wyliczone w oparciu o regulacje obowiązujące dla danych na dzień 31 grudnia 2010 roku:

Typ instrumentu	Wartość bilansowa	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	147 511 239	93 359 519
Portfel handlowy	6 136 240	1 424 856
Ogółem instrumenty bilansowe	153 647 479	94 784 375

Typ instrumentu	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	32 133 943	10 890 704	9 147 496
Portfel handlowy	1 308 396	1 308 396	1 010 769
Ogółem instrumenty pozabilansowe	33 442 339	12 199 100	10 158 265

Typ instrumentu	Wartość nominalna*	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	47 224 887	1 643 096	531 636
Portfel handlowy	134 243 449	1 948 488	873 715
Ogółem instrumenty pochodne	181 468 336	3 591 584	1 405 351

* w pozycji "wartość nominalna" dla transakcji SBB i repo wykazana jest różnica między wartościami godziwymi instrumentów bazowych operacji oraz kwotami otrzymanymi lub przekazanymi; dla opcji - wartość ekwiwalentu delta.

Kapitał wewnętrzny (Filar II)

PKO Bank Polski SA wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z uchwałą nr 383/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego (Dz. Urz. KNF z 2008 roku Nr 8, poz. 37).

Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

W 2010 roku wysokość relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego Banku utrzymywała się na poziomie, powyżej zarówno limitu ustawowego, jak i wewnętrznego Banku.

Kapitał wewnętrzny w PKO Banku Polskim SA jest obliczany na pokrycie każdego z istotnych rodzajów ryzyka:

- ryzyka kredytowego (w zakresie ryzyka niewypłacalności),
- ryzyka walutowego,
- ryzyka stopy procentowej,
- ryzyka płynności,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka biznesowego (obejmującego ryzyko strategiczne).

Łączny kapitał wewnętrzny Banku stanowi sumę wysokości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych dla Banku rodzajów ryzyka.

Przyjmowany do kalkulacji kapitału wewnętrznego współczynnik korelacji pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka wynosi 1.

Bank cyklicznie monitoruje istotność poszczególnych rodzajów ryzyka odnoszących się do działalności Banku.

Ujawnienia (Filar III)

Zgodnie z § 6 uchwały nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (Dz. Urz. KNF z 2008 roku Nr 8, poz. 39), Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA, będąca jednostką dominującą w rozumieniu § 3 tej uchwały, ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące adekwatności kapitałowej w odrębnym dokumencie, publikowanym nie później niż w terminie 30 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji w zakresie adekwatności kapitałowej, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawierają Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej udostępnione na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH ORAZ ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

61. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, z którym PKO Bank Polski SA zawarł umowę, jest PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Umowa o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA została zawarta w dniu 12 maja 2008 roku.

Łączna wysokość wynagrodzenia netto PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu badania sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA wyniosła w 2010 roku 1 140 tysięcy złotych (2009: 1 225 tysięcy złotych), z tytułu usług poświadczających, w tym przeglądu sprawozdań finansowych wyniosła w 2010 roku 560 tysięcy złotych (2009: 560 tysięcy złotych).

Łączna wysokość pozostałego wynagrodzenia netto wypłaconego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu świadczenia innych usług na rzecz PKO Banku Polskiego SA wyniosła w 2010 roku 1 066 tysięcy złotych (2009: 2 492 tysięcy złotych).

62. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

W dniu 12 stycznia 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA o kwotę 3 000 tysięcy złotych. W wyniku ww. podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 24 244 tysiące złotych i dzieli się na 242 439 akcji o wartości nominalnej 100 złotych każda.

Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale zostały objęte przez PKO Bank Polski SA.

W dniu 27 stycznia 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki BFL Nieruchomości Sp. z o.o. o kwotę 1 000 tysięcy złotych. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA.

W dniu 27 stycznia 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o. o kwotę 6 600 tysięcy złotych. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

01.03.2011	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu Banku	 (podpis)
01.03.2011	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
01.03.2011	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
01.03.2011	Krzysztof Dresler	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
01.03.2011	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
01.03.2011	Wojciech Papierak	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
01.03.2011	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

01.03.2011

Danuta Szymańska

Dyrektor Banku
(podpis)